

МВС України

Харківський національний університет
внутрішніх справ

**Національна поліція України:
проблеми становлення
та стратегія розвитку**

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
курсантів та студентів

(м. Харків, 10 грудня 2015 р.)

Харків 2015

УДК 351.74.(477)
ББК67.611.631
Н35

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова – ректор Харківського національного університету внутрішніх справ *Сокурєнко Валерій Васильович*.

Заступник голови – проректор Харківського національного університету внутрішніх справ *Головко Олександр Миколайович*.

Секретар – доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС факультету № 3 *Руколайніна Ірина Євгенівна*.

Члени оргкомітету:

- начальник кафедри адміністративної діяльності ОВС факультету № 3 *Безпалова Ольга Ігорівна*;
- начальник відділу зв'язків з громадськістю *Щербакова Ірина Василівна*;
- начальник відділу організації наукової роботи *Мірошниченко Оксана Станіславівна*;
- начальник інформаційно-технічного відділу *Полховський Олександр Миколайович*;
- начальник відділу організації служби *Тарасенко Віталій Миколайович*;
- начальник відділу матеріального забезпечення *Копаниця Олексій Вікторович*;
- директор загальної бібліотеки *Процких Тамара Олексіївна*.

*Друкується відповідно до доручення
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Національна поліція України: проблеми становлення та перспективи розвитку : зб. матеріалів наук.-практ. конф. курсантів та студентів (м. Харків, 10 грудня 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2015. – 192 с.

У збірці матеріалів конференції знайшли відображення наукові розробки курсантів та слухачів магістратури Харківського національного університету внутрішніх справ присвячені розкриттю проблем, що стосуються становлення та розвитку Національної поліції України.

Для ад'юнктів, аспірантів, курсантів, студентів та слухачів вищих навчальних закладів юридичного профілю.

УДК 351.74.(477)

ББК67.611.631

Матеріали викладено в авторській редакції.

©Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2015

Зміст

Андріяш Андрій Володимирович ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНА УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ» ТА ЗАКОНА УКРАЇНИ «ПРО МІЛІЦІЮ»	8
Анпілогов Владислав Ігорович ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ГРОМАДЯН У ДІЯЛЬНОСТІ ОВС	10
Білоус Андрій Сергійович «ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ»	12
Бульба Ірина Валеріївна ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РЕФОРМУВАННЯ	16
Ванівська Лілія Романівна ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	20
Васюк Максим Миколайович АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	24
Волошин Вадим Сергійович ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА СЛУЖБУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	27
Галаган Владислав Вадимович ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПОЛІЦІЇ	30
Гатшур Віталія Василівна ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА	34
Губська Анастасія Олександрівна ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД	37
Гуржина Анастасія Сергіївна СТВОРЕННЯ КІБЕРПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ	41

Гусев Володимир Олександрович	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ, ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»	44
Дубинець Іван Михайлович	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ПОЛІЦІЇ (СТ.2)	48
Дунаєва Ангеліна Юріївна	
РОЛЬ ЖІНОК-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	51
Дяченко Антон Сергійович	
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	53
Закаблук Маргарита Вікторівна	
ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФНИХ БАЛІВ	54
Камінський Владислав Олегович	
ЗАКОННІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ	57
Клименко Владислав Едуардович	
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ	60
Ковчуженко Валерія Валеріївна	
КОНТРАКТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В ПОЛІЦІЇ	65
Колодяжний Ярослав Володимирович, Русаков Андрій Вікторович	
ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПОВ'ЯЗАНІ З УМОВАМИ ПРИЙНЯТТЯ НА СЛУЖБУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	68
Корнєєва Яна Юріївна	
ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ	71
Корнєєв Ілля Дмитрович	
ЗУПИНЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД	75
Кубрак Юлія Миколаївна	
ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ	77
Лема Наталія Володимирівна	
ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД	81

Леміш Ольга Олександрівна КОНЦЕПТУАЛЬНА РІЗНИЦЯ МІЖ ПОЛІЦІЄЮ І МІЛІЦІЄЮ – ПЕРЕХІД ВІД ПОСТРАДЯНСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО	83
Леочко Валерія Віталіївна ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	89
Макушин Владислав Вікторович НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	92
Масленникова Світлана Антонівна КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАТРУЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	95
Наумов Арсен Анатолійович ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦІЄЮ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ ДОСВІДУ В УКРАЇНИ	99
Нестерцова Юлія Олександрівна ФОТО- І ВІДЕОФІКСАЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	103
Нечупий Катерина Ігорівна ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	105
Новак Марія Віталіївна ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ В РОБОТІ ПОЛІЦІЇ	107
Олексійчук В'ячеслав Степанович ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	109
Паскал Юлія Анатоліївна ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	113
Погосян Левон Арменович, Прокопенко Олександр Олександрович МІСЦЕ І РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	115
Погосян Едгар Арменович ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ	120

Петров Владислав Олександрович ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	124
Погосян Едгар Арменович ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ	128
Рикуш Анастасія Юріївна ДО ПИТАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	133
Роскошанська Вікторія Володимирівна ПРАВОВА КОЛІЗІЯ НОРМ ЗУ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ» ЩОДО ТИМЧАСОВОГО ЗАМІЩЕННЯ ОСІБ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВІПУСТЦІ	136
Савчук Юлія Анатолійовна ПОЛІЦІЯ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ	138
Сидоренко Ангеліна Сергіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО РОЗСУДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	142
Синяк Ярослав Васильович НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	145
Сорокотяга Катерина Михайлівна ГОЛОВНІ ЯКОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	148
Стефаненко Олена Миколаївна ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ В УКРАЇНІ	152
Стефанчук Вікторія Сергіївна СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ПРОХОДЖЕННІ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	155
Сторчило Олександр Олександрович ЩОДО ФІНАНСОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО АСПЕКТУ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	157

- Ткаченко Маргарита Анатолійовна
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ –
ПРІОРЕТЕТНЕ ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 160
- Фалюш Ярослав Анатолійович
ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА У ПРОЦЕСІ ВІДБОРУ
КАНДИДАТІВ У НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ 165
- Федорченко Анастасія Миколаївна
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ 167
- Фефелова Інна Максимівна
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ 170
- Фещенко Яна Ігорівна
ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ НОРМАТИВНО-
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ 172
- Чернуха Катерина Сергіївна
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН ПРИ ЗАСТОСОВУВАННІ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ 174
- Черхавський Мар'ян Васильович
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У
НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТАХ У СФЕРІ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНУ
УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ») 178
- Чухно Катерина Євгенівна
ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З
НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ
НАПРЯМОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В КРАЇНІ 180
- Шматько Альона Андріївна
ВИКОРИСАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ ДАНИХ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦІЇ 185
- Яковенко Марк Сергійович
РОЛЬ КЕРІВНИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ 187

Андріяш Андрій Володимирович,
курсант групи ФГБ-15-1М ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та
КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНА УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ» ТА ЗАКОНА УКРАЇНИ «ПРО МІЛІЦІЮ»

Зі вступом Закону України «Про Національну поліцію» у законну силу (07.11.2015 року) по всій території України формально міліція повинна припинити своє існування, та стати Національною поліцією, але цей перехід не менш буде тривати від півріччя, та навіть до одного року. Буде чи нова правоохоронна структура працювати по новому європейському зразку, або зміниться лише тільки її назва? В даний час ми можемо тільки розцінювати реформу з позитивної сторони зі змінами в законі. Протягом останнього десятиліття система правоохоронних органів України зазнала багатьох, як кардинальних, так і менш значних змін, які відбувалися в межах здійснення адміністративних реформ. Отже зі вступом у силу Закону України «Про Національну поліцію» [1] ми бачимо ряд змін та відмінностей від колишнього Закону України «Про міліцію» [2].

В минулому, міліція в Україні виконувала широке коло завдань та функцій, щодо забезпечення правопорядку, захисту прав і свобод громадян, попередження і припинення правопорушень, тому від удосконалення її правоохоронної діяльності значною мірою залежить зміцнення законності і правопорядку в країні. В цьому повинно передувати чітке дотримання норм встановлених в Законі України «Про Національну поліцію».

У правоохоронній діяльності використовуються різноманітні організаційні, технічні, виховні та інші засоби, особливе місце серед яких займають правові, зокрема, адміністративно-правові засоби боротьби з правопорушеннями.

Найважливішими серед останніх є заходи адміністративно-го примусу, використання яких забезпечує безпосереднє попередження, виявлення і припинення порушень правових норм, притягнення винних до юридичної відповідальності, усунення шкідливих наслідків правопорушень, тобто всі основні завдання правоохоронних органів.

Отже важливою новелою законопроекту є принципова зміна розуміння місця та ролі поліції у відносинах то б то «поліція – особа (суспільство)». Завдання поліції побудоване на загальному концепті надання послуг державою населенню та сформульоване в ст. 2 Закону України «Про національну поліцію» – як «надання в межах, визначених законом, послуг...». Таке розуміння відповідає принципам поліції, як цивільної організації та сприятиме досягненню мети реформи, закладеній у законопроекті, –перетворити систему державного примусу (міліція) на сервісну службу (поліція).

На нашу думку, автори Закону України « Про Національну поліцію» намагалися використати весь арсенал інструментів для його детальнішого структурування, він уміщує прикінцеві та перехідні положення, в яких прописані пов'язані законодавчі акти, та конкретні зміни із зазначенням статей, до яких вони вносяться. Наприклад ми бачимо зміни в п'ятому розділі Який прямо зазначає «Поліцейські заходи» як такі, що застосовуються Національною поліцією, тому що раніше в законі України «Про міліцію» він значився, як третій. Деяко перевантаженим інформаційно та надмірно конкретизованим виглядає розділ V – «Поліцейські заходи». Положення деяких його статей дублюють положення закону «Про міліцію» (Наприклад, стаття 46 – Застосування вогнепальної зброї Закону України «Про Національну поліцію», акумулювала в собі норми ст.15 та ст. 15-1 Закону України «Про міліцію»). Окрім того, виникає враження, що деякі види поліцейських превентивних заходів не містять в собі примусу, а це, серед іншого, обмеження доступу у визначені місця; проникнення до житла чи іншого володіння особи. При цьому заходи примусу містять як безпосередньо заходи, так і засоби в сенсі інструментів примусу. Так, в одному ряду серед видів заходів примусу стоять фізичний вплив і, наприклад, використання службової со-

бака чи коня. Навряд чи таке змішування понять можна вважати вдалим. Також текстуальні та мовні неузгодженості призводять до можливості різного тлумачення однієї й тієї ж норми, що суперечить вимогам точності або однозначності мови [3].

На мою думку, при аналізі застосування заходів примусу в правоохоронних органах в загалом реорганізації міліції в поліцію з докорінним її реформуванням є актуальною і перспективною, та потребує і заслуговує на глибоке опрацювання.

Список використаних джерел:

1. Про міліцію : закон України від 20 грудня 1990 р., №565-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – №4. – Ст. 20 (із змінами і доповненнями).
2. Про Національну поліцію : закон України (набирає чинність 07 листопада 2015 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257729>.
3. Якою бути українській поліції або Проблеми нашого законотворення [Електронний варіант] – Режим доступу: <http://www.khpg.org/index.php?id=1426747523> – назва з екрану.

Анпілогов Владислав Ігорович,
курсант групи ФПС-14-1

Гуторова Олена Сергіївна,
курсант групи ФПС-14-6

Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Качинська Мар'яна Олександрівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ГРОМАДЯН У ДІЯЛЬНОСТІ ОВС

Відповідно ст.3 Конституції України Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Сьогодні захист прав громадян розуміється як одна з невідмінних ознак сучасної держави, забезпечення реальності прав і свобод людини та громадянина виступає своєрідним індикатором сталості й зрілості держави. Певна річ, що така позиція є результатом поступового становлення державно-правових поглядів у напрямку визнання людини, її прав, свобод і законних інтересів найвищою соціальною цінністю, орієнтиром в діяльності держави й усіх суспільних інститутів. Важливу роль у цьому відіграють гуманістичні за своєю спрямованістю теорії громадянського суспільства, природного права, соціальної й демократичної держави, а також правової держави. Зазначимо, що саме остання є якісно новою моделлю держави, в основу якої покладається пріоритет прав і свобод людини і громадянина, їх реальність, забезпеченість достатніми й адекватними правовими засобами, гарантованість з боку держави [2, с.119].

Підвищення рівня взаємодії та співпраці органів внутрішніх справ і громадськості необхідно визначити як основне завдання захисту прав і свобод людини. Ця взаємодія має насамперед соціальний характер, а її основою є партнерські взаємовідносини між людьми. Основною причиною виникнення проблем забезпечення прав і свобод людини та громадянина є неефективне налагодження комунікацій або неналежне розуміння поставлених завдань. У деяких випадках до цього призводить небажання співпрацювати для налагодження порозуміння.

Підвищення рівня «прозорості» та підзвітності громадянському суспільству, створення громадських рад, налагодження співпраці з громадськими та міжнародними організаціями виявили неготовність керівників підрозділів активно і всебічно співпрацювати з громадськістю. Головною причиною є нерозуміння керівництвом суті громадського контролю за діями органів влади та важливості співпраці з правозахисною спільнотою. Піддається критиці й діяльність органів внутрішніх справ у зв'язку з корупційними зловживаннями при наданні адміністративних послуг. Не розв'язана повною мірою на законодавчому рівні проблема зняття та зберігання біометричних даних громадян, кваліфікованого розгляду звернень громадян [3]. Саме тому, зниження рівня

корупції, підвищення рівня довіри населення, налагодження співпраці, удосконалення надання адміністративних послуг, підвищення рівня професійних навичок та підготовки працівників створять умови для покращення роботи органів внутрішніх справ.

Отже, ефективна та належна діяльності органів внутрішніх справ має визначальне значення захисту прав і свобод громадян для суспільного розвитку й формування сучасної правової держави, забезпечення та реалізації її соціального призначення щодо гарантування реальності прав і свобод людини та громадянина.

Список використаної літератури:

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради 28 черв. 1996 р.]. – Х.: Весна, 2015. – 48 с.;

2. Соколенко О.К. Захист прав громадян як основна функція правової держави / О.К. Соколенко // Часопис Київського університету права. – 2013. – №2. – С.118-121

3. Гусаров С. Діяльність органів внутрішніх справ України із забезпечення прав і свобод людини та громадянина / С. Гусаров // Віче. – 2013. – №4. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/3525/>

Білоус Андрій Сергійович,

курсант групи ФПС 13-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Чапала Олена Юріївна,

доцент кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

«ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ»

Забезпечення нормального функціонування сучасної держави як об'єднання громадян у суспільство з метою його організації, а також визначення першочергових завдань розвитку на початкових етапах потребує чіткої та осмисленої політичної та законодавчої регламентації. 07.11.2015 року вступив в законну силу Закон України «Про національну поліцію». Це стало початком нового історичного витка у ро-

звітку України як демократичної європейської держави. Але разом із тим перед країною постав цілий ряд нових проблем. Функціонування тільки створеної Національної поліції в Україні передбачає велику кількість питань стосовно законодавчого та нормативного регулювання цього процесу. Беручи до уваги, що до цього в Україні відбувався лише поетапний перехід до європейських стандартів організації роботи правоохоронних органів, треба зазначити, що нові працівники поліції повинні чітко розуміти принципи роботи в умовах стрімкої реформи. Так, вони повинні застосовувати мінімум сили, бути моральними, не терпіти «карального ухилу» та неправомірних дій, боротися не зі злочинністю, а за справедливість, прагнути запобігати злочинності, а не просто на неї реагувати, а також сягати якомога вищого ступеня відповідальності за діяльність кожного й усіх разом, цілої організації» [1, с. 16-17]. Згідно ЗУ «Про національну поліцію» основними завданнями національної поліції є: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2]. Для демократичних країн, якою є Україна, характерною ознакою демократії є децентралізація поліції, тобто поряд із наявністю федеральної (національної) поліції існує структура муніципальної (місцевої) поліції, створеної органами місцевого самоврядування відповідних територіальних одиниць, що функціонує в межах визначених законом повноважень. Доцільність її існування обґрунтовується не лише традиціями організації влади в окремих країнах, а й необхідністю децентралізації в галузі охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю, захисту прав людини і громадянина. Формою такої децентралізації є муніципальні поліцейські формування, які існують у більшості розвинених країн. Підходи до їх формування, структури та завдань різні, проте є і спільні ознаки. Практично всюди муніципальна поліція включає «зовнішню службу» - поліцію, яка займається патрулюванням, іноді до неї входять бригади кінної міліції та групи співробітників зі служ-

бово- розшуковими собаками. Є в цій системі дорожньо-транспортні відділи, відповідальні за організацію дорожнього руху та розслідування дорожньо-транспортних пригод, а також адміністративні відділи. Під контролем останніх - забезпечення реалізації на місцевому рівні законодавства про видачу ліцензій, підприємництво, про правила торгівлі тощо. У віданні муніципальної поліції перебувають служби у справах дітей та служби по боротьбі з проституцією та наркоманією. Іноді ще є підрозділи поліції, які здійснюють нагляд за правилами перебування та проживання іноземців на території, підвідомчій цим поліцейським органам. Будь-яка реформа в державних органах та й загалом у системі влади завжди потребує значного вкладання коштів. Враховуючи, що рівень внутрішнього валового продукту в країні не сягає значних висот, а тому бюджетний кошторис не «планує» збільшуватись в наступні роки, владі необхідно чітко визначити ті сфери державного управління, за рахунок яких відбуватимуться подальші реформи національної поліції. Виходячи із реалій сьогодення можна констатувати, що сьогодні реформація в Міністерстві внутрішніх справ України відбувається шляхом звільнення працівників міліції та прийняття на роботу вже співробітників поліції. Однак не варто забувати про Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» [3], в якому зазначено, що працівники міліції при звільненні з органів внутрішніх справ мають право на одноразову грошову допомогу, розмір якої складає 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. Таким чином, у разі сукупного звільнення всіх працівників міліції зі служби розмір грошової допомоги перевищить визначений Бюджетом кошторис. Тому процедура переатестації працівників міліції у співробітників поліції має проходити шляхом переведення на поліцейські посади в порядку переміщення по службі. Зміни нормативної бази, що мають відбуватися зі змінами в структурі Міністерства внутрішніх справ України, повинні супроводжуватись великою кількістю змін до нормативних документів країни. Але останнім часом зміни відображаються лише в одному правовому акті, що є головним нормативним документом

реформи, що триває. Це призводить до величезної кількості правових колізій та прогалин в законах. Тому окрім змін, що мають місце в Законі України «Про національну поліцію» вкрай важливо прийняти закон про внесення змін до величезної кількості підзаконних нормативно-правових актів з метою уникнення законодавчих колізій та прогалин. Отже, говорячи про час реформ в органах внутрішніх справ, не треба забувати, що можливість її проведення залежить від великої кількості факторів, що сприятимуть благополучному проведенню реформи. Так, основними з них є: - чітке законодавче врегулювання усіх інших сфер життєдіяльності суспільства, що пов'язані з діяльністю органів правопорядку; - конкретна визначеність з функціями та завданнями кожного підрозділу або служби в органах Національної поліції; - визначення джерела фінансового забезпечення реформ; - поступовість реформування задля надання можливості працівникам міліції перебудувати свій професійний світогляд та усім іншим прилаштуватися до змін. Підбиваючи підсумки викладеному, варто наголосити на тому, що Україна вже активно приймає участь в євроінтеграційних процесах. На разі це наглядно демонструє нинішня реформа усієї правоохоронної системи.

Список використаних джерел:

1. Лошицький М. В. Реабілітація поліцейського права /М. В. Лошицький // Право України. - 2002. - № 7. - С. 95-99.
4. Михайленко П. Міліція чи поліція? / П. Михайленко // Міліція України. - 2006. - № 12. С. 16-17.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua>.
3. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Капля О. До питання реформування ОВС України в умовах інтеграції нашої держави до Європейського Союзу / Олександр Капля // Актуальні проблеми управління та службово-оперативної діяльності органів внутрішніх справ у сучасний період розвитку державності України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 26 жовт. 2007 р. - 2008. - С. 43-45.

Бульба Ірина Валеріївна,
курсант 4-ого курсу
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Романенко Марина Володимирівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РЕФОРМУВАННЯ

Безсумнівно, маючи на меті формування правової, демократичної, незалежної та міцної держави реформування правоохоронних органів України є важливим кроком на шляху до поставленої цілі.

07 листопада 2015 року вступив у дію новий Закон України «Про Національну поліцію». Необхідність та актуальність прийняття даного Закону не викликає сумніву, разом з тим він містить низку неточностей, які необхідно доопрацювати для правильного та ефективного застосування його норм на практиці.

Переважна більшість ідей та положень Закону «Про Національну поліцію» відповідає світовим і європейським стандартам та являється значним проривом в реформуванні правоохоронної діяльності. Однак мають місце і деякі недоліки, що викликають непорозуміння не тільки у працівників сфери юриспруденції, а й у пересічних громадян. А оскільки процес реформування, перш за все, має на меті змінити старі, усталені підходи до діяльності правоохоронних органів та зосередити увагу їх працівників на виконання завдань із захисту прав, свобод і законних інтересів людини, закони, в першу чергу, пишуться для них.

Враховуючи новизну тематики, слід зазначити, що комплексних, ґрунтовних наукових досліджень, присвячених цьому питанню дотепер проведено не було і лише в засобах масової інформації можна на сьогоднішній день зустріти схвальні або навпаки засуджуючі відгуки різних представників суспільства про новий Закон.

По перше, необхідно акцентувати увагу на неточностях та двояких тлумаченнях положень Закону України «Про Національну поліцію». Така проблема відображається у від-

сутності чіткої структури підрозділів поліції та відповідної диференціації функцій і повноважень окремих органів поліції. У Положенні «Про Національну поліцію» зазначені лише загальні завдання, права та обов'язки усіх поліцейських [1].

Ст. 13 вказаного Закону [2] містить тільки перелік підрозділів, що входять до складу Національної поліції, зокрема це: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення. У зв'язку з відсутністю конкретно визначених повноважень новостворених органів поліції дуже складно визначити мету та завдання їх діяльності, а також функції кожного з них. Таким чином постає питання – чим конкретно вони повинні займатися, а також – чим, наприклад, повноваження "спеціальної поліції" будуть відрізнятися від "поліції охорони" і "поліції особливого призначення" та ін., що безумовно являється важливим, особливо з огляду на те, що усунення дублювання повноважень підрозділів правоохоронних органів відноситься до першочергових цілей реалізації Концепції першочергових заходів реформування системи МВС [3, 4]. Окрім цього, мова йде й про захист прав та інтересів пересічних громадян, які безумовно мають знати та розуміти, сферу компетенції та функції того чи іншого підрозділу поліції. Тому слід визначити функції у загальнодоступному документі, з використанням термінології, яка буде зрозуміла для громадян без спеціальної освіти.

По друге Закон «Про Національну поліцію» фактично не змінює існуючої системи дисциплінарної відповідальності поліцейських. В ст. 19 Закону [2] зазначено, що підстави та притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України. Зазначеного нормативно-правового акта на сьогоднішній день у відкритому доступі немає, у зв'язку з чим виникає гостре питання дієвості інституту дисциплінарної відповідальності працівників поліції. Окрім цього виникає питання можливості зробити цю процедуру прозорою для громадськості. Перші кроки у цьому напрямку були започатковані створенням нового інституту участі

громадськості у роботі поліції – поліцейські комісії. Але на сьогоднішній день ст. 51 Закону [2] передбачає віднесення до повноважень поліцейських комісій лише проведення відбору на службу в органи поліції, крім прийому на навчання до вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку поліцейських та проведення конкурсу для призначення на вакантну посаду, не надаючи їм повноважень для здійснення громадського контролю за безпосередньою діяльністю поліцейських. Аналізуючи Закон «Про Національну поліцію» можна зробити висновок, що чіткого механізму громадського контролю в процесі розгляду скарг на дії поліцейських у відповідних положеннях немає. Якщо це положення не буде доопрацьоване, а думка громадськості і надалі не матиме жодного значення, рано чи пізно це призведе до фактичної паралізованості функції зовнішнього контролю за діяльністю поліції, а порушники у середовищі поліцейських знову будуть уникати відповідальності. А оскільки справжня реформа МВС неможлива без запровадження принципово нового демократичного і прозорого механізму розгляду скарг на поліцейських за участю незалежних від поліції комісій – це можна визнати одним із найбільших недоліків Закону[5].

Ст. 50 Закону «Про Національну поліцію» [2] містить порядок перевірки кандидатів на службу до поліції. Цікавим є пункт 2 зазначеної статті, який має наступний зміст: громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліцію, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі. Знову виникає питання двоякості тлумачення цієї норми, оскільки не зрозумілим залишається питання чи може особа, яка виявила бажання вступити на службу в поліцію, але відмовилась проходити тестування на поліграфі бути призначена на посаду поліцейського. Таким чином спроба профанації на перший погляд хорошої ідеї виглядає не дуже вдалою, оскільки виникає питання доцільності зазначення цього положення у нормативно-правовому акті, якщо воно не несе за собою обов'язкового характеру виконання.

Одним із цікавих питань також є мілітаризація старих звань. Під час розглядів законопроектів «Про Національну поліцію» Міністерство внутрішніх справ України категорично відмовилося змінювати вже існуючі спеціальні звання

поліцейських, обґрунтовуючи це тим, що ніби то усі до них уже звикли. Але ефективність реформування в тому ж і полягає, щоб кардинально змінити стару систему правоохоронних органів. Як показує зарубіжний досвід, ефективність діяльності правоохоронця полягає не у кількості присвоєних йому звань, а саме у правосвідомості працівника поліції. Тому перш за все у новообраних поліцейських потрібно виховувати дух патріотизму, самовідданості, наполегливості і готовності виконувати будь-якої складності роботу. Тільки таким чином вдасться досягти бажаного результату. Але при цьому не варто і забувати про законодавчу базу, яка повинна урегульовувати діяльність поліцейських, та контроль зі сторони громадськості, що забезпечить об'єктивність, прозорість та законність захисту прав, свобод і інтересів народу.

А в решті закон прогресивний – особливо тим, що розділяє Міністра внутрішніх справ і поліцію, що додасть прозорості правоохоронній сфері.

Повноваження по застосуванню сили поліцією виписані досить чітко – витриманий баланс між правами людини і ефективністю поліції. Нарешті, такий правоохоронний орган як поліція можна назвати "державною вартою". Хоча, можливо, на цей момент уніфікація назв і процедур із світовим досвідом може бути корисною і ефективною для нашого суспільства[5].

Не можна повністю критикувати новий Закон України «Про Національну поліцію», оскільки він є тим самим першим кроком до удосконалення правоохоронних структур нашої держави та приведення у відповідність чинного українського законодавства європейським стандартам.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Національну поліцію // постанова КМУ від 28 жовтня 2015 р. – № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.
2. Про Національну поліцію: Закон України: від 07.11.2015 № 580-VIII// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.

3. Проект Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221414>

4. Питання реформування органів внутрішніх справ України // розпорядження КМУ від 22.10.2014. – № 1118-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-%D1%80>

5. Банчук О. А. Останній ривок: чи стане закон про Національну поліцію стартом реформи? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2015/06/16/7071398/>.

Про затвердження Положення про Національну поліцію // постанова КМУ від 28 жовтня 2015 р. – N 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.

Ванівська Лілія Романівна,

курсант групи ФПС 14-6

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Невядовський Владислав Олегович,

доцент кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Реалізуючи ключові конституційні положення на шляху становлення суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави [1] (стаття 1 Конституції України) наша країна проходить ряд важливих реформ, зокрема й адміністративну. В її основу був покладений Указ Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні» [2]. Говорити про її завершення на разі не доводиться. Однак, одним із вагомих результатів таких державних звершень стало прийняття Закону України «Про Національну поліцію» [3] (далі Закон) як основного нормативно-правового акту, який визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України. На сьогодні у складі поліції функціонує патрульна поліція.

Для виконання покладених на поліцію повноважень поліцейський повинен мати відповідні правові можливості, відповідний процесуальний інструментарій. Закон містить розділ 5, який визначає перелік таких заходів та підстави їх застосування. Однак першочерговим у форматі даного дослідження є встановлення змісту поняття «поліцейський захід». Чітку відповідь на це питання дає законодавець у частині 1 статті 29 Закону. Поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Аналіз положень Закону у частині вказаного вище поняття дозволяє дійти висновку про поділ поліцейських заходів, що використовуються підрозділами патрульної поліції на дві групи:

- поліцейські превентивні заходи;
- поліцейські заходи примусу.

Зазначені поліцейські заходи в межах своєї компетенції патрульна поліція застосовує для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення.

Патрульна поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення та може застосовувати такі превентивні заходи, передбачені статтею 31 Закону [3]:

- 1) перевірка документів особи;
- 2) опитування особи;
- 3) поверхнева перевірка і огляд;
- 4) зупинення транспортного засобу;
- 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;

9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;

10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;

11) поліцейське піклування.

Слід зазначити й той факт, що законодавець встановив й обов'язкову вимогу до застосування перерахованих вище поліцейських заходів, а саме обов'язок поліції, в тому числі й патрульної, під час проведення превентивних поліцейських заходів повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи.

Якісно іншу групу поліцейських заходів складають поліцейські заходи примусу. До таких стаття 42 Закону [3] відносить:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

Такий перелік є вичерпним як для поліцейських превентивних заходів, так і для поліцейських заходів примусу. Проте не усі перераховані поліцейські заходи використовуються у діяльності патрульної поліції. Разом із тим, спільними для обох груп поліцейських заходів є вимоги до поліцейського заходу. Так, відповідно до положень статті 29 Закону [3], обраний поліцейський захід має бути законним, необхідним, пропорційним та ефективним. Розглянемо зміст кожного із зазначених.

Обраний поліцейський захід є законним, якщо він визначений законом. Поліцейському заборонено застосовувати будь-які інші заходи, ніж визначені законами України.

Обраний поліцейський захід є необхідним, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам.

Застосований поліцейський захід є пропорційним, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави, не перевищує блага, для захисту якого він застосований, або створеної загрози заподіяння шкоди.

Обраний поліцейський захід є ефективним, якщо його застосування забезпечує виконання повноважень поліції.

Поряд із загальними вимогами до поліцейських превентивних заходів та поліцейських заходів примусу законодавець встановив й вимоги до їх припинення. Такими є:

- якщо досягнуто мети його застосування;
- якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною;
- якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу.

Зазначені вимоги до моменту припинення застосування поліцейського заходу є запорукою правомірності дій поліцейського та унеможливають будь-які зловживання з приводу застосування наданого Законом інструменту.

Підводячи підсумок проведеного дослідження на тему поліцейських заходів в діяльності патрульної поліції хотілося б зазначити, що останні слід розглядати як ефективний інструмент у діяльності Національної поліції. Даний інструмент визначає унікальне право поліцейських у певній мірі обмежувати права й свободи людини і громадянина у зв'язку із вчиненням нею правопорушення. Однак, поряд із таким правом законодавець визначив й ряд вимог як загального (законність, необхідність, пропорційність та ефективність), так і спеціального (вимоги до моменту припинення застосування) характеру до поліцейських заходів. Таким чином було досягнуто збалансованості між правоохоронною діяльністю патрульної поліції та захистом права і свобод людини і громадянина, що є найвищою соціальною цінністю.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України від 01.10.2010 - 2010 р., / № 72/1 Спеціальний випуск /, стор. 15, стаття 2598.

2. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Президент України; Указ, Концепція від 22.07.1998 № 810/98 // Офіційний вісник України від 11.06.1999 - 1999 р., № 21, стор. 32, код акту 7616/1999.

3. Про Національну поліцію : Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України від 09.10.2015 - 2015 р., / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379.

Васюк Максим Миколайович,
слухач магістратури ФПС-15-2М

Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Іванцов Володимир Олександрович,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та
КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У зв'язку з масштабною недовірою українського народу органам внутрішніх справ, що склалася за роки незалежності нашої держави та більш загострено – за останні кілька років, законодавцем було запропоновано ряд законопроектів, спрямованих на реформування цього правового інституту. Так, 7 листопада 2015 року набули чинності Закон України «Про Національну поліцію» [1] і Положення про Національну поліцію, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України 28 жовтня 2015 року [2].

Відтепер, створена Національна поліція (поліція) як центральний орган влади, і, тим самим, розпочато масштабну ліквідацію Управлінь внутрішніх справ в областях та районах. Відповідно до ст. 1 Закону «Про Національну поліцію» Національна поліція – є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Крім того, законодавцем було встановлено правові основи організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції. Визначено, що діяльність Національної поліції здійснюється у тісній співпраці та взаємодії з населенням, тери-

територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і спрямована на вирішення їхніх потреб. У законі йдеться, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом міністрів України.

Проте, незважаючи на прийняття та введення в дію вищевказаних законодавчих актів, на даний час є багато проблем, що потребують свого належного вирішення. У іншому разі прагнення, спрямовані на реформування органів внутрішніх справ, не матиме в майбутньому позитивних результатів.

Розглянемо деякі проблеми становлення Національної поліції в Україні.

Статтею 11 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Проте в тексті закону та інших нормативно-правових актів законодавцем не роз'яснено, в чому полягає і в яких діях повинно проявлятися згадуване «партнерство». Поряд з цим в розрізі статті 105 цього ж закону визначено, що «виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад надають безоплатно органам і підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями і засобами зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні засоби. Комунальні та приватні підприємства можуть виділяти органам та підрозділам поліції кошти, транспорт та інші матеріально-технічні засоби, необхідні для виконання повноважень поліції». В даних нормах не вбачається так назване «партнерство на благо, на задоволення потреб народу, територіальних громад, громадських об'єднань», а наявна лише позиція можливості забезпечення діяльності поліції. Зазначене згодом може породити ту ж саму недовіру народу і, як результат, – безрезультатність реформування правоохоронних органів, оскільки «основа» цієї гілки влади практично не змінилася.

Також багато «робочих моментів» залишаються незрозумілими. Наприклад, Законом визначені основні повноваження та завдання поліції. Як свідчить п. 9 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення. Однак, статтею не визначено куди саме поліцейський має доставити затриманих чи підозрюваних осіб: в суд, до поліції, до слідчого судді? Адже КПК України також містить цілий ряд норм, якими передбачений порядок затримання і доставлення таких осіб. Таких прогалин у чинному законодавстві досить багато, через що у роботі поліції може виникати ряд недоліків і суттєвих проблем.

Наприкінці відзначимо, що описані проблеми становлення Національної поліції України здійснено за вибірко-вим принципом. Відповідно дослідження інших характерних проблем становить перспективний напрям подальших наукових пошуків.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379.

2. Про затвердження Положення про Національну поліцію [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // Єдиний веб-портал органів исполнительної власти України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248607704>

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – ст. 88.

Волошин Вадим Сергійович,
курсант 4-го курсу
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Романенко Марина Володимирівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та
КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА СЛУЖБУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день Україна знаходиться у стадії активних змін у зв'язку з переходом до європейських стандартів. На даний час проводиться перегляд, внесення змін, та розроблення принципово нових нормативно правових актів спрямованих на раціоналізацію діяльності, подолання бюрократичної системи багатьох діючих органів державної влади, підвищення та актуалізацію уваги працівників державних органів до прав людини. Не залишилися поза увагою і правоохоронні органи, система та організація діяльності яких вже тривалий час потребує кардинальних змін. З цією метою 02.07.2015 було прийнято Закон України «Про Національну поліцію» який визначає правові засади діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України. Автором було проаналізовано порядок та умови добору на посаду поліцейського і зроблено висновок про те, що окремі положення потребують проведення більш глибокого дослідження та надання правової оцінки особливостей їх практичної реалізації.

Зокрема ст.50 Закону України «Про Національну поліцію» визначає певний алгоритм перевірки кандидатів на службу в поліції, окрему увагу автора привернуло положення про необхідність проходження громадянами України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, за їхньою згодою тестування на поліграфі [1].

З урахуванням даного нововведення вважаємо за доцільне проаналізувати та з'ясувати сутність проведення пе-

ревірки особистості на поліграфі та доцільності його застосування при здійсненні добору на посаду поліцейського.

Отже поліграф – поширена узагальнена назва різноманітних по влаштуванню приладів, що дозволяють фахівцям на підставі фіксації ряду фізіологічних параметрів робити висновки про достовірність відповідей опитуваних (синонімом є поняття «детектор брехні») [2].

Основними фізіологічними показниками, які реєструються поліграфами, є: ритм дихання, інтенсивність потовиділення, рівень кров'яного тиску. Деякі детектори здатні порівнювати також напругу голосових зв'язок, фіксувати розширення капілярів, реакцію зіниць очей тощо. При цьому сам прилад виступає лише реєстратором об'єктивних параметрів, а їх суб'єктивну інтерпретацію здатний виконати тільки фахівець – поліграфолог, який і проводить відповідне «інтерв'ювання» за спеціальними методиками з урахуванням обставин та мети дослідження. З огляду на це виникає обґрунтоване питання щодо особистості, професіоналізму та компетентності поліграфолога, якому надається вирішальне право інтерпретації результатів отриманих під час проведення дослідження на поліграфі. Необхідно зазначити, що на сьогоднішній день держава не лише не готує фахівців у даному напрямку, а навіть не атестує експертів-поліграфологів. Тобто, цю експертизу фактично можуть проводити організації та приватні особи, які не мають жодного державного дозволу, ліцензії, допуску на проведення цього виду судової експертизи, що практично унеможливлює об'єктивне використання отриманої «інтерпретованої» інформації.

Проаналізувавши умови підготовки вищезазначених «фахівців», ми дійшли висновку, що стати поліграфологом в Україні не так вже й складно. Щоб стати поліграфологом, досить близько місяця відвідувати курси очно, а потім заочно, тобто самостійно, закріпити отриманий знання протягом півроку. У підсумку ви отримуєте свідоцтво. Щоб бути зареєстрованим на такі курси, крім готовності їх оплатити, треба відповідати таким нехитрим параметрами - вік старше 25 років, вища освіта (спеціальність не має значення), відсутність судимості. Інші вимоги стосуються психоемоційних характеристик особистості.

Таким чином, на сьогоднішній день, експерт-поліграфолог по-українськи це особа, припустимо, за освітою економіст, яка місяць прослухала лекції про роботу з поліграфом. То чи дозволили б ви їй тлумачити результати вашої перевірки на детекторі брехні? А тому виникає і ще одне питання, чи можливо використання такої інформації, якщо навіть державою не визнано даний вид здобуття інформації об'єктивним?

Окрім цього критики використання поліграфа наводять чимало підтверджених фактів про психопатичних особистостей, які не демонструють змін фонових фізіологічних параметрів навіть при запереченні скоєних ними жорстоких злочинів. І навпаки, людина, яка не здійснювала злочин, але зіткнулася з його проявом (наприклад, виявила труп убитого), демонструє фізіологічні параметри, властиві особі, яка вчинила злочин. Крім того, відомі досить прості техніки, що дозволяють довільно змінювати фонові характеристики, що реєструються поліграфом – напруга м'язів, покусання язика [2].

Даний аспект не залишив без уваги і **ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОРАТ З ПРАВ ЛЮДИНИ І ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА (ДИРЕКТОРАТУ З ПРАВ ЛЮДИНИ) РАДИ ЄВРОПИ** у своєму коментарі до проекту Закону України «Про поліцію та поліцейську діяльність» від 28 жовтня 2014 року [3]. А саме: «Частиною 5 статті 47 передбачено, що для кандидатів на посаду поліцейського проводиться тестування на поліграфі. Частиною 6 цієї ж статті встановлено, що негативні результати тестування на поліграфі самі по собі не є підставою для прийняття рішення про відмову кандидатуві у призначенні на посаду поліцейського. Виникають сумніви стосовно доцільності такого тестування. Якщо особа не проходить тестування, то результати можуть потрапити до її особової справи і завадити її кар'єрному зростанню. Тестування на поліграфі не вважається абсолютно надійним, а його результати можуть стати об'єктом маніпуляцій, тому можливості поліграфа як інструмента для оцінювання чесності кандидатів на посаду поліцейського обмежені. Будь-яке посилення на результати тестування на поліграфі підлягає критичній оцінці.»

Проаналізувавши досліджені матеріали можна зро-

бити висновок, що технологія опитування за допомогою поліграфу є доволі сумнівною. Тим паче слід зазначити, що у мережі інтернет досить легко знайти методи обману поліграфу. Також необхідно враховувати, що кожна людина по різному сприймає стресові ситуації в залежності від типу темпераменту та інших особистісних особливостей. Отже запропонований законодавцем спосіб добору кандидатів, не повинен ґрунтуватись, на інтерпретації змін в організмі людини поліграфологом. А тому виступати взагалі якимось орієнтиром при визначенні підходящих або не підходящих кандидатів відповідна технологія не може!

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію// Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII.
2. Принципи та умови застосування поліграфу в Україні // © Газета «Закон і Бізнес».; [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/118818-tehnicna_dovira_principi_ta_umovi_zastosuvannya_poligrafu_v.html.
3. Коментарі Генерального Директорату з прав людини та верховенства права (Директорату з прав людини) Ради Європи до проекту Закону України «Про поліцію та поліцейську діяльність», 28 жовтня 2014р.,// [Електронний ресурс] Режим доступу: http://police-reform.info/wp-content/uploads/2015/01/CoE-comments_ua.pdf.

Галаган Владислав Вадимович,

курсант 4-го курсу

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та

КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПОЛІЦІЇ

На сьогоднішній день в Україні відбуваються події, які в подальшому будуть визначати чи зможе наша країна увійти до Європейського розвиненого демократичного суспільства, в якому головним пріоритетом діяльності державних

органів є добробут та благополуччя громадян, або ж ми так і залишимося державою третього світу, яка не може позбавитися комуністичної спадщини в соціальній та правоохоронній сфері.

Одним з найважливіших питань, які потребують негайного вирішення, можна визнати реформування правоохоронної системи, адже саме «стражі закону» є тією ланкою державної влади, яка покликана забезпечувати публічну безпеку і порядок, охороняти права та свободи громадян. Саме цим активно займаються в даний час команда міністра внутрішніх справ України Арсена Авакова, відповідно до Концепції реформування правоохоронної системи України. Верховною Радою було прийнято Закон «Про Національну поліцію», який вступив у законну силу 7 листопада 2015 року.

В своїй доповіді автор приділяє увагу інституту громадського контролю за діяльністю поліції, вважаючи саме цей вид контролю найбільш дієвим і ефективним способом впливу на поліцію та реагування на порушення працівниками поліції вимог закону.

Контроль за діяльністю поліції є ніщо інакше, як набір правових інструментів та засобів для моніторингу та оцінки законності виконання покладених на поліцію функцій. Контроль за своїм суб'єктивним складом може бути різним. З одного боку існує відомчий контроль за правилами підпорядкування та єдиначальності; також є контроль працівників прокуратури за діяльність працівників поліції під час досудового розслідування правопорушень. Громадський же контроль є найвищим проявом демократичності та правосвідомості суспільства, адже самі громадяни за допомогою правових засобів впливу не дають працівникам поліції виходити за встановлені законом рамки. Інституту громадського контролю в Законі «Про Національну поліцію» присвячено окремий 8 розділ, який так і йменується «Громадський контроль поліції». Це є новацією для вітчизняного законодавства.

Нагадаємо, що в раніше діючому Законі України «Про міліцію», було лише визначено існування такого виду контролю, та вказано, що при його здійсненні місцеві ради не можуть втручатися в оперативно-розшукову, кримінальну

процесуальну та адміністративну діяльність міліції. Аналізуючи дане положення, яке вже втратило чинність, бачимо в сухому залишку лише декларативну норму, яка не роз'яснює ані правових засобів контролю та порядку їх використання, ані суб'єктів, які мають його здійснювати. Набагато відповідальніше до цього питання підійшли автори Закону «Про Національну поліцію». В ньому встановлено існування інституту прийняття резолюції недовіри до керівникам органів поліції. Це положення є запозиченим з федерального Закону США, в якому вже давно існує такий інструмент впливу на посадових осіб поліції. Він полягає в тому, що місцева рада кваліфікованою більшістю голосів (дві третини від складу) може прийняти резолюцію недовіри до керівників територіального підрозділу поліції, який знаходиться на посаді більше одного року. А це означає, що громадяни певної територіальної громади опосередковано через органи місцевого самоврядування мають змогу впливати на діяльність місцевих підрозділів поліції. Це є позитивним положенням, бо хто як не місцева громада може об'єктивно оцінити роботу керівника місцевого органу поліції. Тобто поліція стає відповідальною за свої дії не лише перед керівництвом Національної поліції чи Міністерства внутрішніх справ, а ще й перед тими пересічними громадянами, які є представниками громади на території якої здійснюють свою діяльність працівники поліції. Тобто за будь-які неправомірні дії або бездіяльність керівника органу поліції його може бути звільнено з посади за поданням громади, а не лише вищестояючого керівництва. Дане положення на думку автора можна вважати безпосереднім проявом засад демократичності та децентралізації влади в правоохоронній системі країни.

Також слід відзначити, що Законом встановлено алгоритм дій впровадження прийнятої резолюції недовіри керівнику органу поліції. А саме в ст. 87 ЗУ «Про Національну поліцію» вказано, що в резолюції недовіри мають бути зазначені мотиви для її прийняття з посиланням на обставини, що їх обґрунтовують. Негативним моментом є те, що не передбачено комплекс яких саме мотивів має бути для прийняття подібного рішення. Але виходячи з загальних положень

права можемо дійти висновку, що відповідальність працівників поліції у вигляді прийняття щодо них такого рішення може бути лише у разі вчинення ними тих дій, які суперечать принципу законності та виходять за межі наданих їм повноважень.

Після надходження такої резолюції до керівника органу, який вповноважений призначати на посаду керівника територіального органу поліції, він невідкладно зобов'язаний своїм наказом звільнити з посади такого керівника або відсторонити його від виконання службових обов'язків та призначити службову перевірку для вивчення обставин, що стали мотивами для прийняття місцевою радою такого рішення. Ця перевірка проводиться в десятиденний термін. Ще одним недоліком автор вважає те, що службова перевірка здійснюється посадовими особами поліції, які вповноважені на її проведення. Для забезпечення прийняття обґрунтованого рішення за результатами службової перевірки, вважаємо, що слід також залучати представників громадськості та засобів масової інформації, щоб мінімізувати можливість уникнення від відповідальності керівників за допомогою корупційних схем.

За результатами службової перевірки керівником органу поліції, який її призначив, має бути прийнято рішення про подальше перебування керівника територіального органу поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, на займаній посаді. І тут здавалося є ще одна проблема, адже керівник з якихось суб'єктивних причин може залишити свого підлеглого на займаній посаді. Але законодавець пішов ще далі і надав можливість місцевій громаді через органи місцевого самоврядування більшістю голосів (три четверті) повторно в місячний термін прийняти резолюції недовіри до того керівника органу поліції, який порушує вимоги закону. І вже після прийняття повторного рішення місцевої ради воно вважається остаточним і підлягає обов'язковому виконанню у триденний строк з дня прийняття. Ця норма на думку автора являється дуже важливою перемогою демократичності Закону, адже остаточне рішення залишається за громадою, а не за керівниками органів поліції.

Проаналізувавши інститут громадського контролю поліції можна дійти висновку, що Новий Закон «Про Національну поліцію» встановлює чітку схему звільнення тих керівників територіальних органів поліції, які порушують вимоги закону. Але є ще деякі проблеми, наприклад, не визначено такої ж можливості прийняття резолюції недовіри щодо всіх працівників поліції, які порушують вимоги закону, а не лише керівників. Тобто закон не є досконалим, але зрушення в позитивний бік в порівнянні з Законом «Про міліцію» наявні і є досить важливими. Саме такими правовими інститутами як громадський контроль і досягається високий ступінь відповідальності працівників правоохоронних органів, адже найважливіша оцінка їх діяльності – відношення громадян.

Будемо сподіватися, що в результаті проведення демократичних реформ працівників поліції нарешті будуть асоціювати як представників давньогрецької богині Феміди (богині правосуддя та справедливості), а не слугами Немезиди (богині карі та розплати).

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про Національну поліцію" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Закон України "Про міліцію" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1991. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.

Гатшур Віталія Василівна,

слухач магістратури ФПС-13-1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Іванцов Володимир Олександрович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та
КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

Верховенство права, відкритість влади, її тісна взаємодія з суспільством є фундаментальними принципами демократії. Постійна взаємодія влади і суспільства – необхідна

умова політичної стабільності й процвітання кожної держави, у тому числі й України, оскільки проблеми її розвитку неможливо розв'язати без підтримки суспільства. Успішними бувають лише спільні зусилля. Це певною мірою стосується і діяльності органів внутрішніх справ.

Частково питання взаємодії органів внутрішніх справ з інституціями громадянського суспільства були розглянуті у своїх працях такими вченими, як В. Б. Авер'янов, М. І. Ануфрієв, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, А. Т. Комзюк, О. Ю. Синявська, В. Д. Суценко та ін.

Важливим кроком у реформуванні органів внутрішніх справ (ОВС) стало створення Національної поліції (поліції) як центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Нормативним законодавчим підґрунтям функціонування поліції став Закон України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) [1], який набув чинності на території всієї України 7 листопада цього року.

Створюючи новий орган державної влади, законодавець приділив особливу увагу питанням співпраці поліції з населення. Так, згідно з основними принципами, а саме взаємодії з населенням на засадах партнерства, діяльність Національної поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад [1].

Крім того, аналізуючи даний закон, важливо виділити питання щодо спільних проектів поліції з громадськістю. Національна поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання Національною поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між Національною поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем,

пов'язана із здійснення поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності. Національна поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх установах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності [2, с.154].

Важливим завданням формування партнерських відносин між Національною поліцією і населення є раціоналізація такої взаємодії на засадах довіри, прозорості, взаємодопомоги в боротьбі зі злочинністю.

Одним з визначальних положень Закону України «Про Національну поліцію» полягає у тому, що саме рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [1]. Така позиція законодавця виглядає цілком закономірною, адже повсякденна діяльність поліції протікає на очах у населення і авторитет та довіра поліції багато в чому залежить від поведінки її співробітників при спілкуванні з людьми.

Не викликає сумніву той факт, що однією з найбільш важливих якостей, що дозволяє підвищити ефективність процесу спілкування, є вміння слухати інших людей. Не просто слухати, а уважно вислухати до кінця свого співрозмовника, тобто продемонструвати свою зацікавленість у тому, що він говорить, проявити пошану до нього. Це дозволить значно спростити подальше спілкування і встановити психологічний контакт із співрозмовником налаштувати позитивно до себе зняти психологічну напругу, яка як правило є неминучою в початковому періоді спілкування. Людина звертаючись до співробітника поліції чекає що її уважно вислухають розберуться у ситуації й допоможуть у її проблемі [3; с. 179]. У цьому і проявляється довіра до працівників поліції.

Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що держава прагне бути цивілізованою і дотримуватися демократичних принципів. Очевидно, що держава у особі її органів поставила за мету зробити усе можливе, щоб довіра населення до тих, хто повинен «захистити та служити», була високою і стабільною. Адже який авторитет мають правоохоронні органи, такий і держава в цілому, оскільки саме

правоохоронці покликані представляти, охороняти права, свободи та інтереси людини і громадянина, зміцнювати законність, підтримувати правопорядок, вести боротьбу зі злочинами та іншими правопорушеннями.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379.
2. Дячук О. В. Правові засади партнерських відносин між поліцією та населенням / О. В. Дячук // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 3. – С. 153-156.
3. Михайлова Ю. О. Організація ефективної комунікації як ключового елементу підвищення авторитету працівників поліції та налагодження взаємодії з населенням / Ю. О. Михайлова // Форум права. – 2015. – №1. – С. 178-181 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_31.pdf.

Губська Анастасія Олександрівна,

курсант групи ФГБ-14-5 ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Яценко Валентина Петрівна,

доцент кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД

З прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) в механізмі забезпечення поліцією міцного правопорядку і громадської безпеки були закріплені поліцейські заходи, які є дією або комплексом дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини, що застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень. Обраний поліцейський захід має бути законним, необхідним, пропорційним і ефективним.

Стаття 30 Закону закріплює види поліцейських заходів до яких відносить: превентивні поліцейські заходи, поліцейські заходи примусу та заходи забезпечення проваджен-

ня у справах про адміністративні правопорушення, що закріплені статтею 260 Кодексу про адміністративні правопорушення та заходи, що визначені Кримінальним процесуальним кодексом України.

Превентивні поліцейські заходи мають чітку профілактичну спрямованість, орієнтовані на захист громадської безпеки та недопущення вчинення правопорушень. Згідно ст. 31 Закону до них відносяться: перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка і огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи; перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; перевірка дотримання обмежень, установлених законом, стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; поліцейське піклування [1].

Поліцейське піклування (стаття 41 Закону) являє собою соціально орієнтований превентивний захід, що застосовується стосовно осіб віком до 16 років, що залишилися без догляду, стосовно особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення, стосовно особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або особи, яка перебуває у публічному місці і в наслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Застосування поліцейського піклування тягне за собою низку правових наслідків, зокрема:

1) передання неповнолітніх осіб батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування;

2) передання осіб, які втекли з психіатричного чи лікувального закладу до відповідних закладів;

3) передання осіб, які втратили здатність самостійного пересування у спеціальній лікувальний заклад чи до місця проживання.

Для забезпечення ключових моментів здійснення охорони прав і свобод людини і громадянина поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

При реалізації заходу поліцейського піклування, поліцейський уповноважений вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи особі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу. Поліцейському заборонено здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування. Ця норма закону ставить під загрозу можливість вилучення у особи зброї або інших предметів.

Щодо процесуального оформлення застосування поліцейського піклування, то слід визначити, що необхідне складання протоколу, в якому зазначається: місце, дата, точний час (година, хвилини) застосування заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї та інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи; інформація про тілесні ушкодження. Протокол підписується особою і поліцейським. Копія протоколу під підпис вручається негайно особі.

Зауважимо, що якщо особа у відношенні якої здійснюється поліцейське піклування знаходиться у стані, коли вона не може усвідомлювати свої дії, закон надає поліцейському право не роз'яснювати особі права, не надавати протокол на підпис і не вручати копію протоколу. Але в такому разі протокол надається особі чи органу, передбаченому абзацом другим частини першої статті 41 Закону.

Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

Поліцейський зобов'язаний надати можливість негайно повідомити про своє місце перебування близь-

ких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи, або негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи.

Відзначимо, що поліцейське піклування вперше в Україні закріплено як окремий превентивний поліцейський захід, що є позитивом з точки зору формування партнерських відносин між громадянами та поліцією. Але слід сказати, що недостатньо врегульованим є проведення вилучення окремих предметів у особи при здійсненні поліцейського піклування, адже цією ж статтею забороняється проведення обшуку, та відсутність строків передавання особи при здійсненні заходу, а відповідальність за тривале доставляння покладається на поліцейських.

Підводячи підсумки, слід зауважити, що завданнями Національної поліції на сучасному етапі реформування держави взагалі та її правоохоронної системи зокрема є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги, а нормативне закріплення поліцейського піклування є гарантією законності діяльності поліцейських та важливим заходом забезпечення правопорядку в державі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну поліцію»: чинне законодавство чинном станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. Текст. – К.:Алерта, 2015. – 74 с.
2. Передерій О.С. Поліцейське піклування як превентивний захід забезпечення правопорядку в Україні // Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУВС, 2015. – 352 с. – С.217-218.

Гуржина Анастасія Сергіївна,
курсант ФБК-14-04 ФПФПБКТЛ
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Чишко Катерина Олександрівна,
викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

СТВОРЕННЯ КІБЕРПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ

Основною передумовою створення кіберполіції в Україні є стрімкий розвиток злочинності в кіберсередовищі, її розвиток, розроблення нових протиправних схем та планів її здійснення. Глава Уряду зазначив, що за останнє десятиліття світ кардинально змінився: «З'явився новий тип війни – це війна в кіберпросторі». «Цей тип війни – це війни має відношення в тому числі до кожного громадянина» – сказав він – «...кіберзлочинці зламують акаунти, отримують доступ до даних і можуть знімати кошти з банківських рахунків, змінювати бази даних і відомості про будь-яку фізичну чи юридичну особу» [1]. Виходячи з основних завдань поліції закріплених у ст. 2 Закону України «Про національну поліцію»: «забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [2, с. 3], зазначимо, що на сьогодні, існує об'єктивна потреба в функціонуванні в Україні підрозділу кіберполіції, діяльність якого перш за все буде направлена на припинення та попередження кіберзлочинів і забезпечення кібербезпеки.

Для звичайного громадянина безпека в сфері ІТ-технологій починає відігравати все більше значення, з огляду на поширення шахрайства наступного характеру. Так, зловмисники копіюють дані з банківських карток, а потім викрадають готівку з банкоматі: шляхом встановлення спецнакладок, списують кошти з банківських рахунків використовуючи системи дистанційного банківського обслуговування. Та виманюють у користувачів інтернету їх логіни та паролі до електронних гаманців, а також створюють і роз-

повсюджують віруси і шкідливе програмне забезпечення. «Із сотні таких справ до суду доходить у кращому випадку одна. У правоохоронній системі цим немає кому займатись. Нинішнє управління боротьби з кіберзлочинністю при МВС та СБУ не справляється з цим через низьку кваліфікацію людей і низькі зарплати», – каже юрист, партнер практики IT та медіаправа адвокатського об'єднання "Юскутум" Дмитро Гадамський [3].

Міністр внутрішніх справ відмітив, що перехідним етапом формування кіберполіції стане переважно переатестація працівників підрозділів боротьби з кіберзлочинністю МВС. Також він зазначив, що метою створення кіберполіції є поетапне перетворення теперішньої моделі підрозділу до новітнього органу правозахисного призначення. Який за своїми технічними та професійними можливостями матиме змогу швидко реагувати як на кіберзлочини так і на кіберзагрози. Вадливим напрямком функціонування кіберполіції також стане міжнародна співпраця у т. ч. з приводу знешкодження транснаціональних злочинних угруповань у цій сфері.

Основними завданнями кіберполіції стане: захист громадян від отримання злочинцями їх персональної інформації; боротьба з терористичними кіберзлочинами; захист інтелектуальних прав власності. Навряд чи такий перелік можна вважати вичерпним, а тому поступово він буде доповнюватися іншими, не менш важливими завданнями.

Про кіберполіцію можна говорити як про структурний підрозділ в системі Національної поліції України. Основними функціональними обов'язками якого є попередження, виявлення, припинення та розкриття правопорушень, що вчинюються за допомогою електро-обчислювальних машин, а також телекомунікаційних та комп'ютерних інтернет-мереж (систем). Тому не дивно, що основною вимогою до кандидата на посаду є навички у сфері обчислювальної техніки та програмування, досвід програмування на мовах високого та низького рівнях і реверс-інжинірингу шкідливого програмного забезпечення.

За словами начальника Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України: «Основними відмінностями новоствореного підрозділу стане захист інтересів пересічного українця в мережі Інтернет та швидка он-лайн допомога користувачам. Крім того, кіберполіцейський в режимі реального часу буде допомагати потерпілим, правоохоронним органам інших держав і внутрішнім відомчим органам української правоохоронної системи, використовуючи канали міжнародного контактного пункту, який діє на базі МВС та здійснювати блокування, виявлення й перешкоджання діям зловмисників, які знаходяться за територією України» [5].

Думка людей з приводу утворення Кіберполіції достатньо неординарна через виникнення великої кількості невісвітлених питань щодо цього підрозділу. Тому, не дивно, що виникає масове обговорення про доцільність створення та роботи даного підрозділу. Проте якщо умовно скласти статистику то більшість людей підтримує утворення та модернізацію цього структурного підрозділу.

Ми ж, у свою чергу можемо констатувати, що в Україні стартував новий етап формування органів внутрішніх справ, який призведе до нових звершень та допоможе у запобіганні скоєнню нових кіберзлочинів.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ТСН. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/ukrayina/u-kabmini-dali-start-naboru-dokiberpoliciyi-i-rozpozvili-pro-zarplatu-maybutnih-agentiv-513766.html>.

2. Закон України «Про національну поліцію»: чинне законодавство станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2015 – 74 с.

3. Офіційний сайт Українська правда. [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/inozmi/deutsche-welle/2015/10/20/7085458/view_print/?attempt=1.

4. Блог Еспересо. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zmiya.com.ua/page/561fbad4a46b8f6522e2e853/news/2015/10/15/u_mvsv_startuvav_vidbir_kiberpoliceyskykh%20,%D0%91%D0%B

V%D0%BE%D0%B3%20%C2%AB%D0%95%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%C2%BB.

Гусев Володимир Олександрович,

курсант 4-го курсу

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ, ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»

Європейська інтеграція України зобов'язує нашу державу забезпечити ефективне функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав і свобод людини і громадянина, їх ефективний захист. Одним зі шляхів досягнення поставленої мети - розбудови демократичної правової європейської держави, безумовно, являється реформування правоохоронного відомства. У зв'язку з вищезазначеним було проведено ряд змін та доповнень у нині діюче законодавство та прийнято Закон України «Про Національну поліцію» (далі Закон). У законі детально та досить ретельно розкрито різноманітні питання, які стосуються природи повноважень поліції та обмежень їх обсягу.

Розглядаючи Закон слід зазначити, що у другому розділі наведено ряд принципів на основі яких ґрунтується діяльність поліції. Під час ознайомлення з визначеними у Законі повноваженнями поліції автором було виявлено певні недоліки.

Зокрема п. 3 ст. 8 Закону визначено, що накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України [1]. Аналізуючи зазначену норму автор доходить висновку, що законодавець використовуючи таке формулювання не враховує інші

нормативно правові акти, які регламентують діяльність правоохоронних органів. На думку автора дане положення Закону іде у розріз зі змістом та контекстом ряду діючих зокрема Кримінально-процесуальним кодексом України (далі - КПК) та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність». Тому автор вважає доцільним розглянути дане положення у контексті інших діючих нормативно правових актів.

Статтею 272 КПК України, законодавець визначає умови виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. У частині першій вищезазначеної статті визначається, що під час досудового розслідування тяжких або особливо тяжких злочинів можуть бути отримані відомості, речі і документи, які мають значення для досудового розслідування, особою, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, який на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування [2]. Аналізуючи дану норму можна зробити висновок, що ряд осіб мають право брати участь у виконанні спеціального завдання, шляхом вступу до організованої групи чи злочинної організації. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, визначено ст. 5 Закону України про «Про оперативно-розшукову діяльність», у якій зазначено, що оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України - кримінальною, спеціальною міліцією, підрозділами внутрішньої безпеки. Отже в законі прямо вказано, що на відповідні підрозділи Міністерства внутрішніх справ може бути покладено виконання оперативно-розшукової діяльності.

В свою чергу, під оперативно-розшуковою діяльністю розуміють вид діяльності, здійснюваний гласно і негласно оперативними підрозділами державних органів, уповноважених на те законом, в межах їх повноважень шляхом проведення оперативно-розшукових заходів (ОРЗ) з метою захисту життя, здоров'я, прав і свобод людини і громадянина,

власності, забезпечення безпеки суспільства і держави від злочинних посягань.

Також ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачені права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, де у пункті 8 зазначено, що оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності надається право виконувати спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації згідно з положеннями статті 272 КПК України [3]. Окрім цього ст. 1 виконавчого протоколу між Міністерством внутрішніх справ України та Головним комендантом поліції Республіки Польща про виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в сфері боротьби з організованою злочинністю дублює відповідне положення у пункті с, та зазначає, що з метою розвитку співробітництва між країнами буде проводитися обмін інформацією, що до здійснення транскордонного спостереження, контрольованих поставок, діяльності працівників міліції/поліції під прикриттям, а також охорони свідків.

Тобто діяльність працівників поліції з попередження злочинів вчинюваних організованою групою чи злочинною організацією, шляхом вступу до злочинного об'єднання під прикриттям передбачена у ряді нині діючих нормативно-правових актів.

Положеннями статті 13 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», регламентовано використання негласних співробітників, у частині 3, зазначеної статті передбачено, що для виконання доручення негласний співробітник вправі під легендою прикриття вступати в трудові, цивільно-правові та інші відносини. Шкода або збитки, завдані діями негласного співробітника під час виконання доручення, відшкодовуються за рахунок державного бюджету. Негласний співробітник не несе відповідальності за завдані ним шкоду або збитки, якщо його дії були необхідними для виконання доручення [4].

Фактично, дане положення знаходить своє відображення також у ст. 43 КК України, у якій йдеться про виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття

злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, та зазначається, що не є злочином вимушене заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, особою, яка відповідно до закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності. Крім випадків коли особа, вчинила у складі організованої групи чи злочинної організації особливо тяжкий злочину, вчинений умисно і поєднаний з насильством над потерпілим, або тяжкий злочин, вчинений умисно і пов'язаний з спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому, або настанням інших тяжких, або особливо тяжких наслідків [5]. Тобто підставою заподіяння шкоди виступає її вимушеність. Вона має місце, коли у працівника поліції, який входить до складу злочинної групи, виникла необхідність брати участь у вчиненні злочину (наприклад, через примус з боку ватажка злочинної організації), і була відсутня реальна можливість (без ризику розкрити свій зв'язок із правоохоронними органами) відмовитися від участі в підготовці або вчиненні злочину в складі такої групи. А тому працівник поліції знаходячись під прикриттям не буде нести відповідальність за окремі види злочинів наприклад такі, як крадіжка, вимагання, завдання потерпілому побоїв, заподіяти потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження, участь у контрабанді, розкраданні чужого майна та ін.

Проаналізувавши вище зазначені положення нормативно-правових актів, автор дійшов висновку, що ч. 3 ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію» фактично їм суперечить.

У зв'язку з вищезазначеним вважаємо доцільним внести зміни до Ст.8 ч.3 Закону України «Про Національну поліцію» та доповнити її словами: «крім особливих службових умов визначених діючим законодавством». І викласти її у наступній редакції: «Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України, крім особливих службових умов визначених діючим законодавством».

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію// Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII
2. Кримінальний процесуальний кодекс України// Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI
3. Про оперативно-розшукову діяльність// Верховна Рада України; Закон від 18.02.1992 № 2135-XII
4. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю// Верховна Рада України; Закон від 30.06.1993 № 3341-XII
5. Кримінальний кодекс України// Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III

Дубинець Іван Михайлович,
курсант групи ФПС-13-4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Резанов Сергій Анатолійович,

викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ПОЛІЦІЇ (СТ.2)

Протягом останніх років у нашій державі відбулися суттєві зміни в усіх сферах життя. Змінилися соціально-економічні відносини. Також потребують нових підходів надмірна централізація, мілітаризація, бюрократизм, авторитарно-дисциплінарна модель управління

Закон України «Про національну поліцію» розроблено з метою розбудови демократичної правової держави, підвищення ефективності діяльності МВС України, беззастережного забезпечення конституційних прав і свобод громадян, їхньої особистої безпеки, законності і правопорядку.

Новаторство, даного Закону можна, прослідкувати у багатьох його положеннях. Введені нові визначення та терміни для підтвердження цього візьмемо для прикладу ст.2 Закону України «Про Національну поліцію»

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

У даній правовій нормі ми можемо прослідкувати введення нової, яка раніше не була притаманна правоохоронним органам, публічно-сервісної функції з надання послуг населенню має на меті повне виключення комерціалізації діяльності поліції як фактора, що формує негативний імідж органу державної влади, за винятком функції охорони майна фізичних і юридичних осіб, що здійснюється на договірних засадах. Реалізація цієї функції поліцією передбачає надання послуг населенню виключно на безоплатній основі, встановлення партнерських стосунків з населенням, формування позитивного іміджу поліції, як органу державної влади.

За допомогою введення нового терміну такого, як «надання послуг» було зроблено значний крок, для пришвидшення процесу ліквідації залежності кожного підрозділу поліції від статистики, як головного показника результатів роботи, запропоновано новий підхід до оцінки роботи поліції, в основі якого має бути довіра громадян до поліції. Це сприятиме поліпшенню реагування на всі звернення громадян, покращання виконання публічно-сервісної функції поліції шляхом надання якісних послуг населенню. Це виключить необхідність, для застосування працівниками поліції незаконних методів розкриття злочинів (побої, тортури та інші.).

Але виникають питання стосовно доречності застосування терміну «послуги», адже в науці існують думки, що послуги – це нематеріальні активи, які мають свою ціну.

Наприклад, Р. Малері стверджував, що послуги - це нематеріальні активи, що виробляються з метою збуту. Нематеріальні активи (або невідчутна цінність) - це цінність, яка не є фізичним об'єктом, але має вартість - грошову оцін-

ку. Тобто з цього слід розуміти, що поліцейські надаватимуть свої послуги за винагороду безпосередньо від контрагента, яким виступає особа, яка споживає послуги, у нашому випадку цими особами, є громадяни.

Також виникають питання про відсутність деяких функцій які виконували структурні підрозділи міліції такі, як:

- здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими від відбування покарання;
- конвоювання засуджених;
- припинення групових протиправних дій засуджених в місцях позбавлення волі тощо.

Які органи державної влади повинні займатися даним питанням, та до чого на практиці призведуть положення Закону достеменно ніхто не береться прогнозувати.

Підсумовуючи вказане, слід зазначити, що невідповідності окремих положень Закону України «Про національну поліцію» як Конституції України, так і КПК України є загрозою порушення основоположних прав та свобод людини, можуть мати наслідком дискредитацію реформи поліції загалом, що є вкрай негативним для побудови демократичного суспільства в Україні.

Звичайно, ніщо не є ідеальним, власне як і будь-яка реформа. Такі ж недоліки має й реформа органів внутрішніх справ України в частині створення Національної поліції. На фоні досягнень, прогресивних змін такі недоліки є мінімальними, однак вони заслуговують уваги.

Але не зважаючи на ці всі недоліки, будемо сподіватися, що даний закон стане тією рушійною силою і дасть поштовх для формування в Україні якісно нової системи правоохоронних органів, а саме поліції.

Дунаєва Ангеліна Юріївна,
курсант групи ФГБ-13-1 ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх
справ

Науковий консультант:
Безпалова Ольга Ігорівна,
начальник кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх
справ

РОЛЬ ЖІНОК-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Однією з основних ознак правової демократичної соціальної держави є забезпечення дотримання принципу рівності прав і свобод жінки та чоловіка. Так, ще Платон визнавав рівноправ'я жінок і чоловіків у державі. Філософ писав: «Однакові природні властивості зустрічаються в живих істот тієї і іншої статі, і за своєю природою як жінки, так і чоловіки можуть брати участь в усіх справах». В той же час в число вищих правителів платонівської ідеальної держави жінки не допускалися.

За останні десятиріччя традиційні гендерні ролі в суспільстві зазнали значних змін. Ще 08.09.2009 року був прийнятий Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», метою якого було досягнення паритетного становища жінок і чоловіків в усіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Окрім того проблемою дослідження проходження служби жінками у поліцейських органах, а також їх роль та практичне значення у даній сфері діяльності займається низка провідних учених: М.І. Ануфрієф, О.М. Бандурка, Н.П. Матюхіна, А. Губанов та ін.

Збільшення кількості жінок, які проходять службу в органах внутрішніх справ України є ознакою сьогодення, що відповідає сучасним світовим тенденціям. Як свідчать статистичні дані, загальна кількість жінок в органах та підрозділах внутрішніх справ становить 41039 осіб, або 18, 7 % від загальної чисельності атестованого складу. І якщо раніше в

органах внутрішніх справ жінки працювали на посадах дізнавачів, інспекторів по кадрам, в паспортних відділах, у відділах по справам неповнолітніх, то у теперішній час більшість слідчих відділів на 50-60 % складається із жінок, жінки працюють оперуповноваженими карного розшуку, державної служби по боротьбі з економічними злочинами.

В умовах реформування ОВС, зокрема з набуттям чинності Закону України «Про Національну поліцію», роль жінок, що працюють в цих підрозділах, набуває особливого значення. Збільшення частки жінок серед загальної кількості нових поліцейських було помітно вже з появою перших патрульних на вулицях Києва, Львова, Одеси та Харкова. Незважаючи на складність та специфіку завдань, поставлених перед новими працівниками патрульної служби, дедалі все частіше службові обов'язки виконують жінки.

Зростання кількості жінок в лавах ОВС України, зокрема серед працівників патрульної служби, зумовлюється низкою факторів. Необхідність більш тісного контакту працівників патрульної служби з населенням виявило той факт, що далеко не всі працівники володіють комунікативними здібностями, спрямованими на роз'яснення спірних і конфліктних ситуацій. З цим завданням досить легко може справитися жінка, оскільки з психологічної точки зору, вона може привернути увагу співрозмовника, спонукавши його до більш відвертої розмови. Також наявність жінок серед працівників патрульної поліції позитивно впливає на морально-психологічний клімат підрозділу. Присутність представниць жіночої статі у чоловічому колективі не тільки підвищує внутрішню культуру працівників, але й сприяє нейтралізації нервових зривів і стресів, що виникають у процесі роботи.

Крім зазначених вище здібностей працівника патрульної поліції, вагоме значення цих здібностей підтверджується збільшенням коефіцієнта успішності виконання покладених на патрульних обов'язків. Яскравим доказом цього стало присвоєння вже в цьому році працівникам нової патрульної служби відзнаки «За практичний внесок в реалізацію принципу рівних прав і можливостей чоловіків і жінок».

Таким чином, дане дослідження свідчить про те, що використання праці жінок в діяльності нової патрульної по-

ліції доцільне, їх праця потрібна і корисна. Слід зазначити, що існує тенденція до швидкого збільшення кількості жінок в лавах патрульних поліцейських. Це зумовлюється специфікою їх морально-психологічного розвитку, стрімким бажанням до забезпечення гендерної рівності та з досягненням можливості обіймати значні посади в новій професії – органах внутрішніх справ, зокрема новій патрульній поліції.

Дяченко Антон Сергійович,

курсант групи ФПС-12-1

Харківського національного університету внутрішніх
справ

Науковий консультант:

Шатрава Сергій Олександрович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх
справ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В юридичній науці досить ґрунтовно проаналізовано поняття правового статусу, який визначається як категорія, що має сукупність певних ознак, які складають його системну характеристику. У визначенні правового статусу державних органів багато авторів ототожнюють його з поняттям правового становища.

Отже, сформульований підхід може бути покладений в основу визначення особливостей адміністративно-правового статусу Національної поліції України, як центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку: 1) встановлення адміністративно-правовою нормою прав, обов'язків, компетенції, відповідальності та правообмежень відповідного суб'єкта у визначених правовідносинах; 2) ці правовідносини стосуються надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених зако-

ном, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги; 3) у разі, якщо суб'єктом надання поліцейських послуг є посадова особа національної поліції, її права та обов'язки мають похідний характер стосовно прав та обов'язків державного органу, в якому ця особа проходить службу; 4) відповідальність та право обмеження як елементи адміністративно-правового статусу мають специфіку встановлення та реалізації залежно від того, чи є суб'єктом надання поліцейських послуг посадова особа або державний орган; 5) наявність компетенції як елементу адміністративно-правового статусу характерна для державного органу, уповноваженого щодо надання поліцейських послуг.

Тому, під адміністративно-правовим статусом Національної поліції України слід розуміти ієрархічне положення останньої у системі органів публічної влади, яке визначається сукупністю адміністративно-правових норм, що закріплюють призначення, функції, організацію діяльності, компетенцію та юридичну відповідальність посадових осіб, які працюють у цих органах.

У свою чергу, до елементів адміністративно-правового статусу Національної поліції України доцільно віднести: призначення, функції, організацію діяльності, компетенцію та юридичну відповідальність посадових осіб, які проходять службу у цих органах.

Закаблук Маргарита Вікторівна,
курсант групи ФГБ-15-1М ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх
справ

Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх
справ

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФНИХ БАЛІВ

На сьогодні, дійсно гостро стоїть питання щодо застосування штрафних балів, як санкції за адміністративне правопорушення. Дана дефініція нова в адміністративному за-

конодавстві України і тому виникає багато питань щодо її реалізації на практиці. Таким чином, досить чітко визначається місце штрафних балів у сукупності адміністративних стягнень. Ці стягнення належать до каральних адміністративних санкцій, що застосовуються до особи внаслідок порушення встановлених правил у випадку, передбаченому законодавством. У той же час потребують уваги деякі теоретичні питання щодо штрафних балів, нез'ясованість яких призводить до труднощів у застосуванні покарання.

Штрафні бали є стягненням, що накладається на громадян за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, установлені КУпАП. Кожному громадянину, який має право керування транспортним засобом, щороку з початку року (з дня отримання права керування транспортним засобом) і до кінця року нараховується 150 балів. У разі фіксації правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі від загальної кількості балів громадянина, який вчинив правопорушення, вираховується кількість штрафних балів, передбачених відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу. У разі якщо розмір стягнення у вигляді штрафних балів перевищує залишок балів громадянина, штрафні бали накладаються відповідно до залишку незалежно від розміру штрафних балів, зазначених у відповідній статті Особливої частини КУпАП. {Кодекс доповнено статтею 27-1 згідно із Законом № 596-VIII від 14.07.2015} [1].

Так, кількість штрафних балів визначається з урахуванням характеру правопорушення, відповідальність за яке передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення [2].

Отже, проаналізувавши нормативно-правові акти, які встановлюють та регламентують застосування штрафних балів можна сформулювати наступні висновки. Наприклад, у США Система балів працює більше 30 років. Перевищення швидкості від 1 до 10 миль в годину (до 16,9 км/год) – 3 бали. А якщо їхати швидше, ніж потрібно, на 40 миль в годину (64,37 км), то водієві нараховують 11 балів. Порушення дистанції (сидіння на хвості) або різке гальмування – 4 бали, а

створення аварійної обстановки – 5 балів. Важливо: на протоколі про порушення повинно бути видно обличчя водія. У поліцейській базі інформація про порушення зберігається 7 років, але враховують лише бали за останні 18 місяців. В базі страховиків дані зберігаються три роки. Чим більше порушення, тим дорожче страховка. Більше 11 балів – і вона обійдеться в додаткові \$1000 на рік [3].

Використовують камери для наповнення бюджету. У США за законом усі кошти від штрафів, виписаних автоматизованими системами, надходять у місцеві бюджети (так місцеві влади стимулюють до купівлі таких комплексів), а кожна камера окупає себе за 2-3 місяці. Іноді це призводить до зловживань. Так, два роки тому в містечку Елмвуд Плейс (штат Огайо) через тиждень після установки камер штраф в \$105 прийшов кожному водієві через те, що в систему свідомо була закладена помилка, – заборонний сигнал світлофора спрацьовував раніше, ніж потрібно [3].

В Україні, на мою думку, грошове стягнення не завжди ефективне. Для водія, який заробляє десятки або сотні тисяч в місяць, заплатити 255 грн нічого не вартує. Ідеологія ж впровадження штрафних балів – зробити покарання відчутним для водіїв з будь-яким рівнем доходу. Тобто, щоб після трьох випадків перевищення швидкості забирали права. В майбутньому так і планують зробити. Поки ж у прийнятій Радою редакції бали передбачені лише для того, щоб водії звикли як до бальної системою, так і до того, що за ними на дорогах будуть стежити камери.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

2. Уряд розробив порядок нарахування штрафних балів за порушення ПДД [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=181894804&cat_id=119129001.

3. Штрафні бали для водіїв: порівняння систем різних країн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://autopalace.com.ua/article/shtrafni-baly-dlya-vodijiv-porivnyannya-system-riznyh-krajn/>.

Камінський Владислав Олегович,
курсант групи ФПС-14-2
Харківського національного університету внутрішніх
справ
Науковий консультант:
Голубов Артем Євгенійович,
заступник начальника
Харківського національного університету внутрішніх
справ

ЗАКОННІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Сучасний етап державотворення знаменується наповненням різноманітних суспільних відносин новим змістом. Це щільно пов'язано із зміною нашої правової системи відповідно до європейських стандартів. Концепція реформи поліції та документи, прийняті на її розвиток становлять методологічно-правову основу побудови правової держави, створення громадянського суспільства, забезпечення режиму законності та реальної протидії негативним явищам відповідно до існуючих демократичних стандартів.

Концептуальні засади реформування МВС України безпосередньо впливають із положень, передбачених Європейським кодексом поліцейської етики, прийнятого у грудні 2001 року Комітетом міністрів Ради Європи. Такі зміни правоохоронної системи нашої держави на пряму пов'язані з приведенням поліції до іноземних стандартів та європейською інтеграцією.

У Кодексі зазначено: «система кримінальної юстиції відіграє визначну роль у захисті верховенства права, а поліція повинна відігравати у цій системі найважливішу роль...» і далі: «у демократичних державах поліція сприяє підтримці цінностей демократії і сама сповідує цю мету».

Сам же предмет діяльності поліції за Кодексом включає у себе забезпечення, дотримання принципів правової держави, підпорядкування закону та його вплив на загальний стан суспільного спокою, захист та збереження верховенства права.

Метою поліції згідно цього Кодексу є: забезпечення громадського спокою, дотримання закону та порядку у суспільстві; захист та дотримання основних прав і свобод людини

у тому вигляді, у якому вони закріплені, зокрема, в Європейській конвенції про права людини; попередження злочинності та боротьба з нею; надання допомоги та послуг населенню. Діяльність поліції повинна будуватись на принципах законності, гуманізму, поваги до особи, соціальної справедливості, співробітництва з представниками громадськості.

На нашу думку законність в діяльності поліції варто розглядати в двох аспектах:

- як діяльність поліції відповідно до чинного законодавства;

- як дотримання законів при виконанні працівниками своїх прямих функцій.

Ці поняття можуть бути синонімами, але особливі функції поліції доводять протилежне.

Перше слід розглядати як дотримання загальних правових засад системою поліції загалом (ч.1 ст.8 ЗУ «Про національну поліцію» зазначає: Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначений Конституцією та законами України.). А в другому випадку йдеться про дотримання вимог закону безпосередньо працівниками в практичних підрозділах (ч. 2 та 3 ст. 8): Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

Важлива роль у реалізації законності і правопорядку, забезпечення безпеки особистості, надійну охорону конституційних прав, свобод і законних інтересів як громадян, так і самих співробітників поліції належить адміністративній діяльності поліції - організуючій виконавчій і розпорядчій діяльності, спрямованій на безпосереднє, повсякденне, практичне здійснення завдань і функцій по охороні громадського порядку і забезпеченню громадської безпеки. Очевидно, що її ефективність прямо залежить від неухильного дотримання законності всіма учасниками правовідносин, що складаються в даній сфері.

Успішна реалізація цих відносин зумовлена належним рівнем гарантування. Тому зміцнення законності і правопорядку діяльності поліції повинно супроводжуватися надійними гарантіями. Якими є правові норми і система державного та громадського контролю за дотриманням законності. Правові (юридичні) гарантії законності можуть відновити порушене право, забезпечити належне виконання юридичних обов'язків і притягнення винних до відповідальності. Державний контроль за законністю діяльності поліції здійснюється прокуратурою. Дієва система громадського контролю за діяльністю міліції може включати спостережні групи та організації, зосереджені на моніторингу взаємовідносин громадян з поліцією та незалежні громадські експертизи владних, політичних, правоохоронних та економічних стратегій і рішень.

Виходячи з вище зазначеного, можна зрозуміти, що головна мета діяльності поліції, а саме забезпечення публічної безпеки і порядку, охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з певних причин потребують такої допомоги та законність цієї діяльності. Це на сьогодні, ґрунтується на дотриманні у своїй діяльності національною поліцією Конституції України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, а також виданих відповідно до них актів Міністерства внутрішніх справ України, інших нормативно-правових актів, а також громадським і державним контролем за її діяльністю.

Клименко Владислав Едуардович,

слухач магістратури ФПС-15-1М
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Актуальним завданням для України на шляхах її становлення та розвитку як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави є реформування органів внутрішніх справ.

2 липня 2015 року Верховна Рада ухвалила закон, який визначає правові основи організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських. Президент Петро Порошенко підписав відповідний закон 4 серпня.

Закон визначає Національну поліцію як орган виконавчої влади, який буде служити суспільству і призначений для охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання громадського порядку та громадської безпеки. Встановлює правові основи організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції.

У складі поліції функціонують: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення. Зазначається, що діяльність Національної поліції здійснюється в тісному співробітництві та взаємодії з населенням, територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і спрямована на вирішення їхніх потреб.

У законі йдеться, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

На етапі формування поліції необхідна людина, що не має жодних зв'язків із міліцією і старим бюрократичним ядром, яке люто чинить опір реформам. Головне, щоб ця людина була здатна зруйнувати внутрішню корупцію у право-

охоронній системі і сформувати команду своїх заступників з числа фахівців - правоохоронців та юристів. Держава повинна змінити статус поліції і перетворити її з воєнізованого формування у службу, яка надає суспільству послуги щодо забезпечення безпеки і правопорядку. Поліцейські повинні визнаватися державними службовцями, а не військовослужбовцями.

Мета реформи – зробити поліцію захисником прав людини, як це і повинно бути. Це було неможливим на основі старої радянської системи, тому й були набрані нові люди, які пройшли навчання за новими методиками з використанням американського і грузинського досвіду. Їм створені необхідні матеріальні умови, в тому числі зарплата в районі 8000 гривень, щоб не було спокус корупції.

Плюс цього закону в тому, що в ньому чітко прописані всі поліцейські заходи, які безпосередньо можуть стосуватися кожного з нас. І не на рівні інструкцій, як було раніше, а на рівні закону. Чітко зазначено, коли можна здійснювати перевірку документів, коли і в якому порядку можна здійснювати перевірку і огляд речей громадянина, коли можна зупиняти транспортний засіб, коли можна проникати в житло. Також в законі чітко виписано порядок застосування всіх примусових заходів стосовно громадян. Це і гумові кийки, і фізична сила, і слезоточиві гранати. Це великий крок вперед, бо закон чітко регламентує підстави та порядок застосування всіх цих заходів відносно громадянина [1].

Національна поліція зможе позитивно змінити ситуацію за двох умов: якщо дійсно проводити переатестацію існуючого персоналу міліції, скорочення командного складу, і за умов належного матеріального забезпечення та громадського контролю. На жаль, в прийнятому законі цього немає. Скажімо, конкурсні засади набору поліцейських встановлюються тільки для нижчого складу, і просування по службі відбуватиметься так само, як і зараз – за бажанням конкретного керівника. Про зарплати в законі також нічого не сказано, ніякі мінімальні гарантії не прописані. Тобто зараз це теж буде залежати від керівника [1].

Одним з успіхів реформи вважається створення патрульної поліції в низці найбільших міст країни. Попри ті чи

інші проблеми - з водінням автомобілів, знанням кримінального кодексу та службових інструкцій правоохоронцями - рівень симпатій суспільства до патрульних поліцейських, за даними більшості соціологічних центрів, становить близько 80 відсотків. На відміну від міліціонерів, вони дуже ввічливі, а проблеми в їхній роботі можуть бути пов'язані з труднощами становлення нової структури.

Поява на вулицях нових патрульних викликала дійсний живий інтерес українців, які очікують, що поліція буде кардинально і якісно відрізнитися від старої міліції. І цей інтерес необхідно підтримувати в ЗМІ, соціальних мережах та ін., інформуючи аудиторію про позитивну динаміку та результативність роботи нових патрульних [2].

Найскладнішим завданням реформування міліції буде створення кримінальної поліції. Її фактично доведеться формувати заново. Набір слідчих і оперативників - це робота зі створення найчисленнішої групи в правоохоронній системі. Тут неможливо застосувати метод "звільнити всіх і набрати нових". У країні немає такої кількості нових фахівців, які могли б робити цю набагато значно складнішу роботу, ніж робота патрульного поліцейського.

Доцільно зазначити, що централізована система постановки завдань перед ОВС щодо забезпечення внутрішньої безпеки держави і суспільства за відсутності механізму їх узгодження з регіонами і відповідного коригування, не дозволяла диференційовано підходити до планування роботи регіональних і районних підрозділів міліції, а також визначити перед ними пріоритети, враховуючи місцеву специфіку. У підсумку зусилля цих підрозділів витрачались не на вирішення своїх актуальних проблем, а на участь у загальних заходах, що формалізувало показники роботи підрозділів міліції. З огляду на це необхідна гнучка децентралізація системи управління підрозділами ОВС та налагодження механізму її узгодження з регіонами. Процес децентралізації діяльності МВС України передбачає, що територіальні підрозділи мають право самостійно вирішувати питання планування поточної діяльності, кадрової політики та розподілу наданого бюджету, несучи повну відповідальність за прийняті рішення перед місцевою громадою та керівництвом

МВС. Це передбачає підвищення ролі місцевих органів влад у діяльності підрозділів ОВС.

Одним із найважливіших шляхів вирішення проблем вдосконалення системи управління ОВС України має стати належне фінансове і матеріально-технічне забезпечення органів правопорядку. У часи правління попередньої влади з поглибленням проблем фінансування, переважна частина міліції замість виконання покладених на неї обов'язків спрямувала свою діяльність на самозабезпечування й особисте збагачення керівників усіх рівнів шляхом протиправного позбавлення співгромадян власності, що їм належить. Окрім того, вкрай розвинутою була система внутрішньої корупції з системою «тарифів», що охоплювала практично усі сфери діяльності працівників ОВС – від надання відпустки або вихідного до отримання чергового звання, посади чи відомчої відзнаки [3, с. 230].

На рівні МВС визнано неможливим виконання завдань у галузі правопорядку лише за рахунок персоналу та його технічного оснащення, без активної допомоги з боку населення. Тому тісна співпраця з населенням та місцевими громадами передбачає створення сервісної моделі діяльності органів правопорядку, орієнтованої на вирішення проблем населення.

Мова має йтися не про поодинокі випадки залучення населення до співпраці з правоохоронними органами, а про створення іншої психологічної обстановки, іншої атмосфери навколо роботи поліції, коли населення не просто буде спостерігати, аналізувати та критикувати поліцію за її недоробки або невдачі, а навпаки, співпереживати, активно відкликатися на пропозиції поліції, застосовувати сучасні засоби охорони власності, брати участь у профілактичних програмах, у громадських організаціях тощо, відчувати свою належність до тієї загальної справи, яку здійснює поліція для блага держави і суспільства [2].

Важливим завданням реформування ОВС у контексті національної безпеки є перетворення поліції на ефективний державний інститут, який має надійно захищати права і свободи людини та громадянина, користуватися довірою та повагою громадян. Для цього потрібно вивчати позитивний

досвід поліцейських сил у різних країнах, методи їх діяльності, необхідно виявляти схожі риси, зокрема щодо цілей національних поліцейських сил і тих проблем, з якими їм доводиться зіштовхуватися під час виконання своїх службових обов'язків. Як підкреслюється у Європейському кодексі поліцейської етики, нагальною стає проблема визначення сучасних європейських напрямків та принципів у галузі функціонування та відповідальності поліції у демократичних суспільствах, що базуються на принципі верховенства права. І це цілком відповідає завданням сучасного реформування ОВС [2].

Таким чином, потреба «активного реформування» ОВС України полягає у необхідності перетворити силове, мілітаризоване, авторитарне відомство, в діяльності якого переважали примус та каральний чинник, на справді у правоохоронний орган європейського зразка, який має забезпечувати реалізацію наданих йому повноважень, здійснювати захист прав і свобод людини.

Але, на мою думку, навіть якісно розроблену реформу міліції не можливо буде провести без комплексного реформування в масштабах всієї держави. Не можна в рамках діючої системи реормувати одне якесь відомство, коли система загалом залишиться без змін.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко О. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/101834-strategiya_rozvitku_organiv_vnutrishnih_sprav_tekst_proektu.html - назва з екрану.
- 2.Полтавець С. МВС: дискусії навколо реформи [Електронний ресурс]/ С. Полтавець, І. Шульга. – Режим доступу: www.nbuviar.gov.ua/index.php?...reformi.
- 3.Коруля І. В. Напрями вдосконалення кадрового забезпечення ОВС/ І. В. Коруля // Порівняльно-аналітичне право [Текст]. - 2014. -№ 2. - С. 230-232.

Ковчуженко Валерія Валеріївна,
курсант групи ФБК-14-04 ФПФПБКТЛ
Харківського національного університету внутрішніх
справ

Науковий консультант:

Чишко Катерина Олександрівна,
викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх
справ

КОНТРАКТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В ПОЛІЦІЇ

Служба в поліції визначається як державна служба, якої притаманний особливий характер. Вона являється професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на них завдань. Працівник поліції – це, на сам перед, громадянин України, який перебуває на службі в Національній поліції, є обличчям держави, має присвоєне в установленому порядку спеціальне звання, займає відповідну посаду, здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з реалізацією завдань та виконанням функцій покладених на поліцію повноважень, є представником своєї держави. Законні вимоги поліцейського є обов'язковими для виконання всіма як фізичними, так і юридичними особами. Він отримує в органах поліції, в установленому порядку, інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, та матеріали, які необхідні для належного виконання покладених на нього обов'язків. А контракт відповідно до чинного законодавства став підставою для видання наказу про прийняття особи на службу до поліції та призначення її на посаду.

У новому Законі України «Про Національну поліцію» у статті 63 наводиться визначення контракту як письмового договору, який «укладається між громадянином України та державою, від імені якої виступає поліція, для визначення правових відносин між сторонами» [1].

Контракт про проходження служби в поліції з кожною особою укладається на різний строк. Так, наприклад з особами молодшого складу поліції, які вперше прийняті на службу до поліції, контракт укладається одноразово строком на два роки без права продовження, а з громадянами,

які зараховані до вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання, який здійснює підготовку поліцейських – на строк їх навчання. Із заступниками керівників територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах, науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та керівниками структурних підрозділів зазначених органів, закладів та установ контракт про проходження служби в поліції укладається терміном на три роки з правом продовження на той самий термін. Строк дії контракту для заступника керівника поліції та керівниками територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, науково-дослідних установ, ректорами (керівниками) вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та прирівняних до них керівниками становить чотири роки з правом його продовження одноразово, строком до чотирьох років. З керівником поліції контракт про проходження служби укладається на п'ять років з правом продовження контракту одноразово (до п'яти років). Таким, чином термін дії контракту залежить від посади на яку претендує громадянин.

Право на укладення від імені поліції контракту про проходження служби надається: Міністрові внутрішніх справ України – з керівником поліції та його заступниками; керівнику поліції - з особами, які згідно із законом та іншими нормативно-правовими актами призначаються на посади за його наказами, керівнику вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання, який здійснює підготовку поліцейських – з курсантами та слухачами цих навчальних закладів про навчання; керівникам територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, науково-дослідних установ, ректорам (керівникам) вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та прирівняним до них керівникам – з особами, які згідно із законом та іншими нормативно-правовими актами призначаються на посади їхніми наказами.

Окремо відмітимо, що відповідно до чинного законодавства контракт укладається не тільки щодо проходження служби, а й при вступу до навчального закладу із специфічними умовами навчання. Останній укладається з громадянами, які зараховані до вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання, який здійснює підготовку поліцейських, за умови досягнення такими особами 18-річного віку. Визначення правових відносин між курсантами вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, яким не виповнилося 18 років, і державою здійснюється відповідно до вимог Цивільного кодексу України, тобто переважно регулюється нормами цивільного права.

Визначені також загальні вимоги до контракту. Насамперед, він укладається у двох примірниках і підписується обома сторонами контракту. Підпис посадової особи скріплюється відповідною гербовою печаткою. Один примірник контракту зберігається в особовій справі співробітника поліції, другий – у самого співробітника. Типову форму контракту затверджує Міністерство внутрішніх справ України.

Можемо зазначити, що контракт про проходження служби набирає чинності з дня підписання контракту і видання наказу про прийняття на службу громадян, які вперше прийняті на службу до поліції. А щодо курсантів, які закінчили вищі навчальні заклади поліції, контракт починає діяти з дня присвоєння спеціального звання середнього начальницького складу поліції та набирає чинності з дня його укладення. Новий контракт з співробітником поліції про проходження служби набирає чинності з дня, наступного за днем закінчення строку дії попереднього контракту.

Підставами припинення контракту, на нашу думку, доречно вважати підстави за настанням яких припиняється служба в поліції. Можемо допустити, що контакт може бути припинений за станом здоров'я (за наявності висновку військово-лікарської комісії про непридатність до проходження служби), за службовою невідповідністю, у зв'язку зі скороченням штату або систематичним невиконанням умов контракту, засудженням до позбавлення волі чи обмеження волі за вироком суду (що набрав законної сили), за сімейними

обставинами або через інші поважні причини, перелік яких визначає Кабінетом Міністрів України. Контракт припиняється згідно з порядком, який встановлюється Міністром внутрішніх справ.

Отже, спробуємо надати характеристику контакту. Контракт про проходження служби – є договором, який має юридичну силу та повинен виконуватись належним чином. А його положення в обов'язковому порядку повинні дотримуватись обома сторонами. Підписання контракту покладає на плечі працівника поліції велику відповідальність та надає йому службові повноваження, якими він користується при здійсненні своїх функціональних обов'язків передбачених займаною ним посадою.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про національну поліцію. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

Колодяжний Ярослав Володимирович,

курсант 4-го курсу

Русаков Андрій Вікторович,

курсант 4-го курсу

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПОВ'ЯЗАНІ З УМОВАМИ ПРИЙНЯТТЯ НА СЛУЖБУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Сьогодні в Україні триває процес реформування, який передбачає масштабні і принципові перетворення, метою якого є розбудова України як цивілізованої, демократичної правової держави європейського зразку. Важливим кроком у цьому напрямку являється реформування системи МВС, яке передбачає поступове перетворення структури на правоохоронне багатопрофільне цивільне відомство, діяльність якого має за мету служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку тощо. Задля дося-

гнення цілей новоствореного правоохоронного відомства вже відбулася низка заходів реформування серед яких прийняття Закону України «Про Національну поліцію» (далі Закон) який передбачає нові підходи до здійснення процедури добору та призначення на посаду поліцейського, створення та залучення до цього процесу поліцейських комісій, нові процедури проведення атестування поліцейських, оновлені умови проходження служби в поліції тощо. При здійсненні аналізу норм Закону, які присвячені засадам проходження служби в поліції нами було виявлено певні недоліки, які потребують детального розгляду та надання певної правової оцінки.

Актуальність даної теми полягає в існуючому суттєвому протиріччі окремих норм Закону, якими встановлені обмеження, пов'язані зі службою в поліції [3, ст. 61], положенням Кримінального кодексу [2] та Конституції України (далі КУ) [1].

Зокрема у п.2 ч.2 ст.61 Закону, законодавець визначає, що не може бути поліцейським особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку [3]. Частина 4 та 5 ст.12 Кримінального кодексу України (далі КК) визначає, що тяжким є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк від 5 до 10 років, а особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі.

Водночас, згідно з пунктом 3 статті 88 КК: особи, засудженні за вироком суду, що відбули покарання за діяння, злочинність і караність якого усунута законом, визнаються такими що не мають судимість [2]. Тобто особа, яка зазнала будь-які види юридичних обмежень, відбула покарання за вчинене нею протиправне діяння і судимість за це суспільно-небезпечне діяння була знята чи погашена у встановленому порядку, передбаченому КК України, вона не не-

се за собою жодних правових наслідків, і особа визнається такою, що не має судимості. У зв'язку з тим, що вищезазначені особи вважаються такими, що не мають судимості, на нашу думку, не повинно існувати підстав поширення по відношенню до даної категорії осіб загальноправових наслідків судимості та випадків обмеження їх прав і свобод нормативно правовими актами.

В свою чергу відповідно до ст. 21 Конституції, усі люди є рівні і вільні у своїй гідності та правах. Згідно зі статтею 24 КУ: громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками [1]. Окрім цього статтею 43 КУ передбачено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. А держава повинна створювати умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Підсумовуючи вище зазначене, необхідно наголосити на тому, що всі громадяни рівні в своїх правах та не можуть зазнавати обмежень в своїх трудових правах якщо їх судимість знята або погашена оскільки згідно з положеннями КК України та Конституції вони вважаються такими, що не мають судимості.

Аналізуючи вищевикладене, зроблено обґрунтований висновок про те, що норма передбачена у п.2 ч.2. ст.61 ЗУ «Про Національну Поліцію» є типовим юридичним обмеженням, що суперечить правам громадян які передбачені Конституцією України. А оскільки Конституція має найвищу юридичну силу в державі, жоден нормативно-правовий акт не може бути прийнятим всупереч її положенням. Таким чином, на нашу думку, не можна вважати конституційною зазначену вище норму Закону, оскільки вона суперечить Основному Закону України.

У зв'язку з чим вважаємо за доцільне вжити заходів, щодо забезпечення належного нормативно-правового регулювання засад проходження служби в поліції, зокрема внести зміни до переліку обмежень, пов'язаних зі службою в поліції шляхом виключення п.2 ч.2 ст.61 ЗУ «Про Національну поліцію».

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України // Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III.
3. Про Національну поліцію // Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII.

Корнєєва Яна Юрївна,

слухач магістратури ФПС-12-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Іванцов Володимир Олександрович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС ФПФПМГБ та
КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Важливим кроком у реформуванні органів внутрішніх справ (ОВС) стало створення Національної поліції (далі – поліції) як центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Нормативним законодавчим підґрунтям функціонування поліції став Закон України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) [1] від 2 липня 2015 року, який набув чинності на території всієї України 7 листопада цього року.

Серед низки питань, що мали знайти своє вирішення у діяльності поліції важливе місце посідає реальне дотримання прав і свобод громадян, у тому числі при реалізації поліцейськими заходів примусу. Ми маємо на увазі, що детальне визначення повноважень поліції зменшує ризик довільних

дій правоохоронців та автоматично мінімізує ризик порушення закону з боку персоналу ОВС. Зазначене нерозривно пов'язано з детальністю нормативно-правової регламентації останніх. Маємо констатувати, що законодавець приділив детальну увагу окресленому питанню. Так, вперше передбачено поняття поліцейського заходу, а саме: «це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень» (ч. 1 ст. 29 Закону). Вимоги, що висуваються до поліцейського заходу полягає у тому, що перший має бути: а) законним – якщо він визначений законом; б) необхідним – якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам; в) пропорційним – якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави, не перевищує блага, для захисту якого він застосований, або створеної загрози заподіяння шкоди; г) ефективним – якщо його застосування забезпечує виконання повноважень поліції.

Закон також передбачає чіткий перелік поліцейських заходів та перелік підстав (умов) застосування кожного з них. Не дивлячись на цілу низку позитивних зрушень у напрямку деталізації підстав застосування відповідних заходів поліцією, все ж маємо звернути увагу на ті з них, що можуть реалізовуватися з досить таки довільних підстав. Наприклад,

1) поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у тому числі, якщо існує *достатньо підстав вважати*, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення (ст. 32 Закону);

2) поліцейський для здійснення поверхневої перевірки особи може зупиняти осіб та/або оглядати їх, якщо існує *достатньо підстав вважати*, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу

життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб (ч. 2 ст. 34 Закону);

3) поліцейський може здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу:

– якщо існує *достатньо підстав вважати*, що в транспортному засобі знаходиться правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб;

– якщо існує *достатньо підстав вважати*, що в транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб;

– якщо існує *достатньо підстав вважати*, що річ або транспортний засіб є знаряддям вчинення правопорушення та/або знаходиться в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідно провести поверхневу перевірку (ч. 4 ст. 34 Закону).

4) поліцейський може тимчасово обмежити фактичне володіння річчю або пересування транспортного засобу для запобігання небезпеці, якщо є *достатні підстави вважати*, що річ або транспортний засіб можуть бути використані особою з метою посягання на своє життя і здоров'я або на життя чи здоров'я іншої людини, або пошкодження чужої речі (ч. 4 ст. 37 Закону).

З іншої сторони Стратегією розвитку ОВС України [2] передбачено, що дії посадових осіб поліції мають бути максимально регламентовані шляхом розроблення Міністерством внутрішніх справ України деталізованих нормативно-правових актів, настанов, рекомендацій, інструкцій, що передбачають усі можливі варіанти поведінки персоналу в стандартних та нестандартних ситуаціях.

Ми сподіваємось на якомога швидше прийняття відповідних відомчих нормативно-правових положень. Проте відзначимо, що згідно ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію» законність як принцип діяльності поліції полягає у тому, що остання «діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України». Як наслідок, вважаємо за необхідне на законодавчому рівні закріпити загальний перелік «достатніх підстав» для застосування зазначених поліцейських заходів. З пози-

тивного боку маємо відзначити формулювання однієї із підстав перевірки документів особи, а саме: «якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення».

Підсумовуючи викладене, до переліку «достатніх підстав» застосування перевірки документів особи, поверхневої перевірки, обмеження пересування транспортного засобу або фактичного володіння річчю доцільно віднести:

1) відповідну інформацію надано у встановленому порядку до поліції (поліцейському) у формі звернення (повідомлення); 2) відповідна інформація є результатом об'єктивної оцінки поліцейським слідів на особі, речі, транспортному засобі; 3) поліцейський застав особу при вчиненні правопорушення; 4) поліцейський самостійно виявив ознаки правопорушення при законній реалізації інших поліцейських заходів; 5) відповідні фактичні дані отримані внаслідок реалізації оперативно-розшукових заходів.

Наприкінці відзначимо, що описані нами проблеми щодо визначеності застосування поліцейських заходів нами здійснено за вибіркоким принципом. Відповідно дослідження інших характерних проблем становить перспективний напрям подальших наукових пошуків.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379.

2. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт МВС України. – Режим доступу:

<http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221365>.

Корнєєв Ілля Дмитрович,
курсант групи ФПС-12-2
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Шатрава Сергій Олександрович,
начальник кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗУПИНЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД

Ст. 3 Конституції України зазначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держав, а держава відповідно відповідає перед людиною за свою діяльність. Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави у особі Національної поліції. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидія злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Взагалі, поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини і застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень. Слід зауважити, що поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції. Обраний поліцейський захід є законним, якщо він визначений законом.

Стаття 31 Закону України «Про Національну поліцію» визначає зупинення транспортного засобу як превентивний поліцейський захід, а стаття 35 закріплює підстави застосування заходу: порушення водіями Правил дорожнього руху; якщо є очевидні ознаки, що свідчать про технічну несправність транспортного засобу; якщо є інформація, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення дорожньо-транспортної пригоди,

кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом чи знаряддям учинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення; якщо транспортний засіб перебуває в розшуку; якщо необхідно здійснити опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, свідками якого вони є або могли бути; якщо необхідно залучити водія транспортного засобу до надання допомоги іншим учасникам дорожнього руху або поліцейським або як свідка під час оформлення протоколів про адміністративні правопорушення чи матеріалів дорожньо-транспортних пригод; якщо уповноважений орган державної влади прийняв рішення про обмеження чи заборону руху; якщо засіб закріплення вантажу на транспортному засобі створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху; порушення порядку визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв.

Слід зауважити, що в рамках забезпечення прав і свобод людини і громадянина, зупинення транспортного засобу є законним, якщо цей захід визначений законом і є необхідним, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним.

Також важливо, що під час проведення зупинення транспортного засобу поліція зобов'язана повідомити осіб про причини застосування до неї цього превентивного заходу, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких захід застосовується.

Працівники Національної поліції, діяльність яких базується на принципах законності, відкритості та прозорості, взаємодії з населенням на засадах партнерства повинні керуватися виключно нормами закону, коли виникає питання про обмеження прав громадян при зупиненні транспортного засобу та затримувати їх мінімальну кількість часу, обов'язково складати протоколи про адміністративні правопорушення при необхідності, приділяти час громадянам для

більш докладного пояснення причин зупинки транспортного засобу тощо.

Отже, права, свободи і недоторканість людини по своїй суті знаходяться вище, ніж повноваження представника влади. Важливим є те, що превентивні поліцейські заходи можуть застосовуються як до правопорушників, так і до законослужняних громадян і якщо вимоги працівника міліції і права людини входять в прямий конфлікт, то на перше місце в правовій державі ставлять саме права людини.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну поліцію»: чинне законодавство чинном станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. Текст. – К.:Алерта, 2015. – 74 с.

Кубрак Юлія Миколаївна,

курсант групи ФГБ-13-2 ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Чижко Катерина Олександрівна,

викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

З набранням чинності Закону України «Про національну поліцію» серед переліку превентивних поліцейських заходів з'явився ще один, абсолютно новий для нашої держави – поліцейське піклування (п. 11 ч. 1 ст. 31). Проаналізувавши норми статей 2, 23, 29 і 31 зазначеного Закону, можна зазначити, що поліцейське піклування відноситься до превентивних поліцейських заходів, які «застосовуються поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень». Одним з завдань національної поліції є «надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги». Для виконання завдань покладених на національну поліцію, остання наділяється певними повноваженнями, зокрема національна поліція «у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює кон-

троль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі, обґрунтовуючи першу підставу застосування поліцейського піклування» [1]. Зазначимо, що сам термін «поліцейське піклування» є абсолютно новим для національного законодавства. А отже, його сутність, природа, поняття та ознаки потребують додаткового вивчення.

Термін «піклування» згадується у цивільному законодавстві. Відповідно до статей 55 та 59 Цивільного Кодексу України «піклування встановлюється над неповнолітніми особами, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування, та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена», воно «встановлюється з метою забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх осіб, а також повнолітніх осіб, які за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права і виконувати обов'язки» [2].

За Академічним тлумачним словником української мови «піклування» – це дія за значенням піклуватися. Саме слово «піклування» має три значення: «виявляти увагу, турботу про потреби кого-, чого-небудь; дбати про кого-, що-небудь, робити послуги, допомагати, створювати необхідні умови і т. ін.; бути в стані тривоги, тривожитися, хвилюватися через кого-, що-небудь» [3]. З першого та другого наведених визначень стає очевидною сутність терміну «піклування»: небайдуже ставлення та здійснення реальних дій направлених на забезпечення прав і інтересів особи, яка в силу певних причин або обставин не може реалізувати їх самостійно та недопущення зазначеними особами створення реальної небезпеки як оточуючим так і безпосередньо самому собі.

Законодавством встановлений чітко визначний перелік категорій осіб, щодо яких застосовуються поліцейське піклування, цей же перелік можна назвати й підставами для застосування такого виду превентивного заходу:

1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;

2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення;

3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;

4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі [1].

Друга та третя підстави застосування поліцейського піклування мають певну схожість. Річ в тому, що в обох підставах йдеться мова про осіб, які в наслідок психічної хвороби (психічного розладу) не можуть усвідомлювати свої дії та керувати ними. Можна припустити, що приводом для такого розмежування є саме наявність судового рішення про надання особі амбулаторної психіатричної допомоги у першому випадку та його відсутність – в іншому.

Четверта підстава є доволі таки спірною, оскільки в ній говориться, що піклування застосовується до особи, яка знаходячись у публічному місці у стані сп'яніння не може самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі». З одного боку, держава таким чином піклується про всіх своїх громадян і надаючи їм послугу варітійного характеру, а з іншого боку це очевидний прояв неповаги до суспільства і його моральних настанов, чинник який може призвести до вчинення правопорушення.

Наслідками застосування поліцейського піклування для неповнолітніх осіб, які залишились без догляду – є передача батькам чи усиновителям (опікунам, піклувальникам, органам опіки і піклування), для осіб, які мають явно виражені ознаки психічного розладу і створюють реальну небезпеку оточуючим або собі та осіб, які підозрюються у втечі з психіатричного закладу, де вони утримувались на підставі судового рішення – передача до відповідного закладу, а для осіб, що знаходяться у публічному місці в стані алкогольного сп'яніння і не можуть самостійно пересуватись – передача до спеціального лікувального закладу або до місця проживання.

За загальним правилом процесуальним оформленням застосування даного виду превентивного заходу є складання протоколу, в якому необхідно зазначити: місце, дату та точний час (годину і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів (при цьому слід пам'ятати, що проводити обшук щодо таких осіб заборонено); клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень. Протокол підписується поліцейським і особою щодо якої застосовуються поліцейське піклування, а його копія вручається останній під розпис. Зокрема, законодавець передбачив і той факт, що у випадку коли особа, не може усвідомлювати свої дії та керувати ними, як виняток, протокол не надається їй для підписання.

З вищезазначеного можна навести ознаки, якими характеризуються термін «поліцейське піклування», до них можна віднести те, що це:

- превентивний захід, тобто дія (сукупність дій) спрямованих на попередження порушення публічного порядку, публічної безпеки чи недопущення завдання шкоди особою самої собі;
- тимчасовий захід, переважно короткостроковий;
- реалізується виключно поліцейськими;
- застосовується до окремих чітко визначених категорій осіб і у випадках, що закріплені в національному законодавстві;
- має своє процесуальне оформлення у вигляді протоколу;
- не має передбачає застосування до особи будь яких санкцій.

Спробуємо надати визначення зазначеному поліцейському заходу, так «поліцейське піклування» – це тимчасовий превентивний захід за допомогою якого поліцейський, в межах закону, надає допомогу особам, які в силу особистих, економічних чи соціальних причин потребують такої допомоги.

Таким чином, застосування поліцейського піклування, як превентивного поліцейського заходу який має власні риси і особливості, змінить стан правопорядку в суспільстві на краще.

Список використаних джерел:

1. Про національну поліцію України: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Академічний тлумачний словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 7., Т. 11 – К.: Наукова думка, 1976, 1980. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/pikluvatysja>.
3. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 № 435-IV, (з наст. змінами) . [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Лема Наталія Володимирівна,

курсант групи ФГБ 14-4 ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД

Актуальність поставленого питання на сьогодні є досить високою. Оскільки більшість вагається в ефективності дій співробітників поліції, в їх обізнаності щодо правових питань, практиці в роботі. І тому вони мають посилити функцію обслуговування населення, аби народ України відчув ефективність діяльності державного механізму в цілому.

Демократичне реформування системи правоохоронних органів складне, але можливе явище. За словами одного із комісарів поліції Деніса Бергманса із Бельгії, сучасна демократична поліція є високо професійною організацією, яка перейшла від силового характеру діяльності до сервісного обслуговування громади, служінню потребам людей та суспільним групам [1].

6 серпня 2015 року Президентом України підписано Закон України «Про Національну поліцію» [2], який визначає правові засади організації, діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції.

Новелою даного закону є визначення в окрему категорію видів превентивних поліцейських заходів, серед яких

особливу увагу заслуговує «поліцейське піклування».

Закон України «Про Національну поліцію» у ст. 41 визначив, що поліцейське піклування може здійснюватися щодо:

1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду (у разі виявлення даного факту особу передають батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування);

2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення (у разі виявлення даного факту особу передають відповідному закладу);

3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі (у разі виявлення даного факту особу передають відповідному закладу);

4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі (у разі виявлення даного факту особу передають у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання).

По кожному конкретному випадку, поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

Повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними.

Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень.

Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

У разі наявності достатніх підстав вважати, що передавання особи тривало довше, ніж це необхідно, відповідальний поліцейський в підрозділі поліції зобов'язаний провести перевірку для вирішення питання про відповідальність винуватих у цьому осіб.

Поліцейський зобов'язаний надати особі можливість негайно повідомити про своє місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи.

Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи.

Таким чином, визначення в Законі України «Про Національну поліцію» превентивного заходу у вигляді поліцейського піклування є актуальним, оскільки норми, що прописані дають вичерпний перелік осіб, до яких цей захід може застосовуватись, а також встановлює алгоритм дій по відношенню до кожної встановленої категорії осіб.

Список використаних джерел:

1. Бюлетень Харківської правозахисної групи [Електронний варіант] –режим доступу: <http://www.rol.org.ua/article.cfm?deid=156> – назва з екрану.
2. Закон України «Про Національну поліцію» : набирає чинності з 07 листопада 2015 року. – Х.: Право, 2015. – 84 с.

Леміш Ольга Олександрівна,

курсант групи ФГБ-13-5 ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Руколайніна Ірина Євгенівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

КОНЦЕПТУАЛЬНА РІЗНИЦЯ МІЖ ПОЛІЦІЄЮ І МІЛІЦІЄЮ – ПЕРЕХІД ВІД ПОСТРАДЯНСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО

Закон України «Про Національну поліцію» – Закон, що визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України. Прийнятий 02 липня 2015 року, набрав чинності 07 листопада

да 2015 року. Закон прийнятий у рамках реформування системи Міністерства внутрішніх справ України, що передбачена Концепцією першочергових заходів з реформування системи МВС та Стратегією розвитку органів внутрішніх справ. Після Революції гідності, за даними Інституту соціології Національної академії наук, рівень довіри до правоохоронних органів знизився до 0,8 відсотка. Під час активізації сепаратизму на Донбасі у 2014 році близько 17 тисяч співробітників міліції зрадили Українському народу і перейшли на бік терористів.

У таких умовах Закон прийнято з метою створення Національної поліції в Україні – органу виконавчої влади, який служитиме суспільству і призначений для охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки.

Закон України про Національну поліцію визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України.

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Міліція – мілітарна, авторитарна, воєнізована структура. Така структура існує в Україні з радянських часів. Міліція орієнтована на процес та статистику, а також на мінімальний вплив на її діяльність громадськості. В міліції навіть не намагалися вибудувувати партнерські відносини з людьми.

Поліція – державний правоохоронний орган. Концептуальними завданнями є: співпраця, комунікація, надання сервісних послуг. Основними завданнями є служити і захищати.

Патрульна служба підпорядковувалася міському управлінню, міське управління – головному управлінню, головне управління – центральній владі.

Вертикаль нової поліції складається з міністра, заступника міністра, департаменту поліції і поліції у містах. Міністр внутрішніх справ не впливає на роботу служби. Вона підпорядковується лише власному керівництву у містах. Але міністр, все таки, призначає керівника поліції. Серед нових патрульних, які пройшли жорсткий відбір у нову поліцію, вимальовуються неформальні лідери, з якими проводять окремі тренінги і яких готують до керівних посад. Вони підпорядковуватимуться Департаменту поліції.

Дільничий інспектор – відповідав за громадський порядок на своїй ділянці; інспектор ДАІ – слідкував за правилами дорожнього руху; патруль – організовував охорону громадського порядку.

Поки що створили лише патрульну службу. Патрульні поліцейські після спеціального навчання, першими приїжджатимуть на виклики, реагуватимуть на скарги і порушення правопорядку. Полісмени розбиратимуться з хуліганями, матимуть право, затрималти і запросити у відділок для проведення опитування (а не допиту). Патрульні можуть оштрафувати водія, який порушує ПДР, перевірити документи у підозрілих осіб, конфіскувати підозрілу річ. Проте, умови вилучення та список речей наразі в законі не уточнюють. Викликати патрульного нової поліції можна так само, як і звичайного міліціонера.

ДАІ – несе службу на місці, яке прописане у робочій карті державтоінспектора.

Патрульна служба цілодобово патрулює місто, перша реагує на порушення. Наразі створено піший і автомобільний патрулі. Автомобілі патрулів будуть оснащені сучасними засобами зв'язку та підключені до електронних баз. Кожен патрульний матиме нагрудну камеру та планшет. Весь процес перевірки та оформлення протоколів має займати не більше п'яти хвилин. Сам порушник отримуватиме електронний протокол та квитанцію і за бажанням зможе оплатити адміністративне порушення банківською картою також на місці.

В Україні діє кругова порука, коли усі працівники структури пов'язані один з одним, працівники залежні від своїх керівників і так до найвищих щаблів влади. МВС у

плануванні своєї діяльності залишається під суттєвим впливом політичних сил, що наочно проявилось у кадровій політиці останніх років.

Нова поліція – абсолютно нові люди, які не входять до цієї кругової поруки. Зараз відбувається ціннісний підхід до формування нових працівників. У нових поліцейських немає прив'язки до регіональної міліції, яка втратила довіру в очах громадян. Поліція підпорядковується МВС напряду.

На службу у міліцію могли бути прийняті громадяни, здатні за своїми особистими, діловими і моральними якостями, освітнім рівнем, фізичною підготовкою і станом здоров'я виконувати покладені на правоохоронців обов'язки. Багато вирішували зв'язки та фінанси.

Зараз проводиться повністю прозорий набір нових людей. Є чіткі критерії. У патрульну поліцію беруть молодих людей, віком, до 35 років. Людей переважно набирали з громадських організацій, які проявили себе під час подій на Майдані, активістів, які досі допомагали забезпечувати правопорядок у містах. Навчання відбувається протягом трьох місяців, але конкурс жорсткий. За словами заступника міністра внутрішніх справ Еки Згуладзе, головне, щоб поліцейські знали, як саме поводитися у різних конкретних ситуаціях. Для нової патрульної поліції розроблено сценарії поведінки поліцейських у більш як 500 різних ситуаціях. Під час їх розробки враховувалися норми чинного законодавства, але при цьому пояснювалось, як саме поліцейським діяти у тому або іншому випадку, що входить до їхніх обов'язків, а чого робити не можна. З ким координувати свої дії.

Обов'язки правопорядку здійснювали патрульні і дільничі міліціонери.

Сьогодні діяльність органів влади орієнтована на громаду. Частина повноважень віддається населенню: моніторинг ситуації у місті, комунікація, тренінги

Дублювання функцій різних підрозділів в МВС супроводжується завищеним відсотком управлінського персоналу та внутрішньою конкуренцією між департаментами. Недосконала та повільна система прийняття управлінських рішень не сприяє гнучкому управлінню підрозділами, ефективному реагуванню на ситуацію та відповідальному став-

ленню керівників місцевого рівня до виконання своїх обов'язків в якості менеджерів.

У поліції вперше з'явився такий пункт, як "репутація", оцінка діяльності працівників. Нові молоді люди зацікавлені, насамперед, повернути довіру громадян до правоохоронних органів.

Ініціатива завжди карається. В міліції всі намагалися уникати ініціативи, відповідальності, нововведень, прагнули зберегти стабільність. Система не дбала про персонал.

В новій поліції особовий склад може висловлювати свої думки щодо вдосконалення органу, пропонувати, змінювати, впливати.

Середня заробітна плата працівника міліції становила близько 2-3 тисяч гривень. Керівництво не мотивувало підлеглих виконувати свою роботу краще. Відповідно, міліціонери виконували її абияк, що у свою чергу вплинуло на громадську думку про МВС. У суспільства склалося негативне ставлення до працівників МВС. Відповідно, була взаємна неповага між суспільством і правоохоронцем. З поглибленням проблем фінансування усе більша частина діяльності міліції, замість виконання покладених на неї обов'язків, спрямовувалася на самозабезпечування. Також на роботу міліціонера впливала відсутність нематеріальної мотивації: відсутність необхідної кількості приміщень, оргтехніки та навіть меблів; відсутність практичного соціального захисту працівників.

Зарплата, як мотивація – одна з ключових потреб. Оплата праці зростає до 8-10 тисяч гривень. Зміни будуть впроваджені у матеріально-технічне забезпечення. До того ж, застосовуватимуться чинники нематеріальної мотивації. Наприклад, репутаційні. Іноді легше було дати хабар працівнику державтоінспекції, патрульному, щоб не платити штрафу. Те саме стосується різного роду довідок, які легше було купити за допомогою хабаря і уникнути багатогодинного чекання у чергах.

Вводиться електронне врядування. Це зменшує контакти людей з чиновниками, черги і незручності. До прикладу, поліція Львова і Дніпропетровська у тестовому режимі запустили замовлення довідок про несудимість у електронному форматі.

В МВС інсувала низка спецпідрозділів: Підрозділ швидкого реагування "Беркут"; Відділ швидкого реагування і спецоперацій "Сокіл"; Спеціальний батальйон судової міліції "Трифон"; Спецпідрозділ охорони "Титан"; Спецпідрозділ "Скорпіон"; Загін спецпризначення та боротьби з тероризмом "Омега"; Спецпідрозділи ВВ МВС - "Барс", "Ягуар", "Гепард", "Тигр". Усі спецпідрозділи, за словами прем'єр-міністра Арсенія Яценюка, "зі звірчними назвами" будуть повністю ліквідовані.

Буде створено один Корпус Оперативно-раптової дії (КОРД), який буде націлений на боротьбу з організованою злочинністю. Поліція особливого призначення – елітний поліцейський спецпідрозділ швидкого реагування МВС України. За даними відомства, до КОРДу мають входити лише найкращі представники батальйонів особливого призначення і спецпідрозділів МВС для виконання найскладніших завдань. Для нового спецпідрозділу, прописані чіткі дії і обов'язки, наприклад, щодо застосування спецзасобів.

Так новим поліцейським у спецпідрозділі КОРД тепер заборонено: бити кийками по голові, шиї, ключицях; застосовувати водомети при температурі нижче +5 градусів; застосовувати кайданки більш, ніж 2 години. Спецпідрозділи треба залучати тільки тоді, коли починаються порушення і демонстрація перестає бути мирною. З іншим може впоратися і патрульна поліція разом з Нацгвардією.

При масових заворушеннях, протестах, демонстраціях, окрім сил ВВ, застосовувався спецпідрозділ "Беркут". Який зимою 2014 року перевищів права, та діяв жорстоко по відношенню до протестувальників.

Для роботи на масових демонстраціях чи протестах буде залучено Національну гвардію. Вона забезпечуватиме безпеку.

Оновлення кадрів у новій поліції – одна з основних цілей. Щоб змінити систему, процес добору, просування по службі, звільнення – усе повинно бути максимально відкритим для громадськості. Також, усі працівники міліції з інших підрозділів, проходитимуть переатестацію особового складу. Хто пройде її успішно – продовжить службу у новій поліції.

Підхід до підбору тягне за собою переорієнтованість на результат. Українська нова поліція орієнтується на реформи у Грузії та країнах Балтії, а не Росії і Казахстану. Нові поліцейські – це внутрішньо вільні люди, які не бояться брати на себе відповідальність, приймати самостійні рішення, при цьому обов'язково дотримуючись закону, інструкцій.

Леочко Валерія Віталіївна,

курсант групи ФПС-14-02

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Загуменна Юлія Олександрівна,

професор кафедри теорії та історії держави і права

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Актуальність даного питання полягає у чіткому з'ясуванні кожною особою, як саме буде відбуватися реформування в країні, та які шляхи вдосконалення діяльності та побудови реального дієвого механізму захисту прав людини і громадянина чекає на орган центральної виконавчої влади України.

Захист прав та інтересів людини є одним із найважливіших завдань Української держави, адже ставлення до їхніх прав і свобод, повага до їхньої людської гідності найточніше відображають рівень гуманності й цивілізованості суспільства.

На етапі становлення України як демократичної та правової держави нові державотворчі процеси потребують перебудови і значного підвищення рівня ефективності та якості діяльності правоохоронних органів. У першу чергу ці вимоги стосуються новоствореної поліції – найчисленнішого загону правоохоронців, оскільки виконання нею завдань пов'язане передусім з реалізацією низки принципів, що ґрунтуються на визнанні загальнолюдських цінностей: гідного ставлення до особи, посилення охорони прав та свобод громадян, різних форм власності та інших пріоритетів правового, демократичного суспільства, визначених Конституцією України.

Вкрай необхідним було розроблення та прийняття Закону України «Про Національну поліцію України», головним завданням якого є створення нового центрального органу виконавчої влади – Національної поліції України, який повністю зосередиться на виконанні професійних функцій, у тому числі охороні громадського порядку, громадської безпеки та боротьбі із правопорушеннями.

Відповідно до ст.3 Закону України «Про національну поліцію» у своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами. Тобто, будь-яка діяльність поліцейських здійснюється відповідно до чинних нормативно-правових актів держави та загальних принципів організації та діяльності поліції [1].

Принципи поліцейської діяльності визначаються як основні положення, якими керуються відповідні органи та посадові особи у розв'язанні визначених перед ними завдань. Принципи поліцейської діяльності охоплюють об'єктивно сформовані закономірності, традиції, правові норми та етичні правила, які поступово усталилися у сфері поліцейської діяльності й покликані забезпечувати стабільність та ефективність функціонування поліцейського апарату. Значна увага приділяється доцільності ширшого тлумачення правових принципів поліцейської діяльності та необхідності коригування вузьконормативного (позитивістського) розуміння.

Це важливо в умовах існування небезпечних тенденцій розвитку інституту поліції, на які звертає увагу інший відомий російський дослідник А. В. Гебанов, а саме: переважання у доктринах і правозастосовній практиці поліції сучасних країн прагматичних інтересів держави, що іноді не кореспондуються з принципами класичної демократії; розширення юрисдикційних повноважень поліції та централі-

зація управління нею; консервативність персоналу поліції, наділеного широкими владними повноваженнями, що мають дискреційний характер, тощо [2].

Вищевикладене дає підстави визначити правові принципи організації та діяльності поліції як основні ідеї (положення), що мають характер безумовних вимог, закріплюються безпосередньо у законодавчих актах або ж впливають зі змісту конкретних правових норм та є керівними началами для органів і посадових осіб, уповноважених на охорону громадського порядку і забезпечення громадської безпеки.

У законодавстві західноєвропейських держав виключна увага приділяється обґрунтуванню необхідності дотримання органами влади принципу верховенства права, що передбачає виокремлення двох суб'єктів права: народу (має первинні, природні, суверенні права) та держави (має щодо народу похідну, функціональну правосуб'єктність). Держава не створює і не змінює право, вона лише надає йому формальної означеності [3].

Істотною вадою українського законодавства, на відміну від європейського, є відсутність реальних дієвих гарантій забезпечення, охорони та захисту прав, свобод і законних інтересів людини. Нерідко ці гарантії мають суто декларативний характер, а отже, фактично не діють на практиці.

Отже, держава зобов'язана створити належні умови для реалізації права і встановити відповідальність за порушення його норм; розробити заходи укріплення дисципліни та законності; введення інституту омбудсмена з питань захисту інтересів працівників поліції, створити дисциплінарні суди.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 2 серпня 2015 р. «Про Національну поліцію»//Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 40-41. – Ст. 3.
2. Фільштейн В. Л. Організаційно-правові засади управління спеціальними підрозділами поліції. / В. Л. Фільштейн // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журн. Міжвідомчого наук.-дослід. центру з проблем боротьби з організованою злочинністю РНБО України. – Київ. – 2014. – №18. – С. 248–257.
3. Фільштейн В. Л. Розмежування завдань, функцій і структури органів внутрішніх справ та міліції / В. Л. Фільштейн // Нау-

ковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ : наук.-теорет. журн. – К. – 2014. – № 5. – С. 195 – 201.

Макушин Владислав Вікторович,

курсант 4-ого курсу

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Діяльність органів досудового розслідування має вагомe значення в системі засобів швидкого розкриття, припинення та запобігання вчинення нових злочинів, адже саме працівники органів досудового розслідування є головними суб'єктами в системі органів, покликаних здійснювати досудове розслідування скоєних злочинів, а, отже, й у здійсненні функції держави по боротьби зі злочинністю загалом. Тому, значної уваги потребує саме питання організаційно-правових аспектів наукової організації діяльності працівників органів досудового розслідування, з метою досягнення найефективніших результатів в даному напрямку, мінімізуючи їх моральне та фізичне виснаження при здійсненні основних завдань, тим самим, забезпечуючи уповільнення розвитку негативних тенденцій їх професійної деформації, скорочуючи матеріальні затрати тощо.

Останнім часом спостерігається зниження ефективності діяльності працівників органів досудового розслідування та якості її результатів. Незважаючи на стабільність кількісних показників зростають негативні тенденції у виборі працівниками вищезазначених підрозділів шляхів легального способу дій у провадженні досудових розслідувань; швидко розвивається професійне «вигорання» трудових ресурсів, що є наслідком критичного рівня їх професійної деформації; зростає кількість не кваліфікованих, не адаптованих та «халатних» працівників органів досудового розслідування тощо.

З метою подолання негативних проявів та тенденцій у практичній діяльності слідчих пропонується впровадити напрями заходів, які б допомогли подолати дані тенденції або зменшити їх прояв до мінімального. Такими напрямками визначаються: оптимізація трудових операцій слідчих; раціоналізація нормування слідчої діяльності, їх режиму й умов праці та відпочинку; наукова організація роботи з персоналом органів досудового розслідування.

Оптимізація трудових операцій слідчих обумовлена труднощами використання технічних засобів, нестачею новітньої правової, криміналістичної, довідкової, методичної, оперативної тощо інформації, що має важливе значення як для оптимізації часу на виконання різноманітних робіт, так і для усунення зайвих переміщень. Відповідно, необхідною умовою раціоналізації трудових операцій працівників органів досудового розслідування є удосконалення автоматизованого робочого місця, що включатиме: планування, в якому повинні бути передбачені план-схеми з розслідування найбільш складних злочинів, планування робочого дня в цілому тощо; впровадження допоміжних автоматизованих систем, наприклад, що містили б перелік процесуальних дій та документів як по окремому провадженню, так і за їх сукупністю; створення, узагальнення та розвиток комп'ютерних методик з розслідування найпоширеніших злочинів; впровадження і ведення системи, що містить перелік необхідних нормативно-правових актів для слідчої діяльності. Раціоналізація нормування слідчої діяльності, їх режиму й умов праці та відпочинку передбачає врахування кількісних показників діяльності працівників органів досудового розслідування, складності розслідування злочинів, використання раціональних прийомів та методів праці, врахування ступеню технічного оснащення. Тому така раціоналізація повинна включати в себе економічний, технічний та психофізіологічний напрями, що передбачає врахування мінімальних витрат часу на проведення певних дій та операцій; найефективніше використання науково-технічних засобів, найбільш доцільних технологічних способів здійснення робіт; забезпечення можливого рівня інтенсивності та змістовності праці. Надзвичайно важливо під час вдосконалення даного

напрямку враховувати рівень граничного допустимого виснаження та граничний допустимий рівень професійного функціонування працівника.

Наукова організація роботи з персоналом органів досудового розслідування передбачає стимулювання їх професійної діяльності, на основі поєднання та взаємодоповнення матеріальних та нематеріальних (моральних, соціально - психологічних, творчих) стимулів. Матеріальне стимулювання слідчих має полягати у застосуванні обґрунтованих та зважених економічних засобів та стимулів при врахуванні трудового потенціалу слідчих, якими, в першу чергу, виступають грошові стимули, житлове забезпечення, надання путівок та забезпечення відпустками. Нематеріальне стимулювання має виходити з природи людини, а тому повинне враховувати повагу до людської честі та гідності. Такими стимулами мають виступати подяка керівника за добре виконану роботу; публічне оголошення ним визнання високої ефективності праці; нагородження грамотами, орденами, медалями тощо; створення та забезпечення комфортними умовами праці; забезпечення та підтримання соціально - психологічного клімату, нормальних міжособистісних стосунків; забезпечення можливості кар'єрного «просування»; надання можливості творчої організації робочого місця, розподілу його робочого часу.

Поряд з визначенням основних напрямків наукової організації праці працівників органів досудового розслідування, слід запропонувати й шляхи їх удосконалення, якими можна визнати: підвищення професіоналізму працівників органів досудового розслідування; впровадження інноваційних технологій у слідчу діяльність; удосконалення нормативно-правового забезпечення наукової організації праці. Підвищення професіоналізму працівників органів досудового розслідування, в першу чергу, має здійснюватися на початкових етапах становлення його як професіонала, тому повинне проходити через етапи навчання у вищих навчальних закладах за відповідним напрямком, проте й під час здійснення практичної діяльності, що передбачає значний спектр операції та робіт під час взаємодії працівників органів досудового розслідування як між собою, так із іншими органами. Впровадження інновацій-

них технологій у слідчу діяльність має включати етапи розробки, поширення та застосування інновацій в органах системи МВС України, що будуть виражатися у відповідних освітніх, виховних, управлінських, технічних, інформаційних системах, що значно покращить результативність їх праці в цілому. Удосконалення нормативно-правового забезпечення наукової організації праці працівників органів досудового розслідування полягає у нормативному визначенні та закріпленні їх правового статусу, тобто виданні окремого закону, що регламентував би слідчу діяльність. Крім того, на законодавчому рівні необхідним є закріплення переліку осіб, відповідальних за забезпечення та дотримання стимулювання праці працівників органів досудового розслідування та гарантій такого забезпечення.

Отже, підводячи підсумок не викликає сумнівів той факт, що наукова організація праці працівників органів досудового розслідування є невід'ємною складовою ефективного досягнення ними якісних результатів з розслідування злочинів й боротьби зі злочинністю загалом. Однак, не слід забувати, що удосконалення наукової організації праці працівників органів досудового розслідування, загалом, потребує також забезпечення дотримання ними законності, правопорядку, та службової дисципліни під час безпосереднього здійснення своїх трудових обов'язків, що потребує в свою чергу удосконалення здійснення професійного відбору, перепідготовки працівників органів досудового розслідування та підвищення їх кваліфікації.

Масленникова Світлана Антонівна,

слухач магістратури ФПС-15-2М

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Резанов Сергій Анатолійович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАТРУЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день репресивна і корумпована система органів внутрішніх справ не відповідає потребам суспільства і вже точно не користується його довірою. За ре-

зультатами опитування, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова, зараз повною мірою міліції довіряють лише 2% громадян. При цьому актуальність реформи МВС підтримують дві третини (66%) українців [6]. Ефективне і якісне проведення процесу створення Національної поліції є неможливим без належного кадрового забезпечення, яке матиме на меті не «набір кандидатів», а їх «відбір». Проблема кадрового забезпечення поліції на даний час є одним з важливих питань в реформуванні системи МВС України, так як це пов'язано з необхідністю удосконалення практичної кадрової роботи для випуску, в подальшому, висококваліфіковані фахівців, здатних виконувати обов'язки відповідно до правових актів.

Автор докторської дисертації на тему «Сучасний стан кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України», доктор юридичних наук, А.М. Ключко, визначає дефініцію кадрового забезпечення органів внутрішніх справ, як - виконання завдання соціального забезпечення систем та процесів управління у сфері охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю шляхом залучення людей, які відповідають певним вимогам до реалізації трудових функцій в організаційних рамках МВС України та його структурних підрозділах [2]. Так як кадри є основним елементом будь-якого державного апарату, то головне завдання кадрового забезпечення – відібрати визначену кількість людей методами пошуку, оцінки їхніх здібностей, встановлення між ними певних стосунків, які зможуть досягнути цілей, передбачених в обов'язках персоналу.

Одним із перших і важливих фрагментів у реформуванні системи МВС й створення органу виконавчої влади, який буде захищати права і свободи суспільства стало прийняття Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року. Згідно до статті першої цього Закону, Національна поліція України (далі - поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. У своїй діяльності Національна поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, Законом

України «Про національну поліцію» та іншими законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

Першим кроком реформування системи правоохоронних органів стала ліквідація ДАІ і створення нової патрульної служби. Патрульна поліція — це структурний підрозділ Національної поліції, який виконує функції з підтримання громадського порядку і забезпечення безпеки на вулицях міст і на дорогах, а також профілактика злочинів шляхом механізованого або пішого патрулювання.

Етапи проходження конкурсного відбору наступні:

1. Заповнення анкети. Бланк складається з 15 питань (в анкетні дані входить загальна особиста інформація про кандидата), це можна зробити онлайн або ж принести вже написаний бланк за адресою, яку визначає МВС окремо для кожного регіону проведення відбору в патрульну поліцію.

2. Проходження тестування. Претендентів, чії дані, вказані в анкеті підійдуть, запрошуюють для перевірки елементарних навичок, таких як, логічне мислення, культура мови і письма, вміння спілкуватися.

3. Перевірка психіки кандидата. Бажаючі вступити до лав патрульної поліції мають пройти тестування де визначається їх індивідуальні психологічні особливості, емоційна зрілість і стабільність, мотивація, самооцінка, комунікабельність, — елементів, відсутність яких породжує непрофесіоналізм у роботі патрульного.

4. Медогляд. Кандидат на навчання має пройти огляд у хірурга, окуліста, кардіолога, психолога, гінеколога, отоларинголога, стоматолога, терапевта; здати на аналіз венозну кров, проводиться тестування на вживання наркотичних засобів (абітурієнтом має надатися довідка про обстеження у нарколога і психіатра);

5. Перевірка навичок водіння автомобілем. Здійснення перевірки володіння водіями практичними навичками керування легковим автомобілем під час руху на спеціально обладнаній для цього території, із постановкою завдань, передбачених програмою підготовки водіїв.

6. Особиста співбесіда. Проведення особистої співбесіди дає можливість з'ясувати в кандидата на посаду патрульного поліцейського, які відомості останній знає про роботу в обраній системі, надати змогу претенденту навести аргументи, чому саме він підходить для роботи в поліції, які особисті цілі він переслідує, розповісти про свої сильні і слабкі сторони.

Програма навчання курсантів патрульної поліції України відрізняється від програми навчання в поліцейській академії США в першу чергу строками, в нашій державі воно складає всього лише 2 місяці (10 тижнів), в поліцейській академії США — 6-9 місяців, причому перевага віддається тим, хто відслужив в армії. З нашої точки зору, 10-ти тижнів занадто мало, для того щоб навчити оволодівати теоретичними і практичними знаннями, вміти гармонійно поєднувати їх в майбутньому. Що стало помітно в перші тижні роботи патрульних поліцейських — пошкоджені автомобілі, невміння оцінювати небезпечність ситуації, безпомічність у вирішенні проблем. Проте згодом, набравшись справжньої практики ці неполадки усунулися самі собою.

Процес кадрового забезпечення патрульної служби України доволі клопіткий, та в першу чергу в ньому закладена ідея створення нашої держави як правової. Тому, проаналізувавши шлях реформування в МВС, а саме початковий етап — створення нової патрульної служби, можна зробити висновки, що сам цей процес відбувається досить активно і потребує підтримки з боку, насамперед — громадян, сприяння їх ініціативності. Служба в патрульній поліції покладає на працівників велику відповідальність і тому кадрове забезпечення має бути настільки успішним, щоб підготувати в подальшому високоосвічених і бездоганних фахівців.

Список використаних джерел:

1. Арсеній Яценюк на зустрічі з кадетами Патрульної служби МВС: «Це дійсно якісна реформа в Україні, коли громадянин країни довірятиме поліцейському» (ФОТО, відео) [Електронний ресурс] // Народний фронт. Режим доступу: <http://old.nfront.org.ua/usi-novini/2180-arsenij-yatsenyuk-na-zustrichi-z-kadetami-patruлноji-sluzhbi-mvs-tse-dijsno-yakisna-reforma-v-ukrajini-koli-gromadyanin-krajini-doviryatime-politsejskomu>.

2. Ключко А.М. Сучасний стан кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України / А. М. Ключко // Форум права. – 2011. – №4. – С. 367-371 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua.e-journal/FP/2011-4/11kamsck.pdf>.

3. Мартиненко О., Захаров Є. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ (текст проекту) [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/101834-strategiya_rozvitku_organiv_vnutrishnih_sprav_tekst_proektu.html

4. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України № 580-19 від 02.07.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. –2001. №40-41. Ст. 1. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

5. Проект першочергових заходів з реформування системи МВС [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ. Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221414>.

6. Результати соціологічного дослідження «Оцінка громадянами ситуації в Україні та стану проведення реформ [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/news.php?news_id=635.

7. Худенко А. Початок реформування правоохоронних органів: нова патрульна служба та її особливості [Електронний ресурс] // Центр досліджень соціальних комунікацій СІАЗ НЮБ ФПУ. Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1138:nova-patrolna-sluzhba-2&catid=64&Itemid=376.

Наумов Арсен Анатолійович

курсант групи ФПС 12-1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦІЄЮ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ ДОСВІДУ В УКРАЇНІ

За своїм змістом державне управління органами поліції є об'єктивно необхідним різновидом діяльності, що складається із свідомого та цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на систему поліцейських органів з метою під-

вищення ефективності їх функціонування, приведення їх у відповідність до об'єктивних закономірностей розвитку суспільства. В. Плішкін справедливо наголошує, що управління правоохоронними органами має розглядатися в двох аспектах. По-перше, мається на увазі управління цією системою як об'єктом з боку держави. По-друге, потрібно враховувати управління, яке здійснюється всередині системи, при якому об'єктами є співробітники, служби, підрозділи, органи, а суб'єктами – керівники та управляючі апарати, які діють на відповідних рівнях і складають у своїй сукупності управляючу підсистему всієї системи цих органів загалом і кожного зокрема. Організаційні форми поліції і принципи державного управління її діяльністю зумовлені історичними, економічними, політичними, географічними та іншими особливостями кожної конкретної країни. На думку західних дослідників, сучасна модель управління діяльністю поліції повною мірою корелюється з різними формами державного устрою: унітарним, федеративним і конфедеративним.

Сьогодні за кордоном спостерігаються три моделі управління правоохоронними органами: централізована, децентралізована та Комбінована (інтегрована).

Централізовану модель системи забезпечення внутрішньої безпеки використовують низка країн континентальної Європи. Ця модель системи забезпечення внутрішньої безпеки функціонує у 2 видах.

До першого з них належать держави, які забезпечують свою внутрішню безпеку тільки силами цивільної поліції: Швеція, Данія, Норвегія, Ірландія, Фінляндія. Для них характерним є невисокий рівень злочинності, відсутність серйозних політичних і соціальних конфліктів, тому вони не потребують спеціальних поліцейських формувань збройних сил.

До країн другого (основного) виду централізованої моделі належать держави з постійним використанням спеціальних поліцейських формувань – жандармерії: Франція, Іспанія, Італія, Португалія, Бельгія, Голландія, Люксембург. Для цих країн властива не тільки жорстка централізація діяльності правоохоронних органів, але й традиційне використання національної поліції та жандармерії. Суттєвим недоліком централізованої системи можна назвати те, що полі-

дія переважно зосереджувалась на вирішенні загальнодержавних проблем і недостатньо враховувала інтереси окремих територіальних громад.

Розбудова сучасної структури поліцейської системи країни характеризується своєрідною централізацією, коли безпосереднє керівництво поліцейською діяльністю здійснюється в межах особливих ланок міністерства – департаментів або дирекцій, яким безпосередньо підпорядковуються і всі галузеві служби. У Фінляндії, як і у всіх скандинавських країнах, поліція функціонує у вигляді централізованого державного органу та підпорядкована міністру внутрішніх справ. Структура МВС Фінляндії характеризується наявністю низки департаментів: адміністративного, з муніципальних питань, регіонального розвитку, з надзвичайних ситуацій, у справах імміграції, прикордонної охорони і поліцейський департамент. Поліція, своєю чергою, ділиться за територіальною ознакою на загальнонаціональну, провінційну, місцеву. На відміну від Фінляндії і Швеції, у Норвегії та Данії поліція підпорядкована Міністерству юстиції. У Данії функціонує досить ефективна та спрощена територіальна структура організації поліції, де визначальну роль у забезпеченні внутрішньої безпеки відіграють районні президії поліції. Важливо, що на рівні кожної адміністративної одиниці (району) функціонують місцеві комітети, які повинні сприяти подоланню проблем, що виникають у населення у контексті діяльності поліції.

Доречно зазначити, що централізована модель управління поліцією тривалий час зберігалась у багатьох постсоціалістичних державах Центральної та Східної Європи, зокрема й Росії. Між тим на сьогоднішній день багато країн Центральної та Східної Європи стають на шлях децентралізації поліцейської діяльності.

Децентралізована модель охорони правопорядку функціонує у країнах із розвинутою демократією (Швейцарія, США, Канада). У сучасній Європі модель децентралізованої поліції, організованої на принципах самоврядування, зберігається лише у Швейцарії. Тут відсутній централізований та монолітний корпус державної поліції, чисельність органів правопорядку і принципи їх функціонування визначають окремі місцеві (кантональні) органи влади. Усього в Швейца-

рії нараховується 26 кантональних корпусів поліції та понад 100 підрозділів поліції в громадах. Незважаючи на цю граничну децентралізацію, у країні діють чіткі форми взаємовідносин і правила регіонального співробітництва у сфері правопорядку, розроблені конфедерацією кантональних комендантів поліції Швейцарії та об'єднанням шефів міської поліції [2]. Унікальний досвід децентралізації поліцейської діяльності нагромаджений у Сполучених Штатах Америки. У поліцейській системі США на сьогодні нараховується майже 40 тис. поліцейських формувань різних рівнів. Особливістю поліцейської системи Канади є те, що вона поділяється на федеральну, провінційну та муніципальну. У своїй діяльності кожна з цих інституцій керується спеціальним Статутом про поліцію Канади, Кримінальним кодексом Канади, законами провінцій і муніципальними законами [1]. На території Канади діє майже 800 поліцейських формувань та департаментів. Всі поліцейські підрозділи є підконтрольними цивільній владі. Представницькими органами влади на місцях є поліцейські ради (комісари), а в провінції – генеральний прокурор.

Комбінована (інтегрована) модель управління поліцією характерна для Великобританії, ФРН, Японії, Нідерландів, де поєднуються ознаки двох вищезгаданих моделей. Зокрема, у Великобританії поліцейська система ґрунтується на поєднанні повноважень держави й органів місцевого самоврядування у сфері правопорядку. Систему підрозділів поліції в Англії та Уельсі утворюють незалежні формування провінційних сил поліції, столична поліція (складовою частиною її є Новий Скотленд-Ярд), самостійна поліція лондонського Сіті, у Шотландії – об'єднання поліцейських загонів та окремі підрозділи поліції міст. Міністр внутрішніх справ Великобританії не здійснює безпосереднє керівництво поліцією графств (місцевою поліцією). Також систему управління охороною правопорядку доповнюють незалежні спеціальні поліцейські організації (транспортна поліція, поліція відомства з питань атомної енергетики, військова поліція).

Цікавим є досвід Нідерландів. На початок 50-х рр. XX ст. у країні було забезпечено умови для співіснування державної поліції та муніципальної поліції. Підрозділи державної поліції відігравали допоміжну роль у системі охорони гро-

мадського порядку. Вони підпорядковувалися міністру юстиції, а питань охорони громадського порядку – вимогам органів місцевого самоврядування [3].

Без сумніву, вивчення досвіду державного управління поліцією зарубіжних країн має не тільки теоретичне, але й практичне значення в аспекті впровадження в діяльність правоохоронних органів України сучасних форм і методів діяльності. Але під час здійснення реформування правоохоронних органів України без сумніву мають враховуватися, насамперед, національні особливості і запозичати із зарубіжного досвіду необхідно лише найефективніші важелі управлінської діяльності, спрямовані на вдосконалення функціонування поліцейських інститутів.

Список використаних джерел:

1. Камінський А. І. Становлення місцевої міліції в умовах реформування органів внутрішніх справ України [Текст] : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ Камінський Андрій Іванович ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2008. - 232 арк.

2. Філіпповський В.М., Розробка та запровадження системи управління якістю в органах державної статистики України// Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля; Гол. ред. колегії Голубенко О.Л., – 2011– № 17(171),– С. 6- 10.

3. Доценко О.С. Організація управління міліцією громадської безпеки в сучасних умовах: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ О.С. Доценко: МВС України, Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2003. – 206 с.

Нестерцова Юлія Олександрівна,

курсант групи ФБК-14-04 ФПФПБКТЛ

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Чишко Катерина Олександрівна,

викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ФОТО- І ВІДЕОФІКСАЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сьогодні у світі широко застосовуються прилади технічного користування. Наприклад в: побутових, професійних, особистих та інших сферах. Діяльність поліції також

можна пов'язати з використанням технічних приладів, зокрема у процесі здійснення фото і відео-фіксації. Вона грає велику роль у пошуках злочинців та правопорушників, допомагає збирати докази, досліджувати документи та інших речові докази.

Верховна Рада України ввела фото і відео-фіксацію при порушенні Правил дорожнього руху, з метою зменшення корупції на дорогах. Так, і в Закон України Про Національну Поліцію у статті 40 закріплено, що поліція «може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку, а також використовувати інформацію, отриману із автоматичної фото- і відеотехніки, що знаходиться в чужому володінні» [1]. Положення зазначеної статті перш за все направлені на забезпечення публічної безпеки і порядку, зокрема попередження, виявлення, фіксування правопорушень, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення особистої безпеки, а також забезпечення правил дорожнього руху.

Таким чином, поліція використовує різного роду технічні засоби, засоби фото- та відео-фіксації та засоби фіксації звуку під час документування обставин скоєння злочинів і проступків, в тому числі й в громадських місцях, а також безпосередньо дій працівників Національної поліції, під час виконання покладених на них завдань. Саме по собі застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, є значним, прогресивним кроком уперед, який спрямований у першу чергу на підвищення якості публічної безпеки громадян та взагалі утвердження правосуддя в державі.

З метою попередження зловживань використанням зазначених технічних приладів вищезазначена стаття містить вимогу про інформування осіб щодо наявності змонтованої (розміщеної) автоматично фото- та відеотехніки, шляхом її розміщення на видному місці.

Взагалі, матеріали отримані внаслідок застосування фото і відео-фіксації поліцейськими за своїми властивостями не є доказами, – це додатки до протоколу. Фото- і відео-

запис відображає те, що зафіксовано в протоколі слідчої дії, судового розгляду та оперативно-розшукових документах і висновках експертів. Фотографія відображає лише статику об'єкта, а відео-фіксація дозволяє зафіксувати об'єкт у процесі руху.

Отже, на мою думку, застосування фото- і відео-фіксації у діяльності поліції важко недооцінювати. Впровадження фото і відео-фіксації в поліцейську практику дозволяє значно підвищити рівень слідства, більш ефективно вести профілактичну роботу, а в майбутньому стати передумовою зменшення рівня шахрайства, хабарів, адміністративних та кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про національну поліцію: від 02.07.2015 № 580-VIII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

Нечупий Катерина Ігорівна,

курсант групи ФПС-13-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Джафарова Олена В'ячеславівна,

професор кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

Враховуючи викладене, при здійсненні своїх функцій поліція повинна діяти тільки на підставі закону, дотримуюча-

тись особистих прав громадян і не вчиняти довільних або протиправних дій. Це є основним принципом для правової держави й діяльності силових структур в умовах демократії. Забезпечене у такий спосіб верховенство закону в діяльності поліції повинне фокусувати увагу не тільки на тому, що робиться, але й на тому, як це робиться. Це також передбачає, що ті, хто створює, тлумачить або застосовує закон, самі йому підкоряються. Від персоналу Національної поліції очікується, тим самим, що вона буде надавати приклад у слідуванні законам, застосування яких вона забезпечує. У своїй повсякденній діяльності персонал поліції, наприклад, має дотримуватися наступних вимог: неухильне дотримання закону при виконанні службових обов'язків; повага особистої гідності й дотримання прав людини; відсутність упередженості, відкритість і співробітництво, особиста порядність; використання сили строго пропорційно до наявної погрози і тільки у випадках явної необхідності; дотримання конфіденційності; повна відмова від катувань, жорстокого та нелюдського поводження; охорона здоров'я затриманих і арештованих; відмова від втягнення у будь-які акти корупції; повага до вимог законів і статутів, протидія будь-яким спробам їхнього порушення; особиста відповідальність за кожний свій вчинок.

Принцип верховенства закону передбачає також першочергове закріплення у законодавчих актах максимально деталізованого спектру завдань, функцій та повноважень, що має зменшити ризик зловживання поліцейськими власними дискреційними повноваженнями та як результат – мінімізувати ризик порушення закону. Останнє положення є особливо актуальним для нормативної бази, що регулює діяльність Національної поліції. Остання відрізняється надзвичайною різноманітністю законодавчих, міжвідомчих та відомчих норм з дисбалансом на користь останніх, що на практиці призводить до суперечностей між законним і підзаконним рівнями регулювання роботи персоналу.

Досить ефективним мірою, як показує практика європейських країн, є максимальна регламентація дій посадових осіб шляхом розробки деталізованих нормативно-правових актів, настанов, рекомендацій, що передбачають усі можливі варіанти поведінки персоналу в стандартних та нестандартних ситуаціях.

Новак Марія Віталіївна,
курсант групи ФБК-14-04 ФПФПБКТЛ
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Чишко Катерина Олександрівна,
викладач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ В РОБОТІ ПОЛІЦІЇ

На даному етапі розвитку суспільства виникають нові, унікальні можливості для покращення й розвитку економіки, політики, держави та суспільства, підвищення рівня життя громадян. У цьому процесі впровадження інформаційних технологій у діяльність поліції є можливим та необхідним кроком. Важко уявити роботу будь-якого підрозділу без інформаційної підтримки, інформаційного забезпечення, створення баз даних, упорядкування та накопичення інформації в них. Не виключенням є й робота Національної поліції України.

Основу сучасного інформаційного забезпечення було закладено в 1971 році. Приблизно з цього періоду почалося впровадження штабів та підрозділів, що працювали з обчислювальної техніки, а на початку 80-х років виникла необхідність створення автоматизованих інформаційних процесів.

У 1988 році, вперше в Україні, після інформаційного наповнення, інформаційно-пошукові системи почали надавати практичну допомогу і стали невід'ємною частиною повсякденної роботи правоохоронних органів: впроваджувались нові бази даних, по обліку криміногенної ситуації, нерозкритих злочинів, та інформації яка безпосередньо допомагала та сприяла їх розкриттю.

Пізніше почалася робота над створенням єдиної системи інформаційного забезпечення в якій інформація оброблялась за єдиною системою, впроваджувались нові бази даних. Також, у 1996 році оперативно-пошукова, управлінська та профілактична діяльність зазнали змін – розпочалася їх автоматизація, за допомогою використання персональної комп'ютерної техніки. А з 2007 року працювати з базами даних почали безпосередньо на робочих місцях, у міських відділах органів внутрішніх справ і в інших структурних під-

розділах. На сьогодні, в Україні, функціонує мережа автоматизованих банків даних: «Скорпіон», «Розшук», «Оріон» та інші. Як можна зрозуміти з попередньої інформації порядок становлення та виникнення баз даних в правоохоронних органах проходив досить тривалий період.

Інформація здобута працівниками поліції має бути упорядкована, оскільки в іншому випадку необхідні відомості буде важко знайти, чи взагалі – неможливо. Також, виникає складність обробки інформації, що надходить до органів внутрішніх справ, тому з'являється необхідність у формуванні та використанні нової технології збору та систематизації здобутої (отриманої) інформації на основі прогресивної обчислювальної техніки. Саме тому в діяльності поліції було впроваджено створення інформаційних баз.

З цією метою, а також для забезпечення належного виконання покладених на поліцейських обов'язків Закон України Про Національну поліцію у ст. 25 закріпив за ними право «створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень» [1, с. 13], формувати та користуватися базами даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади.

Також поліція може доповнювати вже існуючі бази даних. Це допомагає полегшити, прискорити та покращити роботу, оскільки робота з інформацією є доволі об'ємним процесом і займає багато часу, а її зберігання, обробка та передача інколи взагалі не можлива. Розробка нових та покращення вже існуючих баз даних має велике практичне значення. А перспектива їх розвитку залишається поза сумнівом, оскільки, у першу чергу, залежить від роботи техніки, яка постійно розвивається. Це дозволяє створювати нові бази даних з більшою кількістю інформації та більшими функціями.

Отже, накопичення, систематизація, узагальнення інформації, яка використовується для розв'язання широкого

кола покладених на поліцію завдань становить невід'ємну та необхідну частину роботи поліції.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про національну поліцію: чинне законодавство станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2015. – 74 С.
2. Гуде С. В. Информационные системы: [учебное пособ.] / С. В. Гуде, С. Б. Ревин. – М. : РЮИ МВД России, 2002. – 149 С.
3. Мовчан А. В. Історичні аспекти створення обліково-реєстраційних підрозділів в органах внутрішніх справ / А. В. Мовчан // Науковий журнал «Право і безпека». – Х.: Харківський Національний університет внутрішніх справ, 2009. – № 1. – с. 53-58.
4. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ: [підручник] / В. М. Плішкін. – [за ред. Ю. Ф. Кравченка]. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 1999. – 702 С.

Олексійчук В'ячеслав Степанович

курсант групи ФПС-12-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Реформування системи Міністерства внутрішніх справ (МВС України) передбачає перехід на новий якісний професійний рівень діяльності новоствореної Національної поліції, яка повинна гарантувати додержання в Україні принципів верховенства права, додержання прав і свобод людини, і громадянина та їх ефективний захист. У зв'язку з чим у процесі реформування окрему увагу слід звернути на методи оцінки діяльності правоохоронних органів. Аналізуючи недоліки системи оцінки діяльності правоохоронних органів, головним з недоліків можна визнати те, що протягом доволі тривалого часу головну роль відігравали певні статистичні показники, які обчислювалися на основі внутрішніх відомчих звітів - так звана «палочна» система звітності. Так, донедавна це був «загальний процент розкриття

злочинів», абсолютизація ролі якого призвела до поширення практики приховування деяких категорій правопорушень, фабрикації доказів, застосування незаконних методів розслідування, а також до ухилення від реєстрації та розслідування «небажаних» злочинів та розгляду здебільшого адміністративних правопорушень [1]. Що в свою чергу, як наслідок, створило підґрунтя для виникнення латентної злочинності, зниження рівня довіри населення до правоохоронців та відмову громадян від взаємодії з правоохоронними органами. Для того, щоб визначити шляхи вирішення протидії негативним факторам, які породжуються «паличною» системою, звернемося до зарубіжного досвіду.

Як приклад, розглянемо особливості побудови та діяльності підрозділів поліції США. Перш за все характерною ознакою можна вважати відсутність «поліції», як єдиної організації: кожна адміністративна одиниця, тобто кожне територіальне утворення, що володіє виборним самоврядуванням, створює, або може створити, своє поліцейське управління. Основне навантаження лягає на поліцію міст та округів. У зовсім невеликому місті чи селі це може бути лише дві особи, у типовому 20-30. Найбільші поліцейські управління мають великі міста: поліція Нью-Йорка, найбільша в США, складається з 120 дільниць і володіє чисельністю близько 40000 осіб [2].

Існують два різних види підзвітності поліції. У першому випадку, поліція формується виборним органом самоврядування, він же приймає рішення про її чисельність та структуру. Шеф поліції призначається місцевою радою, адміністративно підпорядковується меру і звітує за свою роботу перед місцевою радою. У другому випадку шериф вибирається загальним голосуванням - за тією ж процедурою, що і мер і члени міської ради - і все поліцейське управління він формує на свій розсуд. Досить часто у великому муніципалітеті існує і поліція, підпорядкована місцевої адміністрації, і шериф. Фінансується робота поліції з бюджету адміністративно-територіального підрозділу, за належністю.

У загальному випадку, критерії якості роботи поліцейського управління визначаються місцевою виборною владою, і залежать від задоволеності громадян станом безпеки в муні-

ципалітеті. Оцінка діяльності конкретного поліцейського базується на щорічній переатестації, в ході якої безпосередній начальник дає якісну оцінку роботі підлеглого і його службовому прогресу, по набору критеріїв, визначених положенням про діяльність конкретного поліцейського управління.

Проблема кількісної оцінки трапляється лише в найбільших поліцейських управліннях, де чисельність співробітників велика і територія муніципалітету поділена на ділянки. На відміну від України, не існує формальних методів інтерпретації статистичних даних, інтерпретація залишається на розсуд одержувача даних (вищого начальника всередині поліції, чи комітету при органі місцевого самоврядування). Спроби введення статистичних показників, як значимої складової оцінки діяльності співробітників, періодично призводять до серйозних непорозумінь, пов'язаним з маніпуляцією даними, і з «підгонкою» результатів діяльності поліцейського під імовірно бажаний результат. Як правило, інформація потрапляє в пресу від окремих співробітників поліції, після чого виявляються задіяні звичайні демократичні механізми нормалізації становища [3].

Аналізуючи перші зміни та перетворення системи МВС можна зробити висновок, що перші кроки у напрямку переосмислення завдань, функцій та змісту діяльності правоохоронних органів та ревізування усталених алгоритмів і підходів до оцінки діяльності поліції вже зроблені, зокрема у Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ зазначається, що авторитет влади у сфері протидії злочинності залежить не стільки від показників розкриття кримінальних правопорушень, скільки від довіри населення до правоохоронних органів як до захисників індивідуальних та суспільних інтересів, та додержання силовими структурами принципу верховенства права [4].

Справжнім проривом у цьому напрямку було запровадження в Україні Концепції «100 днів якості Національної поліції України», в якій зазначено, що основну роль будуть відігравати не кількісні, а якісні показники роботи працівників поліції. Також в Концепції зазначено, що кінцева оцінка якості роботи територіальних та структурних підрозділів Національної поліції, а також їхніх керівників і рядових

працівників формуватиметься з урахуванням таких показників як результати зовнішнього соціологічного опитування населення; результати оцінки ефективності роботи поліції бізнес-середовищем; результати внутрішнього опитування працівників Національної поліції; оцінка результатів виконання пріоритетних завдань тощо [5].

Ідея залучення громадськості до співпраці, аналізу діяльності та контролю, також знайшла своє відображення у Розділі VIII «Громадський контроль поліції» Закону України «Про Національну поліцію», що є безперечно позитивним аспектом на шляху боротьби з застарілими та недопустимими методами оцінки діяльності правоохоронних органів.

Підводячи підсумки, можна говорити про те, що недоліки застарілої та недіючої «паличної» системи звітності можуть бути компенсовані противагами у вигляді громадського контролю, прямий підзвітності місцевій владі, позитивною роботою преси. Ослабленню негативних стимулів, створених системою статистичних показників - так званої «палочної» системи звітності, неодмінно будуть сприяти наступні чинники:

1. Розподіл службового підпорядкування і суб'єкта формальної оцінки діяльності підрозділів (наприклад, підрозділ підпорядковується вищестоящій поліцейській інстанції, але його діяльність оцінюється громадськістю).

2. Зовнішні по відношенню до поліції організації та органи, що дозволяють вчасно виявляти зловживання, вчинені заради гарної звітності (суд, преса, громадські об'єднання).

3. Заборонити використання в оцінці діяльності підрозділів статистичні дані, які застосовувались у минулі періоди, коли діяльність здійснювалася за старим законом.

Список використаних джерел:

1. Мінімізування карального «пресу» на суспільство // © 2015 forUm Інформаційне агенство.; [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://for-ua.com/politics/2011/10/07/172134.html>

2. Палочная система в полиции США// © ВОПРОСИК Інформаційне агенство.; [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://voprosik.net/palochnaya-sistema-v-policii-ssha/>

3. Департамент полиции Нью-Йорка// Материал из Википедии - свободной энциклопедии.; [Електронний ресурс] Режим дос-

тупу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Департамент_полиции_Нью-Йорка

4. Проект концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ// [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221414>

5. Концепція «100 днів якості Національної поліції України»// [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/article/1714126?annId=1714127>.

Паскал Юлія Анатоліївна,

слухач магістратури ФПС–15–2М

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Іванцов Володимир Олександрович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

У межах пострадянської мілітаризованої моделі Міністерство внутрішніх справ (МВС) України продовжувало культивувати образ монопольного борця із злочинністю, успішність діяльності якого в цілому не залежала від підтримки населення, а ефективність роботи оцінювалася морально застарілою системою кількісних показників боротьби із злочинністю. Починаючи з 2013 року МВС отримало близько 195 тисяч звернень громадян стосовно неправомірних дій правоохоронців – в середньому по одній скарзі на кожного атестованого працівника органів внутрішніх справ (ОВС).

Реформа правоохоронних органів в Україні вже давно назріла, її вимагає українське суспільство, а проведення підтримується на міжнародному та національному рівнях.

Враховуючи, що правоохоронні органи у сучасній Україні повинні бути насамперед службами, що допомагають суспільству влаштувати безпечний та законний добробут у власній країні, було запропоновано запровадити стратегію розвитку органів внутрішніх справ [1], яка передбачає функціонування МВС України як інституту європейського зразку та формування поліції як основного виконавця щодо забезпечення безпеки населення. Так, 7 листопада 2015 року в Україні набув чинності закон «Про Національну поліцію»

[2]. Формально міліція в Україні припинила своє існування, їй на зміну прийшла Національна поліція (поліція), проте перехідний період триватиме від півроку до року.

Разом з тим, маємо констатувати, що реформування ОВС не позбавлено низки проблем. Розглянемо деякі з них.

1. Передчасний та не кісний відбір кандидатів на вакантні посади в підрозділах патрульної служби МВС України.

Як і очікувалося, двох місяців інтенсивного навчання не вистачило для того, щоб випустити висококваліфікованих патрульних на вулиці. Як результат – у деяких ситуаціях патрульні поліції просто не знають, як себе вести на місці події, і часто звертаються до своїх колег за допомогою.

2. Непрозорість застосування системи відбору кадрів на службу до реформованих підрозділів ОВС.

Досі однозначно не визначено, за якими критеріями відбираються керівники структурних підрозділів патрульної поліції. Можливо, конкурс і проводять, однак МВС України ніякої інформації з цього приводу не озвучує. Це викликає неабияке здивування, в першу чергу, серед самих поліцейських. Вказана кадрова закритість деморалізує поліцейських, які розуміють, що існують певні непрозорі шляхи реалізації реформи МВС України.

3. Виконання службових обов'язків працівниками поліції за «старими схемами».

Практика застосування законодавства, що регламентує діяльність поліції не напрацьована, як наслідок поліцейські можуть вдаватися до порушення основних принципів діяльності поліції, що є більше характерним для діяльності міліції.

4. Соціальна і правова незахищеність працівників поліції.

Нова поліція опинилася один на один з проблемами старої системи. Працівники поліції скаржаться на ненормований робочий час без додаткової компенсації, неналежне оснащення необхідними засобами індивідуального захисту, та іншими засобами, необхідними для виконання поставлених завдань.

5. Сумнівність показників скоєних правопорушень у місцях діяльності патрульної поліції.

Всі чекали, що після введення практики цілодобового патрулювання вулиць, кількість скоєних злочинів та правопорушень різко впаде вниз. Разом з тим, експерти не радять вірити статистиці, яку підносять у МВС України. Раніше в міліції діяв суворий порядок фіксування всіх правопорушень, і вище керівництво вимагало виконання визначеного плану по фіксації злочинів. На теперішній час виконання плану, так званих «показників» у підлеглих ніхто не вимагає, а отже, кількість порушень на папері знизилася. Але чи відображає це реальну ситуацію на теперішній час залишається невідомим. Сьогоднішнє керівництво правоохоронних органів не готове відкрито сказати про недоліки і промахи реформи. Саме з публічного визнання недоліків і починається реформа поліції. Звідси – підвищена довіра до поліції.

Наприкінці відзначимо, що описані проблеми реформування органів внутрішніх справ нами здійснено за вибірковим принципом. Відповідно дослідження інших характерних проблем становить перспективний напрям подальших наукових пошуків.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт МВС України. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221365>
2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379.

Погосян Левон Арменович,

курсант групи ФПС-12-1

Прокопенко Олександр Олександрович,

курсант групи ФПС-12-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ

МІСЦЕ І РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У комплексі заходів, які проводяться органами державного управління у сфері національної безпеки, важлива

роль належить правоохоронним органам, зокрема Національній поліції України (далі - поліції України), яка являється найчисленнішою з них [1]. Пошук і протидія реальним загрозам національній безпеці, що здійснюються у формі порушень публічного порядку та безпеки, вимагають чіткого визначення в цьому процесі місця, ролі та функцій Національної поліції. Саме діяльність цього правоохоронного органу є надійною гарантією забезпечення охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги та створення реальних умов для нормального функціонування демократичної правової держави.

Слід зазначити, що окремі аспекти досліджуваної теми, зокрема загальні питання забезпечення національної безпеки України, були розглянуті у працях В. Абрамова, В. Білоуса, В. Богдановича, В. Горбуліна, А. Дацюка, О. Дзьобана, І. Завидняка, А. Качинського, О. Ліпкана, Р. Марутяна, О. Масенцова, Р. Мошинського, Н. Нижник, П. Петрова, Г. Ситника та ін. Проте напрямки діяльності і функцій саме Національної поліції у цій сфері дотепер не розглядалися, що і обумовлює актуальність даного дослідження.

Сьогодні діяльність поліцейських у сфері забезпечення національної безпеки носить досить складний та не достатньо визначений характер. У механізмі держави вони не є спеціальними органами, покликаними безпосередньо гарантувати належний рівень національної безпеки як Служба безпеки України. Але в силу багатоаспектності й багатофункціональності їх діяльності із протидії широкому колу загроз національній безпеці саме національні інтереси, можна вважати об'єктом їх захисту. Сфера забезпечення національної безпеки поліцією України містить у собі декілька груп суспільних відносин, зокрема організацію боротьби зі злочинністю (у тому числі й з організованою); забезпечення публічної безпеки і порядку; протидію кіберзлочинності та наркозлочинності; боротьбу з тероризмом шляхом забезпе-

чення ефективного використання сил і засобів під час проведення антитерористичних операцій; організацію та здійснення заходів щодо рятування людей, забезпечення їх безпеки, охорони майна в разі стихійного лиха, аварій, пожеж, катастроф та ліквідації їх наслідків; вжиття заходів із запобігання та припинення насильства в сім'ї; та інше.

Об'єктивно існуючий взаємозв'язок цих суспільних відносин дає змогу розглядати їх як цілісний складний об'єкт національної безпеки у сфері діяльності підрозділів правоохоронних органів. Разом з тим у теоретичному плані та практичній діяльності потрібно мати на увазі, що ці суспільні відносини не є ідентичними. Це –самостійні інститути, що визначають головні напрямки діяльності правоохоронного органу щодо забезпечення основних об'єктів національної безпеки (особистості, суспільства, держави) від явних і потенційних загроз, джерела яких можуть бути розташовані на території України або за її межами.

Для безпосереднього виконання цих завдань поліції України надається відповідна система прав і функціональних обов'язків. Ця діяльність містить низку організаційно-правових форм, що характеризуються специфічними ознаками й призначеннями, а саме: адміністративну, профілактичну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну, виконавчу та охоронну функції. Усі функції нерозривно пов'язані між собою й утворюють єдиний комплекс діяльності правоохоронного органу щодо охорони забезпечення публічної безпеки і порядку та боротьби зі злочинністю як головною загрозою цим та іншим об'єктам національної безпеки [2, с. 85]. При цьому зміст і діяльність Національної поліції України визначається рівнем і напрямком загроз життєво важливим інтересам України.

Особливе місце національної поліції у системі забезпечення національної безпеки зумовлене обсягом і складністю їх роботи в галузі здійснення правоохоронної діяльності, а також тим, що на них покладається основний тягар боротьби зі злочинністю та проведення превентивної та профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень з метою реалізації єдиної державної політики бо-

ротьби зі злочинністю, яка є складовою внутрішньої політики суверенної та незалежної України.

Пряме законодавче закріплення діяльності правоохоронного відомства щодо забезпечення національної безпеки знайшла в Законі України від 19 червня 2003 р. «Про основи національної безпеки України» [3], в якому МВС України визначено одним із суб'єктів забезпечення національної безпеки як однієї із найважливіших сфер державної політики України. Та відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України цими найважливішими сферами визначено: 1) охорона прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидія злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; 2) захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; 3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; 4) міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [4].

При цьому вся їх діяльність щодо забезпечення національної безпеки має бути спрямована на захист життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, при якій забезпечується стабільний розвиток суспільства, своєчасне виявлення, відвернення і нейтралізація реальних і потенційних загроз національним інтересам.

Відповідно до Закону України “Про Національну поліцію”, а також проекту Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ основними завданнями новоствореного правоохоронного відомства щодо забезпечення національної безпеки України є: 1) реалізація державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку; 2) внесення на розгляд Міністра внутрішніх

справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики в зазначених сферах; 3) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [5].

Аналізуючи вищезазначене можна зробити висновок про те що підрозділи національної поліції посідають важливе місце серед державних органів покликаних гарантувати належний рівень національної безпеки України. Таким чином, у подальшому надійність і ефективність захисту життя важливих інтересів України буде залежати: по-перше, від вироблення науково обґрунтованої концепції діяльності Національної поліції щодо забезпечення національної безпеки; по-друге, від створення ефективної системи гарантування національної безпеки і механізму її реалізації; по-третє, від розвитку законодавства в галузі національної безпеки і організаційно-правових засад функціонування Національної поліції у цьому напрямку; по-четверте, від підвищення управлінської діяльності органів державного управління щодо координації всіх суб'єктів національної безпеки з метою відвернення виявлення і усунення явних і потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз Україні.

Список використаних джерел:

1. Пікуля Т. О. Правоохоронні органи України в механізмі держави : монографія / Т. О. Пікуля ; МВС України ; КНУВС ; Київськ. юрид. ін-т. –Тернопіль : Астон, 2005. –199 с.
2. Національна безпека : навч. посіб. / Я. Й. Малик, О. І. Береза, М. Ф. Криштанович. –Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. –280 с.
3. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964 // ВВР України. –2003. –№ 39;
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 28.10.2015р. № 878, – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>
5. Проекту Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ, від 10.11.2014, – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221414>.

Погосян Едгар Арменович,
курсант групи ФПС-12-1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Романенко Марина Володимирівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківсь-
кого національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Етап прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності правоохоронних органів є наступною (після їх підготовки) управлінською стадією та ключовим моментом усієї зовнішньо-адміністративної та внутрішньо-адміністративної діяльності правоохоронних органів, оскільки це і результат попередньої діяльності з їх підготовки, і матеріал для подальшого аналізу. Прийняття управлінських рішень слід розглядати як особливу й дуже важливу функцію управління. Як творча діяльність процес прийняття управлінських рішень спонукає до активної реалізації перетворюючої сили людського розуму, так як рішення – це не просто елементарне логічне узагальнення інформації, а продукт творчого мислення, інтуїції та фантазії. Формальні методи і засоби використовуються суб'єктом управління під час процесу прийняття рішень як допоміжні інструменти. Тому процес прийняття управлінського рішення завжди є вольовим актом, соціальною дією, що не лише віддзеркалює потреби та інтереси суб'єкту управління, а й інтереси підконтрольних йому об'єктів. Ось чому різко зростає відповідальність управлінців за прийняті рішення та їхні наслідки.

Проблематика прийняття рішень завжди була у центрі уваги представників різних галузей знань: філософів, соціологів, політологів, психологів, управлінців, економістів тощо. Такі вчені, як П.Анохін, Г.Атаманчук, О.Бандурка, В.Бакуменко, А.Дегтяр, Н.Карданська, Ю.Козелецький, Т.Кокорєва, Ю.Мирошниченко, В.Плішкін, О.Ларичев, Б.Литвак, Е.Смірнов, Ю.Тихомиров, І.Шадрін розглядали цю проблему, як з позиції теорії управління так і з урахуванням її філософських, соціологічних, психологічних та економічних аспектів. Звідси, проблема прийняття управлінських

рішень в адміністративній діяльності поліції України є комплексною (міждисциплінарною), що вимагає під час її дослідження використання теоретичних напрацювань різних наук.

В науковій літературі подаються різні визначення поняття «прийняття управлінського рішення» та його процедури (елементів, стадій). Не вдаючись до їх детального аналізу відзначимо дві, на нашу думку, загальні помилки: перша стосується ототожнення таких категорій як «виконання управлінських рішень» з подібним «організація виконання рішень» [1; 2; 3]; друга в об'єднанні таких стадій, як підготовка та прийняття управлінських рішень в одну [4; 5; 6 та ін.], причиною чого є об'єднання (ототожнення) тих чи інших процедурних етапів підготовки чи прийняття управлінських рішень. Отже, доцільним буде саме аналіз стадій процедури прийняття управлінських рішень, які містяться в наукових джерелах.

Так, А.О. Дегтяр до таких стадій відносить: доведення управлінських рішень до виконавців; організацію реалізації рішення; моніторинг виконання рішення; оцінку рішення та отриманих результатів [7, с.33-35]; В.М. Плішкін: з'ясування рішення; визначення наявності необхідних організаційних передумов для реалізації рішення; деталізація рішення і розробка організаційних заходів (плану); добір виконавців; доведення рішення до виконавців та їх інструктора; ресурсне забезпечення роботи виконавців; оперативне керівництво виконанням рішення; контроль за перебігом виконання; підбиття підсумків виконання рішення; інформування (звіти) про виконання рішення [4, с.489-490]; О.М. Бандурка: з'ясування і конкретизацію рішення; підбір, розстановку, інструктаж і навчання виконавців; забезпечення їх діяльності та взаємодії; контроль і облік; корегування рішення в процесі виконання і прийняття нових рішень з метою виконання попередніх [5, с.155].

Як бачимо, вчені пропонують різне бачення стадійності процедури прийняття управлінських рішень. Однак, до загальних недоліків виокремлення окремих стадій досліджуваної процедури необхідно віднести: відсутність логічної послідовності стадій, коли спочатку виділяється така стадія, як доведення рішень до виконавців а потім – вибір вико-

навців; передбачення такої стадії, як контроль, який здійснюється на всіх етапах процедури прийняття управлінських рішень.

Вважаємо, що до стадій процедури прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ необхідно віднести: 1) ухвалення управлінського рішення; 2) підбір і розстановку виконавців; 3) доведення управлінського рішення до виконавців (деталізація рішення); 4) забезпечення виконання управлінського рішення; 5) коригування управлінського рішення; 6) підбиття підсумків. Однак, слід відзначити і те, що залежно від виду управлінського рішення (усне чи письмове; нормативне чи індивідуальне; правове чи неправове), характеру вирішуваної проблем деякі із перелічених вище стадії можуть бути факультативними.

Отже, після того, як проект управлінського рішення доопрацьовано, тобто до нього внесені відповідні зауваження та пропозиції – розпочинається стадія ухвалення управлінського рішення, яку ми відносимо не до процесу підготовки управлінських рішень а їх прийняття. Це ми пояснюємо тим, що підготовчий процес себе вичерпав, так як було здійснено усі необхідні підготовчі дії. Результатом даної стадії є єдине прийняте рішення, тому дану стадію часто називають актом ухвалення рішення [8, с.149]. У рішенні визначається програма дій з його виконання, вказуються зміст, виконавці, термін та форми виконання, а також ті, хто контролює виконання рішення.

Стадії підбору і розстановки виконавців полягає у визначенні їх місця у процесі виконання управлінського рішення відповідно до їх індивідуальних якостей, знань, навичок та інших обставин. Як відзначає В.М. Плішкін, «підбір і розстановка виконавців – завдання, що потребує творчого підходу» [4, с. 250]. Звичайно, щоб підібрати необхідних виконавців суб'єкт управління повинен добре знати своїх підлеглих, а працівник, який виконує правоохоронні функції – основи психології поведінки людей в тих чи інших ситуаціях (наприклад, під час охорони місця події, обшуку чи огляду правопорушника його конвоювання тощо). Стадія доведення управлінського рішення до виконав-

ців (деталізація рішення) починається з доведення конкретних завдань (заходів), предметів і засобів виконання до відома конкретних осіб - виконавців. Виконавцями можуть бути, як органи (працівники поліції), так і окремі фізичні чи юридичні особи.

Стадія забезпечення виконання управлінських рішень передбачає застосування правових, кадрових, інформаційних, психологічних, фінансових та матеріально-технічних умов. На цій стадії суб'єкт управління має створити виконавцям умови для їх ефективної діяльності. Передумовами успішного забезпечення виконання управлінського рішення є узгодженість розподілу завдань відповідно до реального потенціалу виконавців і дотримання балансу між зрозумілими обов'язками і наданими правами (ресурсами). Забезпечення виконання управлінських рішень передбачає активне використання механізму стимулювання і відповідальності, який реалізується в рамках можливостей переконувати, спонукати і примушувати.

Важливою стадією процесу прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності правоохоронних органів є коригування. Сутність цієї стадії полягає у внесенні певних коректив, які можуть стосуватися різних аспектів (сил та засобів, які задіяні для виконання рішення; елементного складу самого рішення: нова мета, нові завдання, інші терміни виконання управлінського рішення тощо). Для своєчасного внесення коректив в управлінське рішення важливим є порівняння відповідності діючих установок виконуваним завданням та умовам діяльності органів, що можливо лише при наявності добре налагодженої системи контрольно-наглядової діяльності.

Заключна стадія процедури прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності поліції України - підбиття підсумків, яка дає змогу розкрити недоліки, допущені при організації виконання рішення. Ця стадія управлінського процесу передбачає встановлення зворотного зв'язку щодо реалізації рішення, пошук його нових альтернатив, коригування рішення (навіть перегляд поставленої мети). Можуть бути використані різні форми підбиття підсумків організації виконання управлінських рішень: обговорення на

нарадах, засіданнях колегій, видання наказів, оглядів і т. ін. Однак цю стадію не слід ототожнювати із підбиттям підсумків після виконання управлінського рішення, так як вона немає ніякого відношення до досліджуваної нами у цій статті заключної стадії прийняття управлінського рішення, а саме підбиття підсумків. Отже, сутність такої стадії, як підбиття підсумків полягає у ретельному аналізі суб'єктом управління всього комплексу виконаної роботи з організації виконання (реалізації) управлінського рішення, у зіставленні кінцевих результатів цієї роботи із її основними цілями та завданнями, із заходами, які розроблені та спрямовані на повноцінне виконання управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Анохин П.К. Проблемы принятия решения: Монография / П.К. Анохин. - М.: Наука, 1976. - 319 с.
2. Козелецкий Ю. Психологическая теория решений / Ю. Козелецкий. - М.: Прогресс, 1979. - 504 с.
3. Кокорева Т.А. Системный анализ процедур принятия управленческих решений / Т.А. Кокорева. - М.: Прогресс, 1991. - 208 с.
4. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підручник / За ред. Ю.Ф. Кравченка. - К.: НАВСУ, 1999. - 702 с.
5. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: Підручник / О.М. Бандурка. - Харків: Ун-т внутр. справ, 1998. - 480 с.

Петров Владислав Олександрович,
курсант 2 курсу ННІ ПФПКМ

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Джафарова Марина В'ячеславівна,

доцент кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

В умовах реформування системи МВС України виникає багато складних питань, одне з яких стосується проблем в українському адміністративно-процесуальному законодав-

стві. Стале введення у дію норм нового Закону України «Про Національну поліцію» та забезпечення належного функціонування правоохоронної системи є неможливим без внесення змін до нормативно-правових та кодифікованих актів, якими керується поліцейський при здійсненні службових обов'язків, а також під час виконання покладених на нього завдань та функцій.

Перший аспект стосується проблеми регулювання правовідносин, які виникають у зв'язку із вчиненням таких адміністративних правопорушень, як: «Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді» (ст. 178 КУпАП); «Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях» (ст. 175 – 1 КУпАП); «Злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця» (ст. 185 КУпАП). Названі адміністративні правопорушення на сьогоднішній день є найпоширенішими та потребують не аби якої уваги з боку законодавця [2].

У даному випадку необхідно поглянути у корінь проблеми. По-перше, це правовий нігілізм особи; по-друге, особа – правопорушник не відчуває караності за діяння передбачені КУпАП, що пов'язано з надто незначними покараннями, передбаченими санкціями статті.

Аналіз судового реєстру справ про адміністративні правопорушення дозволяє чітко уявити, що у переважній більшості за правопорушення, передбачені ст. 175 – 1 КУпАП, а також ст. 178 КУпАП застосовується адміністративні стягнення у вигляді попередження або накладення штрафу у мінімальному розмірі. Вважаємо, що зміна санкції у бік посилення штрафних санкцій сприятиме формуванню у кожного пересічного громадянина уявлення про межі, за які він може виходити, а за які – ні.

Найбільша користь від зміни покарання буде у тому випадку, коли стягнення буде здійснюватись на користь держави. Наприклад, за ст. 175 – 1 КУпАП, ст. 178 КУпАП встановити альтернативну санкцію у вигляді накладення штрафу у процентному відсотку залежно від майнового та

соціального стану правопорушника. Адже, якщо встановити одну санкцію для всіх, то для заможного прошарку населення, це не створить того ефекту виховання, який ми очікуємо. У разі неможливості сплатити штраф через матеріальний стан особи застосувати інше стягнення, наприклад, громадські роботи.

Особливої уваги також потребує санкція статті 185 КУпАП. На сьогодні, можна побачити ситуацію, коли громадянин, у більшості випадків, у стані алкогольного сп'яніння намагається принизити честь, гідність та недоторканість працівника правоохоронних органів при виконанні своїх службових обов'язків. Працівник поліції, у свою чергу, не відчуває того належного захисту з боку держави, який повинен здійснюватися за допомогою регулятивної, охоронної та превентивної функції права.

Відповідно до ст. 23 КУпАП метою адміністративного стягнення є виховання особи, яка вчинила правопорушення у дусі додержання законів України, а також запобігання вчиненню нових правопорушень з боку правопорушників та інших осіб [2]. Насамперед, реалізація норми ст. 23 КУпАП може бути забезпечена лише у випадку збільшення санкції статті, у першу чергу, підвищення штрафу та забезпечення невідворотності застосування стягнення за вчинення даного правопорушення. У вказаних видах правопорушень, штраф є основним видом адміністративного стягнення через те, що він є впливом на свідомість правопорушника за допомогою визначених обмежень економічного характеру, які обумовлюють зміну його негативної антигромадської поведінки. У зв'язку з цим, штраф буде лише тоді впливати на свідомість правопорушника, коли його сплата спричинить значні матеріальні витрати [3, с. 162 - 164].

Таким чином, враховуючи викладене, пропонуємо альтернативну санкцію щодо застосування її за правопорушення, передбачені статтею 185 КУпАП: як основне покарання – накладення штрафу у процентному відсотку залежно від майнового та соціального стану особи або громадські роботи від шістдесяти до вісімдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням тридцяти відсотків заробітку.

У даному контексті, доцільно було б звернути увагу на диспозицію норми. Як уже зазначалося раніше, поліцейському потрібен не аби який захист з боку держави, який може бути здійснений лише шляхом внесення доповнень до законодавчих актів.

У чинному адміністративному процесуальному законодавстві немає жодної статті, за яку було б передбачено покарання за образу (приниження честі та гідності) правоохоронця. Якщо поглянути на викладену проблему з боку загальних прав людини і громадянина, що встановлені у законодавчих актах, то ми побачимо таку ситуацію: ст. 28 Конституції України закріплює положення про те, що кожен має право на повагу до його гідності; Цивільний Кодекс України містить окремі статті, присвячені захисту прав на повагу до гідності та честь, а також право на недоторканість ділової репутації. Враховуючи той факт, що вітчизняне законодавство прагне відповідати європейських стандартам, на жаль, жодного кроку у даному напрямку з огляду на захищеність поліцейського ще не зроблено. Саме тому, пропонуємо диспозицію ст. 185 КУпАП викласти у такому вигляді: «Злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця, а також дії, які можуть принизити честь та гідність цих осіб».

Отже, ми звернули увагу лише на найбільш розповсюджені адміністративні проступки, які потребують внесення суттєвих змін до санкцій за їх вчинення. Внесення змін до статей кодифікованого акту про адміністративні правопорушення, введення додаткових норм, які зможуть гарантувати захищеність правоохоронця з боку держави покращать функціонування механізму правоохоронних органів. Лише шляхом всебічного, повного, об'єктивного розгляду і вирішення проблем реалізації норм права та покарань у сфері адміністративних правопорушень дозволить поліпшити умови розвитку правової держави, виховувати населення у поважному дусі до права та зниження правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07. 12.1984 р. №8073-Х // ВВР УРСР. - 1984. - № 51. - С. 1122.
2. Дрозд О. Ю. Сутність штрафу як різновиду адміністративного стягнення О.Ю. Дрозд // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ : наук. - теорет. журн. / Луган. держ. ун-т внутр. справ. - 2013. - Спец. вип. №7 : Актуальні питання розвитку адміністративного права та правоохоронної діяльності. - С. 162 - 164.

Погосян Едгар Арменович,

курсант групи ФПС-12-1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського

національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Етап прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності правоохоронних органів є наступною (після їх підготовки) управлінською стадією та ключовим моментом усієї зовнішньо-адміністративної та внутрішньо-адміністративної діяльності правоохоронних органів, оскільки це і результат попередньої діяльності з їх підготовки, і матеріал для подальшого аналізу. Прийняття управлінських рішень слід розглядати як особливу й дуже важливу функцію управління. Як творча діяльність процес прийняття управлінських рішень спонукає до активної реалізації перетворюючої сили людського розуму, так як рішення — це не просто елементарне логічне узагальнення інформації, а продукт творчого мислення, інтуїції та фантазії. Формальні методи і засоби використовуються суб'єктом управління під час процесу прийняття рішень як допоміжні інструменти. Тому процес прийняття управлінського рішення завжди є вольовим актом, соціальною дією, що не лише віддзеркалює потреби та інтереси суб'єкту управління, а й інтереси підконтрольних йому об'єктів. Ось чому різко зростає відповідальність управлінців за прийняті рішення та їхні наслідки.

Проблематика прийняття рішень завжди була у центрі уваги представників різних галузей знань: філософів, соці-

ологів, політологів, психологів, управлінців, економістів тощо. Такі вчені, як П.Анохін, Г.Атаманчук, О.Бандурка, В.Бакуменко, А.Дегтяр, Н.Карданська, Ю.Козелецький, Т.Кокорєва, Ю.Мирошніченко, В.Плішкін, О.Ларичев, Б.Литвак, Е.Смірнов, Ю.Тихомиров, І.Шадрін розглядали цю проблему, як з позиції теорії управління так і з урахуванням її філософських, соціологічних, психологічних та економічних аспектів. Звідси, проблема прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності поліції України є комплексною (міждисциплінарною), що вимагає під час її дослідження використання теоретичних напрацювань різних наук.

В науковій літературі подаються різні визначення поняття «прийняття управлінського рішення» та його процедури (елементів, стадій). Не вдаючись до їх детального аналізу відзначимо дві, на нашу думку, загальні помилки: перша стосується ототожнення таких категорій як «виконання управлінських рішень» з подібним «організація виконання рішень» [1; 2; 3]; друга в об'єднанні таких стадій, як підготовка та прийняття управлінських рішень в одну [4; 5; 6 та ін.], причиною чого є об'єднання (ототожнення) тих чи інших процедурних етапів підготовки чи прийняття управлінських рішень. Отже, доцільним буде саме аналіз стадій процедури прийняття управлінських рішень, які містяться в наукових джерелах.

Так, А.О. Дегтяр до таких стадій відносить: доведення управлінських рішень до виконавців; організацію реалізації рішення; моніторинг виконання рішення; оцінку рішення та отриманих результатів [7, с.33-35]; В.М. Плішкін: з'ясування рішення; визначення наявності необхідних організаційних передумов для реалізації рішення; деталізація рішення і розробка організаційних заходів (плану); добір виконавців; доведення рішення до виконавців та їх інструктора; ресурсне забезпечення роботи виконавців; оперативне керівництво виконанням рішення; контроль за перебігом виконання; підбиття підсумків виконання рішення; інформування (звіти) про виконання рішення [4, с.489-490]; О.М. Бандурка: з'ясування і конкретизацію рішення; підбір, розстановку, інструктаж і навчання виконавців; забезпечення їх діяльності та взаємодії; контроль і облік; корегування рішення в

процесі виконання і прийняття нових рішень з метою виконання попередніх [5, с.155].

Як бачимо, вчені пропонують різне бачення стадійності процедури прийняття управлінських рішень. Однак, до загальних недоліків виокремлення окремих стадій досліджуваної процедури необхідно віднести: відсутність логічної послідовності стадій, коли спочатку виділяється така стадія, як доведення рішень до виконавців а потім – вибір виконавців; передбачення такої стадії, як контроль, який здійснюється на всіх етапах процедури прийняття управлінських рішень.

Вважаємо, що до стадій процедури прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ необхідно віднести: 1) ухвалення управлінського рішення; 2) підбір і розстановку виконавців; 3) доведення управлінського рішення до виконавців (деталізація рішення); 4) забезпечення виконання управлінського рішення; 5) коригування управлінського рішення; 6) підбиття підсумків. Однак, слід відзначити і те, що залежно від виду управлінського рішення (усне чи письмове; нормативне чи індивідуальне; правове чи неправове), характеру вирішуваної проблем деякі із перелічених вище стадії можуть бути факультативними.

Отже, після того, як проект управлінського рішення доопрацьовано, тобто до нього внесені відповідні зауваження та пропозиції – розпочинається стадія ухвалення управлінського рішення, яку ми відносимо не до процесу підготовки управлінських рішень а їх прийняття. Це ми пояснюємо тим, що підготовчий процес себе вичерпав, так як було здійснено усі необхідні підготовчі дії. Результатом даної стадії є єдине прийняте рішення, тому дану стадію часто називають актом ухвалення рішення [8, с.149]. У рішенні визначається програма дій з його виконання, вказуються зміст, виконавці, термін та форми виконання, а також ті, хто контролює виконання рішення.

Стадії підбору і розстановки виконавців полягає у визначенні їх місця у процесі виконання управлінського рішення відповідно до їх індивідуальних якостей, знань, навичок та інших обставин. Як відзначає В.М. Плішкін, «підбір і

розстановка виконавців – завдання, що потребує творчого підходу» [4, с. 250]. Звичайно, щоб підібрати необхідних виконавців суб'єкт управління повинен добре знати своїх підлеглих, а працівник, який виконує правоохоронні функції – основи психології поведінки людей в тих чи інших ситуаціях (наприклад, під час охорони місця події, обшуку чи огляду правопорушника його конвоювання тощо). Стадія доведення управлінського рішення до виконавців (деталізація рішення) починається з доведення конкретних завдань (заходів), предметів і засобів виконання до відома конкретних осіб - виконавців. Виконавцями можуть бути, як органи (працівники поліції), так і окремі фізичні чи юридичні особи.

Стадія забезпечення виконання управлінських рішень передбачає застосування правових, кадрових, інформаційних, психологічних, фінансових та матеріально-технічних умов. На цій стадії суб'єкт управління має створити виконавцям умови для їх ефективної діяльності. Передумовами успішного забезпечення виконання управлінського рішення є узгодженість розподілу завдань відповідно до реального потенціалу виконавців і дотримання балансу між зрозумілими обов'язками і наданими правами (ресурсами). Забезпечення виконання управлінських рішень передбачає активне використання механізму стимулювання і відповідальності, який реалізується в рамках можливостей переконувати, спонукати і примушувати.

Важливою стадією процесу прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності правоохоронних органів є коригування. Сутність цієї стадії полягає у внесенні певних коректив, які можуть стосуватися різних аспектів (сил та засобів, які задіяні для виконання рішення; елементного складу самого рішення: нова мета, нові завдання, інші терміни виконання управлінського рішення тощо). Для своєчасного внесення коректив в управлінське рішення важливим є порівняння відповідності діючих установок виконуваним завданням та умовам діяльності органів, що можливо лише при наявності добре налагодженої системи контрольно-наглядової діяльності.

Заклучна стадія процедури прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності поліції України - підбиття підсумків, яка дає змогу розкрити недоліки, допущені при організації виконання рішення. Ця стадія управлінського процесу передбачає встановлення зворотного зв'язку щодо реалізації рішення, пошук його нових альтернатив, коригування рішення (навіть перегляд поставленої мети). Можуть бути використані різні форми підбиття підсумків організації виконання управлінських рішень: обговорення на нарадах, засіданнях колегій, видання наказів, оглядів і т. ін. Однак цю стадію не слід ототожнювати із підбиттям підсумків після виконання управлінського рішення, так як вона немає ніякого відношення до досліджуваної нами у цій статті заключної стадії прийняття управлінського рішення, а саме підбиття підсумків. Отже, сутність такої стадії, як підбиття підсумків полягає у ретельному аналізі суб'єктом управління всього комплексу виконаної роботи з організації виконання (реалізації) управлінського рішення, у зіставленні кінцевих результатів цієї роботи із її основними цілями та завданнями, із заходами, які розроблені та спрямовані на повноцінне виконання управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Анохин П.К. Проблемы принятия решения: Монография / П.К. Анохин. - М.: Наука, 1976. - 319 с.
2. Козелецкий Ю. Психологическая теория решений / Ю. Козелецкий. - М.: Прогресс, 1979. - 504 с.
3. Кокорева Т.А. Системный анализ процедур принятия управленческих решений / Т.А. Кокорева. - М.: Прогресс, 1991. - 208 с.
4. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підручник / За ред. Ю.Ф. Кравченка. - К.: НАВСУ, 1999. - 702 с.
5. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: Підручник / О.М. Бандурка. - Харків: Ун-т внутр. справ, 1998. - 480 с.

Рикуш Анастасія Юріївна,
курсант групи ІКМ 13-7 ННІ ПФПКМ
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:
Подорожній Євген Юрійович,
доцент кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Нещодавно Україна обрала шлях на європейську інтеграцію, що зумовило необхідність формування у населення європейського мислення, іншої культури поведінки у суспільстві. Щоб досягти цього, в першу чергу необхідно приділити увагу боротьбі зі злочинністю, яка мала місце і тенденцію до постійного зростання в останні роки. Рівень довіри населення до міліції значно знизився. Так, відповідно до офіційних даних (хоча насправді, на нашу думку, цифра є значно заниженою), порівняно з 1994 роком, на сьогоднішній день рівень довіри населення знизився майже на 10 відсотків, що є недопустимим з огляду на ситуацію, яка склалась в Україні у 2014-2015 рр. Отже, нагальним є питання щодо реформування української міліції та виникнення такого нового центрального органу виконавчої влади як Національна поліція України, адже лише такі докорінні зміни зможуть «зламати» систему, та дійсно наблизити Україну та її суспільство до Європейського рівня життя. В той же час варто відзначити, що діяльність поліції буде ефективною лише за умови чіткого закріплення її повноважень.

Треба підкреслити той факт, що законодавець розділяє повноваження на основні та додаткові. В свою чергу, на нашу думку, основні повноваження необхідно поділити на такі три групи: контрольно-наглядові, охоронні та організаційні.

Контрольно-наглядові повноваження Національної поліції України можна визначити як регламентовану адміністративно-процесуальними нормами послідовну діяльність органів поліції із забезпечення законності та дисципліни у правоохоронній сфері.

Наступною групою повноважень є охоронні - це комплекс дій що здійснюється поліцією, які спрямовані на попередження правопорушень, та боротьбу щ ними у межах, що передбачені чинним законодавством України.

Найбіль широкою групою, що відноситься до основних повноважень є організаційні: сукупність дій, які вчинює поліція на підставі чинного законодавства України, що спрямовані на зниження рівня злочинності та на запезпечення законних прав та інтересів суспільства.

Наступною великою групою повноважень, якими наділена Національна поліція є додаткові, виконання яких може бути покладене на поліцію виключно законодавством України. Такі повноваження поліції здебільшого пов'язані з інформаційними ресурсами. Повноваження поліції в сфері інформації мають важливе значення не лише для діяльності зазначеного органу, а й для суспільства, оскільки дає можливість поліції більш ефективно та якісно здійснювати свою діяльність. Законодавці виділяють наступні види додаткових повноважень, що стосуються сфери інформації: повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення; формування інформаційних ресурсів поліцією; використання поліцією інформаційних ресурсів [1]. Інформаційно-аналітична діяльність - це сукупність інформаційних процесів (збір, пошук, переробка інформації), необхідних для якісного та ефективного здійснення соїх обов'язків поліцією. Відповідно до інформаційно-аналітичних повноважень, поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень. Наступним важливим повноваженням є використання поліцією інформаційних ресурсів. Кожна дія поліцейського щодо отримання інформації з інформаційних ресурсів, передбачених статтями 26, 27 Закону України «Про національну поліцію», фіксується у спеціальному електронному архіві, ведення якого покладається на службу інформаційних технологій Міністерства внутрішніх справ України [1].

Наступним видом додаткових повноважень є формування інформаційних ресурсів поліцією. Поліція наповнює та підтримує в актуальному стані бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України.

Таким чином, ідея реформування міліції шляхом створення такого органу як Національна поліція України та докорінне реформування законодавства є актуальною і перспективною, а також потребує і заслуговує на глибоке опрацювання.

Вважаємо за необхідне виділити наступні основні повноваження поліції: профілактика правопорушень; протидія правопорушенням; реагування на заяви та повідомлення; досудове розслідування кримінальних правопорушень; розшук осіб; накладання штрафів; затримання підозрюваних; забезпечення громадського порядку; регулювання дорожнього руху та контроль за дотриманням правил дорожнього руху; надання дозволів на рух транспортних засобів в окремих випадках; надання первинної медичної допомоги; встановлення особи; безпека осіб, що взяті під захист; контроль за опікою та піклуванням над дітьми та запобігає насильству в сім'ї; охорона об'єктів права державної власності та, на договірних засадах, приватної власності та фізичних осіб; контроль за зберіганням та використанням зброї; зберігання та знищення зданої зброї; контроль за рівнем радіації в зоні забруднення; сприяння режиму воєнного або надзвичайного стану; виконання запитів від іноземних правоохоронців.

Список використаних джерел:

1. «Про національну поліцію» Закон України від 02.07.2015 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

Роскошанська Вікторія Володимирівна,
курсант групи ФПС-13-2
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий консультант:
Резанов Сергій Анатолійович,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВОВА КОЛІЗІЯ НОРМ ЗУ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ» ЩОДО ТИМЧАСОВОГО ЗАМІЩЕННЯ ОСІБ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВІПУСТЦІ

2 вересня 2015 Кабінет Міністрів України відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII прийняв рішення щодо створення центрального органу виконавчої влади – Національна поліція, яка підпорядковується Міністерству внутрішніх справ України.

Відповідний Закон вступив в силу 07 листопада 2015 року. Досліджуючи даний Закон можна побачити чимало прогалин, помилок та юридичних колізій. В нашому дослідженні, хотілося б звернути особливу увагу щодо однієї з юридичних колізій яка присутня в статті 69 Закону України «Про Національну поліцію», а саме нас зацікавив п 4.

Перш за все, згідно статті 1, Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом. Зауважимо, що в статті 69 йдеться про порядок тимчасового виконання обов'язків поліцейським. А саме: у зв'язку зі службовою необхідністю на поліцейського, який займає штатну посаду, може бути покладено тимчасове виконання обов'язків за іншою посадою, а саме:

- 1) вакантною - за його згодою;
- 2) невакантною - у разі тимчасової відсутності або внаслідок усунення чи відсторонення від посади поліцейського, який займає таку посаду, незалежно від його згоди.

Безперервний строк тимчасового виконання обов'язків не повинен перевищувати чотирьох місяців. Тимчасове ви-

конання обов'язків покладається на поліцейських письмовим наказом керівника органу (закладу, установи) поліції, який уповноважений призначати на відповідну посаду згідно з цим Законом. Керівники органів (закладів, установ) поліції можуть уповноважувати керівників структурних підрозділів таких органів (закладів, установ) самостійно приймати рішення про тимчасове покладення обов'язків за іншою невакантною посадою цього підрозділу на поліцейських, які їм підпорядковані.

Для тимчасового заміщення посад, що займають поліцейські, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показниками), на період перебування в таких відпустках керівники органів поліції можуть призначати на ці посади інших поліцейських, а також приймати на роботу з призначенням на посади, що займають поліцейські в підрозділах забезпечення, цивільних осіб, у тому числі державних службовців, які мають споріднені спеціальності, з укладенням з ними на цей період строкового трудового договору відповідно до вимог закону. Варто зазначити, що саме на місце, яке займають поліцейські, перебуваючи у відпустках по догляду за дитиною, може бути тимчасово призначена цивільна особа.

Ми прослідковуємо, що призначення на відповідні посади цивільних осіб суперечить положенням ч. 1 ст. 59 Закону, згідно з якого: служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень.

Для зайняття посади поліцейського потрібно на загальній умові пройти професійне навчання поліцейських, яке складається з:

- 1) первинної професійної підготовки;
- 2) підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання;
- 3) післядипломної освіти;
- 4) службової підготовки - системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної об-

становки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

Тому виникає питання до пункту 4 статті 69, як може бути призначена на посаду поліцейського особа, яка не проходила професійне навчання та являється цивільною?

Також підкреслимо що, займаючи посаду поліцейського є певні вимоги, а саме громадянство України, складання Присяги поліцейського, проходження служби на відповідних посадах у поліції і присвоєння спеціального звання поліції. То ж цивільна особа, для перебування на посаді поліцейського повинна відповідати ряду вимог які встановленні Законом.

Тому ми бачимо в даній статті 69 Закону України «Про Національну Поліцію» колізію по відношенню до статті 59, а також інші порушення з боку Закону про питання прийняття на посаду поліцейського цивільної особи. То ж згідно наявності даної проблеми ми пропонуємо до даного Закону внести виправлення щодо цієї статті.

Савчук Юлія Анатолійовна,

курсант групи ФГБ-13-5 ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Руколайніна Ірина Євгенівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОЛІЦІЯ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

7 листопада 2015 року набув чинності Закон України "Про Національну поліцію" і Положення про Національну поліцію, затверджене Постановою КМУ 28 жовтня 2015 р. З цього дня міліція в Україні офіційно припинила своє існування. Згідно з законом: Стаття 1. Національна поліція України

Національна поліція України (далі - поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

1. Поліцейським є громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції.

2. Поліцейський має службове посвідчення та спеціальний жетон. Зразки та порядок видання службових посвідчень та спеціальних жетонів затверджує Міністр внутрішніх справ України.

Поліцейський зобов'язаний:

1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;

2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;

3) поважати і не порушувати прав і свобод людини;

4) надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;

5) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

6) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

Також можуть бути додаткові обов'язки, пов'язані з проходженням поліцейським служби в поліції, можуть бути покладені на нього виключно законом.

Згідно зі Статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

1) забезпечення публічної безпеки і порядку;

2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

3) протидії злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Поліція здійснює свою діяльність на засадах відкритості та прозорості (ст.9 Закону України «Про Національну поліцію України») в межах, визначених Конституцією та законами України.

Систему Національної поліції складають:

- центральний орган управління Національною поліцією;
- територіальні органи Національної поліції.

До складу апарату центрального органу управління Національної поліції входять організаційно поєднані між собою структурні підрозділи, що забезпечують діяльність керівника Національної поліції, а також виконання покладених на Національну поліцію завдань.

Кримінальна поліція – центральний орган виконавчої влади, який спрямовується і координується міністерством, відповідальним за державну політику у сфері забезпечення публічного порядку і захисту осіб, суспільства і держави від протиправних посягань. Кримінальна поліція розслідує кримінальні правопорушення в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом.

Патрульна поліція виконує функції з підтримання громадського порядку і забезпечення безпеки на вулицях міст і на дорогах, а також профілактику злочинів шляхом механізованого або пішого патрулювання. У її складі діють піші, автомобільні та мотопатрулі, а також кінний патруль для паркових зон, і річковий патруль. Кожен патрульний має нагрудну камеру та планшет, через який по базі даних відразу на місці може дізнатися всю потрібну інформацію про водія-порушника. У базі вони позначені для зручності за кольорами: зелений колір – це значить у водія немає проблем, жовтий – не сплачено штраф, червоний – машина в розшуку, або є серйозні порушення. Також через планшет патрульний заповнює протоколи за шаблоном: досить вказати номер статті та прізвище з і'ям водія, а все інше заповнюється автоматично. Таким чином, процес шви-

дкий і не затягується – на все іде п'ять хвилин. Після цього порушник отримує електронний протокол та квитанцію або при бажанні зможе розплатитися банківською картою на місці.

Відповідно до ст. 38 КПК органами досудового розслідування (органами, що здійснюють дізнання і досудове слідство) є слідчі підрозділи:

- органів внутрішніх справ;
- органів безпеки;
- органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства;
- органів державного бюро розслідувань

Поліція охорони - єдина державна структура, яка надає повний комплекс якісних послуг охорони. Поліція охорони виконує свою роботу і, враховуючи вир змін до діючого законодавства щодо органів внутрішніх справ, надалі динамічно і успішно розвивається, виконуючи свої професійні обов'язки – захист майна та життя громадян від злочинних посягань. Після створення Національної поліції, юридичні та фізичні особи, котрі користувалися послугами Державної служби охорони перейшли під захист поліції охорони.

Спеціальна поліція – призначена для забезпечення громадського порядку на об'єктах і територіях, які мають особливе значення або постраждали від стихійного лиха, екологічного забруднення, катастрофи, Міністерством внутрішніх справ України з дозволу Кабінету Міністрів України можуть створюватись спеціальні підрозділи поліції. У 2014 році в зв'язку з загостренням проблеми сепаратизму та тероризму під керівництвом МВС були створені спецпідрозділи охорони громадського порядку. В 2015 році після створення Національної поліції ці спецпідрозділи перейдуть в її підпорядкування та будуть діяти до тих пір, доки в них буде потреба.

Сидоренко Ангеліна Сергіївна,
курсант групи ФПС-13-1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Резанов Сергій Анатолійович,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського
національного університету внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО РОЗСУДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

У державно-правовому регулюванні суспільних відносин важливу роль відіграє застосування права. Владна діяльність органів внутрішніх справ забезпечує переведення загальних правил поведінки, які містяться в нормативно-правових актах, і діяльності різноманітних суб'єктів, у площину їх індивідуально-конкретної дії. Проблема полягає у широкому застосуванню адміністративного розсуду під час винесення індивідуально-правових актів. Ця діяльність здійснюється у встановлених законом формах, хоча сам процес використання адміністративного розсуду нормативно неврегульований.

Застосування права носить підзаконний та індивідуальний характер, оскільки безпосереднім об'єктом застосування права є окремий конкретний випадок, а припис правозастосовчого акта стосується персонально визначених осіб. Відсутність чітких методологічних позицій при розкритті поняття, сутності і призначення стадій правозастосовчого процесу в ОВС призводить до того, що в основу його розподілу лягають різні ознаки.

Стадії правозастосовчого процесу – це вироблені наукою і практикою й закріплені в законі необхідні ступені пізнання істини. У побудові правозастосовчого процесу та послідовності його стадій закладена реальна гарантія встановлення істини. Відносини в сфері правозастосування ОВС являють собою особливу форму суспільних відносин. Їм найбільш властиві усвідомленість, нормативно-оціночний характер і організаційна оформленість. Своє ідеологізоване вираження вони одержують у нормі права, тобто в імпера-

тивній моделі, правилі взаємодії, сформульованій у тексті закону.

Усі стадії правозастосовчого процесу досить тісно пов'язані з застосуванням дискреційних повноважень. Іншими словами в діях ОВС дуже часто існує певна свобода вибору – можливість застосування адміністративного розсуду.

Так, серед інших підстав для порушення адміністративної справи також може бути безпосереднє виявлення порушення уповноваженою особою, яке відрізняється від інших підстав насамперед тим, що вирішується за власною ініціативою осіб, які здійснюють адміністративний нагляд. Зазначена підстава має деякі особливості. По-перше, безпосередній розсуд уповноваженої особи не фіксується і тому незавжди підлягає контролю. По-друге, припущення про порушення виникає тільки в свідомості уповноваженої особи [1, с. 49].

Адміністративний розсуд може проявлятися в наданні поліцейському можливості на власний розсуд оцінювати юридичний факт. Певний аспект свободи вибору існує під час накладення стягнень за адміністративні правопорушення. Стягнення за адміністративні правопорушення накладається в межах, встановлених нормативним актом, який передбачає відповідальність за вчинене правопорушення, в точній відповідності з КУпАП та іншими актами про адміністративні правопорушення.

З метою індивідуалізації відповідальності закон (ч. 2 ст. 33 КпАП) вимагає від органу (посадової особи), уповноваженого розглядати справу про адміністративне правопорушення, при накладенні стягнення враховувати ряд факторів: характер вчиненого правопорушення, особу порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність [2].

Свою точку зору по даному питанню висловив А. П. Коренєв [3]. Так, доцільність він тісно пов'язує з адміністративним розсудом, під яким допускається визначена рамками законодавства відома ступінь свободи органа (посадової особи) у правовому вирішенні індивідуальної конкретної управлінської справи, що надається з метою прийняття оптима-

льного рішення в справі. Адміністративний розсуд може виражатися в наданні співробітнику поліції можливості за його розсудом оцінювати юридичний факт. Так, при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення співробітник міліції, уповноважений вирішувати справу, може відповідно до КУПАП звільнити порушника від адміністративної відповідальності й обмежитися усним зауваженням. Тут вирішення питання «малозначності» залишається на розсуд співробітника.

Різновидом адміністративного розсуду можна вважати також надання посадовій особі ОВС права за його розсудом видавати акт (приймати рішення) на основі вільного вибору одного з декількох рівнозначних, із погляду законності, варіантів рішення справи, передбачених нормою права. Наприклад, начальник органа внутрішніх справ відповідно до КУПАП може піддати особу, що вчинила дрібне хуліганство, штрафу або направити справу на розгляд у суд.

Адміністративний розсуд виражається в прийнятті посадовцем ОВС рішення на основі «гнучких» правових норм, що містять розтяжні формулювання: «приймає негайні заходи», «якщо є достатні підстави», «вправі використовувати будь-які підручні засоби». Співробітник поліції сам повинен усвідомити зміст і призначення таких понять. При цьому зовсім не значить, що він абсолютно вільний у своїх діях. Від нього потрібно таке розуміння формулювань цих правових норм, яке має найбільш широке поширення в даний момент у тій або іншій сфері життєдіяльності. Надання посадовцю ОВС можливості диференціювати підходити до рішення індивідуальних справ дозволяє йому найбільше оптимально реалізувати норми права в життя. Проте гнучкість норми права має свої межі, виходити за які він не повинен. Отже, посадова особа ОВС не діє абсолютно вільно.

Виходячи з вище викладеного, можна зробити висновок, що проблема застосування адміністративного розсуду набула досить великої гостроти. Представник ОВС повинен застосовувати розсуд в залежності від конкретних обставин справи. Не потрібно заздалегідь визначати, яким чином він буде розглядати справи в майбутньому. Використання адміністративного розсуду та дискреційних повноважень в пра-

возастосувальній діяльності ОВС є беззаперечним. Тільки існування певної свободи в діях посадової особи під час прийняття управлінського рішення може зробити цю діяльність найбільш ефективною. Усі стадії управлінського процесу досить тісно пов'язані з застосуванням дискреційних повноважень, і якщо позбавити працівників ОВС права діяти на власний розсуд – це може призвести до негативних наслідків. Неможливо досконально закріпити повноваження посадових осіб ОВС у законах та інших нормативно-правових актах. Закони розраховані на звичайні умови та нормальні обставини. Тому існування адміністративного розсуду та дискреційних повноважень є невід'ємною частиною правозастосувальної діяльності ОВС.

Список використаних джерел:

1. Адміністративна відповідальність в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. А. Т. Комзюка. 2-е вид., виправл. і доп. – Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2001. – 112 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Коренев А. П. Административная деятельность органов внутренних дел. Часть Общая. Учебник. Издание четвертое, с изменениями и дополнениями / Под ред. докт. юрид. наук, проф. А. П. Коренева. – М.: Московский университет МВД России, издательство «Щит-М», 2003. – 309 с.

Синяк Ярослав Васильович,

курсант групи ФПС-14-2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Кріцак Іван Васильович,

старший викладач кафедри теорії та історії держави і права

Харківського національного університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

На сьогоднішній день, державно-правовий розвиток органів виконавчої влади в Україні, характеризується реорганізацією інститутів виконавчої влади та процесом приведення власного законодавства у відповідність до європейських стандартів. Разом з тим, для здійснення євроінтеграції

українського законодавства необхідно проводити відповідні реформи. Поява української національної поліції стала першим та найяскравішим доказом проведення реформ в Україні, а Закон України "Про національну поліцію" став основоположним нормативно-правовим актом на шляху до вступу у Європейський Союз.

Перед тим як розпочати розгляд даної теми, варто з'ясувати саме поняття національної поліції, а також визначити його особливості серед інших органів виконавчої влади. Під терміном національна поліція, відповідно до ст. 1 Закону України "Про національну поліцію", розуміють центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Також, визначаються напрями діяльності поліції, які спрямовуються та координуються Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Безумовно, що пріоритетним напрямом діяльності нової поліції є функція надання послуг населенню (сервісна функція) поліції в основу якої закладений девіз американської поліції: «служити і захищати».

У ст. 5 ЗУ "Про національну поліцію" зазначаються особливості та порядок взаємодії поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також наголошується що "поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів".

Варто також наголосити на особливостях системи поліції. Так, відповідно до ст. 13 ЗУ "Про національну поліцію" систему поліції складають центральні органи управління поліцією та територіальні органи поліції. Структуру центрального органу управління та кошторис поліції затверджує керівник поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ України.

У складі поліції функціонують:

- 1) кримінальна поліція;
- 2) патрульна поліція;
- 3) органи досудового розслідування;

- 4) поліція охорони;
- 5) спеціальна поліція;
- 6) поліція особливого призначення.

Доречно звернути увагу на те, що ЗУ "Про національну поліцію" керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

На нашу думку, Закон про Національну поліцію є досить детальним і комплексним документом, особливо що стосується кадрових питань. Однак у нього є декілька недоліків пов'язаних з незрозумілою структурою та повноваженнями Національної поліції. Передусім це специфічні та нетипові для європейського законодавства медичні заклади при МВС, які обслуговують лише поліцейських. На наш погляд така вимога суперечить основоположним принципам Європейського кодексу поліцейської етики.

Другим важливим моментом, на який варто звернути увагу експертам, є відсутність визначення повноважень і чіткої структури підрозділів поліції, що є порушенням принципу законності. Без опису повноважень цих структурних одиниць не зрозуміло, чим вони будуть займатися.

Також варто конкретизувати структури, що входять до складу центрального органу управління поліції. Адже надмірна концентрація влади в руках керівника Національної поліції не відповідає "розвитку демократичної культури в українській поліції та не відображає повною мірою принципам, які визначені у статтях 17 (чітка підпорядкованість) та 18 (ефективні структури поліції) Європейського кодексу поліцейської етики.

Підбиваючи підсумки проведеного дослідження, варто зазначити, що Закон про Національну поліцію є досить ґрунтовним та системним нормативно-правовим актом, хоча він як і будь-який інший нормативний документ має багато прогалин. На наш погляд законодавець обрав правильний

вектор розвитку нашого законодавства спрямовуючи свій погляд на Європейський Союз та його стандарти у законодавстві, оскільки подальший розвиток нашої держави тісно пов'язаний із Європою.

Сорокотяга Катерина Михайлівна,
курсант групи ФГБ-13-5 ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий консультант:

Руколайніна Ірина Євгенівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ГОЛОВНІ ЯКОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Національна поліція України (далі - поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Національна поліція України – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки. Діяльність Національної поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ згідно із законом.

Поліція призначена для захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства; для протидії злочинності, охорони громадського порядку, власності та для забезпечення громадської безпеки. В межах своєї компетенції керівництво діяльністю поліції здійснюють Президент України безпосередньо або через Міністра внутрішніх справ, керівники територіальних органів Міністерства внутрішніх справ і керівники підрозділів поліції.

Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Систему поліції складають: центральний орган управління поліцією та територіальні органи поліції. У складі поліції функціонують:

- кримінальна поліція
- патрульна поліція
- органи досудового розслідування
- поліція охорони
- спеціальна поліція
- поліція особливого призначення.

При виконанні своїх службових завдань поліцейські мають єдиний однострій, який вони отримують безкоштовно. Зразки предметів однострою поліцейських затверджує Кабінет Міністрів України. На однострої поліцейського розміщується нагрудний знак із чітким зазначенням його спеціального жетона. Поліцейському заборонено знімати однострій чи приховувати нагрудний знак, а також будь-яким іншим чином перешкоджати прочитанню інформації на ньому або фіксуванню її за допомогою технічних засобів. Поліцейський, який виконує функції в цивільному одязі, зобов'язаний мати при собі нагрудний знак, передбачений цією частиною, крім випадків, коли наявність нагрудного знака перешкоджає проведенню негласної слідчої (розшукової) дії. Поліцейському з підрозділу особливого призначення номерний нагрудний знак додатково зазначається на однострої і на шоломі таким чином, щоб його було можливо прочитати або зафіксувати за допомогою технічних засобів, крім випадків, коли такі поліцейські відповідно до рішень уповноважених осіб поліції виконують завдання в режимі секретності. Правила носіння та норми належності одност-

рою поліцейських затверджує Міністр внутрішніх справ України. Використання спеціальних звань, відзнак, однострою і службового посвідчення поліцейською особою, яка не є поліцейським, заборонено і має наслідком відповідальність відповідно до закону.

Вертикаль нової поліції складається з міністра, заступника міністра, департаменту поліції і поліції у містах. Міністр внутрішніх справ не впливає на роботу служби. Вона підпорядковується лише власному керівництву у містах. Але міністр, все таки, призначає керівника поліції. Серед нових патрульних, які пройшли жорсткий відбір у нову поліцію, вимальовуються неформальні лідери, з якими проводять окремі тренінги і яких готують до керівних посад. Вони підпорядковуватимуться Департаменту поліції.

Поліцейським є громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції. Також кожен поліцейський має службове посвідчення та спеціальний жетон. Зразки та порядок видання службових посвідчень та спеціальних жетонів затверджує Міністр внутрішніх справ України.

На службу до нової поліції приймають кандидатів віком від 21 до 35 років. Це повинна бути людина, яка не мала судимостей.

Основні критерії відбору - це мотивація, готовність працівника до якісних, позитивних змін. Від кандидатів вимагається наявність повної середньої освіти, бажано мати вищу освіту, але це не є обов'язковим, адже передбачене навчання працівників у ВНЗ. Важливим є вміння спілкуватися з людьми, дисциплінованість та почуття особистої відповідальності. Новий працівник повинен вміти діяти швидко, приймати рішення в екстремальних ситуаціях, працювати відповідно до чинного законодавства.

Відібрані кандидати проходять медичну комісію, здають психологічні тести, проходять тестування щодо визначення стану здоров'я та рівня фізичної підготовки.

Особистісні якості кожного поліцейського:

- Мотивація
- Комунікбельність, ввічливість

- Навички аргументовано висловлювати свою думку
- Дисциплінованість, відчуття відповідальності
- Вміння прийняти рішення та діяти в екстремальних ситуаціях

ВИСНОВОК У поліції вперше з'явився такий пункт, як "репутація", оцінка діяльності працівників. Нові молоді люди зацікавлені, насамперед, повернути довіру громадян до правоохоронних органів.

В новій поліції особовий склад може висловлювати свої думки щодо вдосконалення органу, пропонувати, змінювати, впливати.

Поки що створили лише патрульну службу. Патрульні поліцейські після спеціального навчання, першими приїжджатимуть на виклики, реагуватимуть на скарги і порушення правопорядку. Полісмени розбиратимуться з хуліганями, мають право, затримати і запросити до відділку для проведення опитування (а не допиту). Патрульні можуть оштрафувати водія, який порушує ПДР, перевіряти документи у підозрілих осіб, конфіскувати підозрілу річ. Проте, умови вилучення та список речей наразі в законі не уточнюють. Викликати наряд нової патрульної поліції можна так само, як і звичайну міліцію, але приїжджають вони на виклик набагато швидше (за декілька хвилин) на відміну від старої міліції.

Патрульна служба цілодобово патрулює місто, перша реагує на порушення. Наразі створено піший і автомобільний патрулі. Автомобілі патрулів оснащені сучасними засобами зв'язку та підключені до електронних баз. Кожен патрульний має нагрудну камеру та планшет. Весь процес перевірки та оформлення протоколів займає не більше п'яти хвилин. Сам порушник може отримати електронний протокол та квитанцію і за бажанням зможе оплатити адміністративне порушення банківською карткою також на місці.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : закон України (набирає чинність 07 листопада 2015 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257729>.

Стефаненко Олена Миколаївна,
курсант групи ФГБ-15-1М ФПФПМГБ та КМСД
Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ В УКРАЇНІ

Протягом останнього часу Україна почала рівнятися на високорозвинені європейські держави, стрімко розвиватись в усіх сферах діяльності, вносити зміни та корективи в законодавство. Зокрема відбувся початок реформування правоохоронної системи, а саме створення Національної поліції України.

7 листопада 2015 року набрав чинності Закон України «Про Національну поліцію», який визначив правові засади організації, діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції.

При детальному розгляді даного закону, передусім хочеться відзначити його обсяг – 105 статей замість 27 статей Закону України "Про міліцію".

Наступним моментом, на який звертаєш увагу, – це використання терміна "поліцейський" замість поняття "співробітник міліції". Законодавець у даному випадку надає індивідуальності цій професії. Замість слова "співробітник", поліцію представляє конкретна особа – поліцейський.

Також Закон України "Про Національну поліцію" запроваджує нове поняття таке як "поліцейські заходи", під якими розуміють дію або комплекс дій примусового чи превентивного характеру, що обмежують певні права й свободи людини та застосовуються для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Поліцейські заходи примусу, до яких належать:

- фізичний вплив (сила);
- застосування спеціальних засобів;
- застосування вогнепальної зброї.

Превентивні заходи, до яких належать:

- перевірка документів особи;

- опитування особи (за її згоди);
- поверхнева перевірка й огляд (особи, речі, транспортного засобу);
- зупинення транспортного засобу;
- вимога залишити місце й обмеження доступу до певної території;
- обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- й кінозйомки, відеозапису, засобів фото- й кінозйомки, відеозапису;
- перевірка дотримання обмежень, установлених законом щодо осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, або інших категорій осіб;
- поліцейське піклування. [1].

З вище перерахованого, новизною даного закону являється – поліцейське піклування, яке хоч і використовувалося в практиці, але не мало такого широкого значення. Отже, стаття 41 закону України «Про Національну поліцію» дає повне роз'яснення поліцейського піклування та застосування його в подальшій роботі поліцейських.

Поліцейське піклування може здійснюватися щодо:

- 1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;
- 2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення;
- 3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;
- 4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Поліцейське піклування має наслідком щодо:

- 1) осіб, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, - передання батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування ;

2) осіб, зазначених у пунктах 2, 3 частини першої цієї статті, - передання відповідному закладу;

3) осіб, зазначених у пункті 4 частини першої цієї статті, - передання у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання.

Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

Повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними.

Поліцейський уповноважений вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу.

Поліцейському заборонено здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування .

Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень.

Протокол підписується поліцейським і особою. Копія протоколу негайно під розпис вручається особі. Протокол може не надаватися особі для підписання, а його копія - вручатися особі у випадку, коли є достатні підстави вважати, що вона не може усвідомлювати свої дії і керувати ними. У такому випадку протокол надається особі чи органу, передбаченому абзацом другим частини першої цієї статті.

Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

У разі наявності достатніх підстав вважати, що передавання особи тривало довше, ніж це необхідно, відповідальний поліцейський в підрозділі поліції зобов'язаний провести

перевірку для вирішення питання про відповідальність винуватих у цьому осіб.

Поліцейський зобов'язаний надати особі можливість негайно повідомити про своє місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи.

Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи. [2].

Наприкінці, підкреслимо, нововведення, які були прийняті в Законі України «Про Національну поліцію», будуть втілюватися на практиці і таким чином піднімати авторитет поліції України.

Список використаних джерел:

1. Кирило Казак. Поліція&міліція: що нового? [Електронний варіант] – Режим доступу: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA008350 - назва з екрану.
2. Про Національну поліцію : закон України (набирає чинність 07 листопада 2015 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257729>.

Стефанчук Вікторія Сергіївна,

курсант групи ФГБ-13-5 ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Руколайніна Ірина Євгенівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ПРОХОДЖЕННІ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

07 листопада 2015 р. Вступив в силу Закон України «Про Національну поліцію». Цей Закон визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також проходження служби в Національній поліції України.

Національна поліція в Україні- це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству, шляхом забезпечення охорони прав і свобод і людини, протидії злочинності, підтримування публічної безпеки і порядку.

Оновлення підходів до розуміння ролі поліції в сучасному суспільстві вважається складовою частиною нинішньої правової політики держави, реформування правоохоронних органів загалом і органів внутрішніх справ зокрема. Поряд з цим у зв'язку з виконанням зобов'язань, які взяла на себе Україна перед Європейським співтовариством з переорієнтування всієї діяльності МВС України з "силової" моделі до "сервісного підходу", задоволення потреб громадян, захист прав і свобод кожного визнаються пріоритетними та визначаються основним завданням правоохоронних органів. Сучасна система поліції має головними напрямками діяльності зробити забезпечення охорони та захисту прав і свобод громадян, надання громадянам правової та соціальної допомоги, якісних послуг у сфері правоохоронної діяльності, підвищення рівня профілактики правопорушень.

Законодавцем встановлено правові основи організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейського, а також порядок проходження служби в Національній поліції. Визначено, що діяльність Національної поліції здійснюється у тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і спрямована на вирішення їхніх потреб. У законі йдеться, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом міністрів України.

У законі «Про Національну поліцію» йдеться, що рівень довіри населення до поліцейського є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

На етапі формування поліції повинна бути людина, що не має жодних зв'язків із міліцією і старим бюрократичним апаратом, яке люто чинить опір реформам. Головне, щоб ця людина була здатна зруйнувати внутрішню корупцію у правоохоронній системі і сформувати команду своїх заступників з числа фахівців – а не колишніх правоохоронців. Держава повинна змінити статус поліції і перетворити її з застарілого формування на службу, яка надає суспільству послуги щодо забезпечення безпеки і правопорядку. Поліцей-

ські повинні визнаватися державними службовцями, а не військовослужбовцями.

Суть реформи – зробити поліцію захисником прав людини, як це і повинно бути. Поліцейським створені необхідні матеріальні умови, в тому числі зарплата в районі 6000-8000 тис. гривень, щоб не було спокус корупції. Співробітники поліції мають власні жетони з певним персональним кодом, який є унікальним і допомагає швидше відшукати поліцейського в разі потреби. Слід відмітити те, що на спеціальному одязі поліцейського розміщуються відеокамери, які фіксують будь-які контакти поліцейського з населенням під час виконання ним службових обов'язків. Службова діяльність співробітників поліції базується на відкритості та прозорості (якщо дозволяють обставини справи), активній співпраці з народом та постійного звітування щодо виконання роботи поліцейськими. Громадянам надається цілодобова допомога, в якій працівник поліції не може відмовити навіть у неробочий для нього час.

Закон України «Про Національну поліцію» надає право робітникам, які вступили до лав поліцейських, на стабільну та гідну оплату праці, заохочує та підтримує ініціативність, працелюбність і самовідданість по відношенню до служби. Взятий курс на запобігання та протидії корупції, з метою підтримання іміджу поліцейського і правоохоронної системи загалом.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : закон України (набирає чинність 07 листопада 2015 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257729>.

Сторчило Олександр Олександрович,
курсант групи ФГБ-13-3 ФПФПМГБ та КМСД

Науковий консультант:

Пабат Олександр Васильович,
доцент кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ФІНАНСОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО АСПЕКТУ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Реформування ОВС України потребує значного фінансування. Проблема фінансування посідає чинне місце

при забезпеченні діяльності держави та, зокрема, діяльності ОВС України. Відтак, вважаємо доцільним відмітити окремі питання фінансування діяльності Національної поліції України в умовах їх становлення.

В умовах, коли в суспільстві активно обговорюється думка, що поліцейський не може отримувати таку заробітну платню яку отримував міліціонер постає таке питання: хто платить зарплату поліцейському? Звичайно ж відповідні видатки несе український бюджет.

Кошик, з якого фінансуються державні видатки, треба наповнити. Наразі економіка України в стагнації. Відтак і доходи держави не збільшуються. Тому як витратити кошти, котрих немає? Вважаємо, проблема не в низьких податках, а у неефективних видатках на утримання правоохоронних органів. Повинно відбуватися скорочення витрат. Для цього потрібне не тільки пряме скорочення витрат, але і реформуванням ОВС України в цілому.

Ми здатні створити ефективну Національну поліцію України. Але цьому має передувати вироблення моделі, філософії Національної поліції України та ув'язки її з іншими елементами правоохоронної системи.

Останні роки лунали гучні заяви про необхідність реформування міліції в поліцію. І ось, нарешті, було прийняте вольове рішення і процес становлення Національної поліції України розпочався з листопада 2015 року. Проте зміна назви не означає, що враз припиняться всі негативні прояви в діяльності тепер вже Національної поліції України, а боротьба із злочинністю та порушеннями громадського порядку дозволять досягти небачених досі результатів.

Не станемо заперечувати наявності низки проблем в діяльності колишньої міліції в Україні. Але стверджуємо: проблема неналежного фінансування міліції в Україні призвела до появи низки інших проблем, головна із яких, корупція. Саме проблему боротьби з корупцією намагаються тримати як прапор українського прориву. Хоча першопричина корупції в багатьох випадках криється в площині фінансування державних органів і поліції, зокрема.

Донині в державних органах часто фінансування недостатньо просто для виконання своїх службових обов'язків.

Елементарна відсутність паперу, паливо-мастильних матеріалів для автомобілів та інших необхідних для роботи речей штовхали працівників міліції на «вирішення питань» задля забезпечення службової діяльності. При цьому керівники дотримувалися правила «мовчазної згоди», адже робота виконувалася, а забезпечити підлеглих всім необхідним у законний спосіб вони не мали фінансової можливості.

Працівник Національної поліції України, вважаємо, не повинен перейматися питанням де дістати коштів, щоб прожити місяць до наступної заробітної пати. Нажаль, рівень оплати праці у міліції був вкрай низьким. Це підтверджують і декларації про доходи працівників міліції, в котрих все коштовне майно записане на близьких родичів, оскільки сам працівник, з своїм офіційним рівнем доходів, не міг собі дозволити ані автомобіль, ані житло.

Відтак, вважаємо, що становлення Національної поліції України повинно відбуватися виходячи з фінансових можливостей держави. По-перше, кількість Національної поліції України повинна бути такою, щоб держава могла забезпечити фінансування заробітної плати працівників на рівні від 6 тисяч гривень і вище. По-друге, суб'єкти, що формують штат Національної поліції України повинні, знов-таки, виходити з можливостей держави забезпечити фінансово належне його функціонування. Мова йде про технічне оснащення, матеріальне забезпечення тощо. Тобто – держава повинна залишити рівно стільки Національної поліції України, скільки може належним чином профінансувати.

Тепер щодо організаційного аспекту. Відносно не так складно здійснити реформу міліції в поліцію, адже є міжнародний досвід. За однієї умови – якщо ми розуміємо, що хочемо. «Якщо людина не знає, до якої пристані тримає шлях, жоден вітер не буде для неї попутним», писав Сенека. Наразі всі бувші працівники міліції дізнаються про зміни вже в процесі реформування. Зокрема, окремі працівники поставлені перед фактом, що їх посаду скорочено. Більш того, ліквідується цілі установи без продуманої кадрової політики. Питання про збереження цінних кадрів не стоїть. Кожен працівник вирішує питання працевлаштування самотужки. З такими проблемами починається становлення Національ-

ної поліції України. Проте слід віддати належне численним позитивним змінам, що відбуваються в процесі реформування ОВС України., зокрема: скорочення підрозділів, повноваження котрих дублюються; скорочення чисельності поліції; підвищення зарплат; технічне та матеріальне забезпечення патрульної поліції тощо.

Ткаченко Маргарита Анатолійовна

курсант групи ФГБ-13-5 ФПФПМГБ та КМСД

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Руколайніна Ірина Євгенівна

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

БОРІТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ – ПРІОРЕТЕННЕ ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Стабільність розвитку соціально-економічних процесів та суспільних відносин є одними з найголовніших орієнтирів функціонування демократичної держави, які досягаються за рахунок панування законності в державі й шляхом забезпечення захисту прав і свобод людини. Правова реальність стоїть на варті демократичних цінностей, але вона не є непорушною, оскільки суспільні процеси досить часто виходять за межі юридичного регулювання. І саме здатність повернути їх до меж правового поля є тією характеристикою яка якісно відрізняє правову державу. Разом з тим, суспільним процесам, як і будь-яким іншим динамічним процесам, притаманні певні відхилення від нормального вектору розвитку який відповідає вимогам законності встановленим в країні. Такі відхилення призводять до появи злочинності, а неспроможність влади оперативно реагувати спричиняє її поширення та укорінення в соціальному середовищу. Подальший розвиток злочинності приводить до її самоорганізації, що є системною проблемою для демократичного розвитку країни. Сучасні тенденції в Україні, а також багаторічне проникнення кримінальних елементів на всі рівні влади створили передумови появи надзвичайно організованої, структурно відбудованої системи злочинних угруповань, викоренення яких є першочерговим завданням нової політичної влади країни

Умовою значного підвищення ефективності боротьби з організованою злочинністю є нагальна потреба законодавчо-нормативного визначення практичних дій правоохоронних органів. Для прийняття ефективних заходів боротьби з організованою злочинністю правоохоронні органи повинні мати можливість здійснювати систематичний збір та аналіз інформації з усіх відповідних джерел, щоб використовувати оперативні дані як у стратегічних, так і тактичних цілях. Підготовка оперативних даних потребує отримання, обробки та аналізу великого обсягу інформації про осіб та організації, які підозрюються у причетності до вчинення злочину. Методи, що застосовуються для отримання й використання такої інформації, мають бути регламентовані законодавством.

Останнім часом велике значення для розроблення національного законодавства у сфері боротьби з організованою злочинністю набувають міжнародно-правові акти, учасником яких стала Україна. Безумовно, намір входування України в Раду Європи стимулював розвиток національного законодавства в європейському напрямку, однак одним із головних стримуючих інтеграцію України в Європейське співтовариство факторів саме і є високий рівень організованої злочинності й корупції.

Організована злочинність – складна і найбільш небезпечна форма злочинності, яка посягає на політичні, економічні, соціальні і правові сфери будь-якого суспільства. Проблема організованої злочинності поступово перетворюється на одну з найбільших глобальних проблем сучасності, яка своїм корінням сягає прагнення кримінальних структур легалізувати власну діяльність або побудувати паралельну легальну систему державного управління перетворивши таким чином державу в цілому на власну корпоративну структуру. З цього приводу В.В. Лунєєв зазначає, що поняття організованої злочинності виходить за межі суто кримінально-правової науки і сягає таких площин суспільних відносин як публічне управління, економічна діяльність тощо. Саме в цьому дослідник вбачає найбільші ризики та загрози, оскільки за таких умов організована злочинність перетворюється в невід’ємний елемент повсякденної правової реальності, що унеможливорює боротьбу із нею [2].

Загалом, в основі виокремлення організованої злочинності із загальної протиправної поведінки лежать характер і ступінь організованої взаємодії декількох злочинців між собою при здійсненні своєї пролонгованої кримінальної діяльності. На основі цього критерію запропоновано безліч трактувань організованої злочинності як окремої кримінально-правової категорії, однак на сьогодні не вироблено, єдиного її загальноприйнятого тлумачення. Разом з тим, вочевидь її можна характеризувати як сукупність злочинів, що часто виходять за межі державних кордонів і пов'язані не тільки з корупцією громадських і політичних діячів, отриманням хабарів або таємних змов, але також і з погрозами, залякуванням і насильством. Лунесєв В.В. зауважує, що феномен організованої злочинності взагалі є економічним явищем і виступає в якості складового елемента тіньової економіки [2, с. 53-54].

Стан національної безпеки України на сучасному етапі залежить від результатів боротьби з організованою злочинністю, особливо в економічній сфері. Організована злочинність, використовуючи корумповані зв'язки з представниками влади, поширює свій вплив практично на всі сфери суспільного життя, стає більш активною, зухвалою, добре озброєною, гнучкою, швидко пристосовується до нових умов.

Метою боротьби з організованою злочинністю є: встановлення контролю над організованою злочинністю, її локалізація, нейтралізація та ліквідація; усунення причин і умов існування організованої злочинності.

На сучасному етапі очевидно, що розглядаючи організаційно-правові засади боротьби з організованою злочинністю слід зазначити, що вони напряму залежать від кримінологічних властивостей, які проявилися у зв'язку з її проникненням у сферу легального господарства країни. В основі організованої злочинності лежить фактор групи, тобто спосіб організації злочинців, злочинних груп, співтовариств, підприємств, які здійснюють ті чи інші види злочинів, в тому числі й економічні злочини, без цього домінуючого фактору саме поняття організованої злочинності не має сенсу. Крім того, серед основних ознак та характерних рис організованої злочинності слід виокремити наступні: конспірати-

вну злочинну діяльність, у ході якої за допомогою ієрархічно побудованих структур координуються планування і здійснення незаконних діянь або досягнення законних цілей за допомогою незаконних засобів; злочинні угруповання мають тенденцію встановлювати часткову або повну монополію на надання незаконних товарів і послуг споживачам; організована злочинність не обмежується лише здійсненням завідомо незаконної діяльності або наданням незаконних послуг. Незаконні злочинні угруповання проникають і у дохідні законні види діяльності; наявність зв'язків з корумпованими посадовими особами [1].

Серед основних напрямків діяльності органів по боротьбі із організованою злочинністю слід відокремити ті, які вважаються найбільш ефективними та доцільними: запобігання виникненню організованих злочинних угруповань; виявлення, розслідування, припинення і запобігання правопорушенням, вчинюваним учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення винних до відповідальності; забезпечення відшкодування шкоди фізичним та юридичним особам, державі, внаслідок діяльності організованих злочинних угруповань; запобігання встановленню корумпованих зв'язків з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність; протидія використанню учасниками організованих злочинних угруповань у своїх інтересах об'єднань громадян і засобів масової інформації; запобігання легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом, використанню суб'єктів підприємницької діяльності для реалізації злочинних намірів. Останній напрям є особливо актуальним, через економічну природу та фінансовий базис діяльності організованої злочинності. Якщо позбавити або суттєво обмежити кримінальні структури в доступі до фінансових ресурсів то це значно знизить активність їх діяльності, оскільки позбавить реальних можливостей впливу на посадових осіб публічного управління, спроможності вербування нових членів злочинних угруповань, мобільності та високого рівня конспіративності, на що власне і витрачаються основна частина прямих доходів організованих злочинних формувань [1]. Однак ця система заходів передбачає лише безпосередній фізичний вплив та

контакт із представниками організованих злочинних угруповань. Встановлено, що зміна соціальної структури суспільства, поява зубожіння основної маси населення, спричинили загострення демографічної ситуації, втрату етичних орієнтирів, наростання негативних соціальних проявів – все це обумовлює сплеск злочинності та перетворення її поодиноких проявів у системне явище. В таких умовах постає нагальна потреба підвищення ефективності заходів боротьби з організованою злочинністю та вдосконалення організаційно-правових засад такої боротьби. При цьому надзвичайно важливою є побудова дворівневої системи боротьби із організованою злочинністю. Перший рівень, якої включає заходи спрямовані безпосередньо на ліквідацію та нейтралізацію діяльності злочинних організацій силами системи правоохоронних органів. Другий рівень такої боротьби передбачає долучення надзвичайно широкого кола органів державної влади, що відповідають за соціально-економічний розвиток України. Метою діяльності органів та установ другого рівня є системне зниження рівня соціальної напруженості, підвищення рівня життя населення, створення належних умов для формування правової держави та громадянського суспільства із високим рівнем правової свідомості, що вже само по собі унеможливить появу негативних соціально - економічних явищ, найбільш небезпечним з яких є організована злочинність.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30.06.1993 № 3341-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>;
2. Лунеев В.В. Преступность XX века: мировые тенденции / В.В. Лунеев. – М.: Волтерс Клувер, 2005;
3. Закон України «Про національну поліцію»: чинне законодавство станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2015 – 79 с.

Фалюш Ярослав Анатолійович,
курсант групи ФПС-13-2
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий консультант:
Качинська Мар'яна Олександрівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківський національний університет внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА У ПРОЦЕСІ ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ У НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ

Людина, її права та свободи є найбільшою соціальною цінністю в Україні [1]. Прийняття Закону України «Про Національну поліцію» та створення нового органу виконавчої влади, покликаного охороняти права та свободи людини, інтересів суспільства й держави, протидіяти злочинності, забезпечувати публічну безпеку і порядок, надавати в межах, визначених законом, послуги з допомоги відповідним громадянам [2], стало значним кроком у наближенні до становлення правової держави.

Було впроваджено новітні підходи відбору кандидатів на службу до Національної поліції. Так, вперше передбачено поліцейську комісію, яка покликана забезпечити прозорий добір (конкурс) на підставі об'єктивного оцінювання професійного рівня та особистих якостей кожної особи, відповідно до певної посади [2].

Проте, деякі положення нового закону носять вельми суперечливий характер. Так, згідно з частиною 2 статті 50 «Перевірка кандидата на службу в поліції» Закону України «Про Національну поліцію» передбачено можливість використання тестування на поліграфі у процесі відбору кандидатів на посаду. Але, згідно з положеннями цієї ж статті, даний прилад може використовуватися до вказаної категорії осіб лише за її згодою [2]. На нашу думку, останнє знижує якість відбору працівників до поліції, що може відобразитися на професіоналізмі та дотриманні законодавства майбутнім працівником. Тестування на поліграфі проводиться з метою з'ясування фактів можливого вчинення правопорушень, корупційних чи інших протиправних діянь кандидатом на посаду поліцейського під час проходження служби. Воно є нешкідливим для життя і здоров'я опитуваного. Під

тестування на поліграфі здійснюється аналіз динаміки психофізіологічної реакції особи у відповідь на психологічні стимули, задані у вигляді варіантів відповідей, предметів, схем, фото тощо, що дозволяє виявити симуляцію і представити зареєстровані результати в аналоговій та/або цифровій формі [3].

Протягом останніх 75 років було проведено понад 250 досліджень щодо вірогідності, точності й надійності поліграфних обстежень. Виходячи з дванадцяти окремих досліджень, що включають у себе 2174 реальні випадки починаючи з 1980 року, точність висновків кваліфікованих поліграфологів становить 98% [3]. Дослідження на поліграфі на сьогодні серед існуючих такого виду перевірок є найбільш точними. Саме тому, вважаємо, що вони повинні бути обов'язковими не тільки для кандидатів на службу до поліції, але й для працівників, що уже працюють. Однак, не слід забувати про можливу похибку помилки тестування на поліграфі у 2 %. Відтак, означені результати носять не абсолютний характер, а найбільш точний «рекомендаційний» характер. Остаточне рішення повинно прийматись із урахуванням ряду критеріїв, одним із яких є тестування на поліграфі.

Таким чином, встановлення обов'язковості проходження перевірки на поліграфі під час працевлаштування громадян України на службу до Національної поліції є інноваційним та обумовлено необхідністю детального дослідження особистісних якостей кандидата. Проте, результати означеного заходу повинні використовуватись лише у сукупності із результатами медичного й психофізіологічного обстеження, перевірки фізичної підготовки, спеціальної та іншими передбаченими чинним законодавством перевірки. Саме тому, пропонуємо внести відповідні зміни до Закону України «Про Національну поліцію», закріпивши норму, яка вказує на обов'язковості проходження кандидатів на службу до поліції тестування на поліграфі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради 28 черв. 1996 р.]. – Х.: Весна, 2015. – 48 с.;

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 № 580-III [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page2>.

3. Детектор брехні, поліграф: питання й відповіді : офіційний сайт Міжнародної ліги поліграфологів [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.polygraph.org.ua/faq_ukr.html.

Федорченко Анастасія Миколаївна,

курсант групи ФПС 14-08

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Резанов Сергій Анатолійович,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

Конституція України [1] визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. З цією метою держава створює відповідні правоохоронні органи, серед яких займає чільне місце поліція.

З метою реалізації заходів з реформування органів внутрішніх справ Міністерством внутрішніх справ розроблено Закон України «Про Національну поліцію» [2], котрий чітко визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції.

Згідно Статті 17 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейським є громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції. У своїй діяльності поліцейський, по-перше, керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийня-

тими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами (Ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію») [2].

Важливими для правових засад організації діяльності поліцейських у світі є Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію», в котрій визначено, що поліцейський повинен діяти чесно, неупереджено із почуттям власної гідності. Зокрема, він повинен утримуватися від всіх проявів корупції і рішуче протидіяти їм.

Аналізуючі основні джерела організації діяльності поліцейських зокрема в Україні, необхідно виокремити додаткові Закони України та нормативно-правові акти. Так як на службі в органах поліції співробітник керується вичерпним переліком законів, указів, постанов, розпоряджень. Прикладом може слугувати те, що поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення [3] та Кримінальним процесуальним кодексом України [4], на підставі та в порядку, визначених законом.

Закони України «Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про запобігання корупції» становлять нормативно-правову основу діяльності органів внутрішніх справ.

Також невід'ємною складовою правових засад організації та діяльності поліцейських в Україні є Акти Президента України та Верховної Ради України «Про додаткові заходи щодо запобігання зникненню людей, удосконалення взаємодії правоохоронних та інших органів виконавчої влади в їх розшуку», «Про додаткові заходи щодо боротьби з відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом», «Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян»

Так як процес реформування системи Міністерства внутрішніх справ не завершений, а все ще триває, то відпо-

відно змінюються й критерії оцінки діяльності органів внутрішніх справ. Визначальною в сучасних умовах стає оцінка громадянами діяльності, тепер вже поліції, щодо забезпечення законності та правопорядку, конкретної допомоги населенню на територіях обслуговування, що сприяє встановленню тісних партнерських стосунків із громадськістю, забезпеченню більш надійного захисту конституційних прав і свобод всього українського народу.

Важливим є також те, що Україна активно вивчає зарубіжний досвід, налагоджує обмін оперативною та іншою інформацією, проводить спільні операції. Україна успішно інтегрується до системи Інтерполу, приєдналась до європейських конвенцій з питань кримінального судочинства. Працівники системи МВС України й надалі продовжують рекомендувати себе як високопрофесійні фахівці у боротьбі зі злочинністю.

Аналізуючи організаційно-правові основи діяльності поліцейських в Україні, можна зробити висновок, що правовою основою організації та діяльності поліцейських в Україні є Конституція та закони, а також правові акти, у яких визначаються статус, права та обов'язки, відповідальність працівників поліції. Досвід країн Європейського союзу останнім часом активно запозичується усіма країнами Європи, тому є перспективним напрямком подальших досліджень даної сфери.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Про національну поліцію : закон України (набирає чинність 07 листопада 2015 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257729>
3. Кодекс адміністративного судочинства України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 16 липня 2015 р.: (ОФЦ. ТЕКСТ). – К.: Паливода А. В., 2015. – с.196.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 20 липня 2015 р.: (ОФЦ. ТЕКСТ). – К.: Паливода А. В., 2015. – с.328.

Фефелова Інна Максимівна,
курсант групи ФГБ-13-4 ФПФПМГБ та КМСД
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий консультант:
Безпалова Ольга Ігорівна,
начальник кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківський національний університет внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із найважливіших стратегічних завдань в рамках загальнонаціональної реформи системи органів державної влади та громадянського суспільства є модернізація правоохоронної системи та підвищення ефективності кадрової політики у даній сфері. Перспективним кроком у напрямі вирішення даного питання є з'ясування необхідності існування та перспектив відомчих вищих навчальних закладів, особливостей їх взаємодії з загальноосвітніми професійними організаціями, що знаходяться у підпорядкуванні Міністерства освіти і науки України, а також вирішення широкого кола проблем, пов'язаних з підготовкою кадрів для органів Національної поліції.

Необхідно звернути увагу, що складний характер завдань, виконання яких покладається на органи поліції в умовах докорінних змін у політичному й економічному житті українського суспільства, реформування системи органів поліції, зростання «професіоналізму» в злочинному середовищі, поява нових видів правопорушень висувають високі вимоги не лише до рівня знань, умінь, навиків і набору компетенцій майбутніх поліцейських, але й до особистісних якостей всіх категорій працівників поліції. Майбутній офіцер поліції в умовах оперативно-службової діяльності, що змінилися, повинен володіти загальною професійною та етичною культурою, що відображає його готовність до виконання покладених на нього обов'язків.

Особливістю сучасного етапу розвитку системи органів Національної поліції є оновлення значного масиву законодавчих актів, що регулюють діяльність усієї правоохоронної системи. Зокрема, мова йде про Закон України «Про На-

ціональну поліцію» [1], який набрав чинності 07.11.2015 року. У зв'язку з цим варто зазначити, що в умовах достатньо стрімких перетворень в рамках правоохоронної системи певне занепокоєння викликає вирішення на законодавчому рівні усіх аспектів кадрового забезпечення нової поліції.

Так, зокрема, частиною 2 статті 50 Закону України «Про Національну поліцію» встановлено, що громадяни України, які виявили бажання поступити на службу до Національної поліції, за їх згодою можуть пройти тестування на поліграфі в порядку та на умовах, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами. Тут варто зауважити, що добровільність тестування на поліграфі створює нерівні умови для кандидатів на службу. У зв'язку з цим, на нашу думку, доцільно або зробити тестування обов'язковим для всіх, або вилучити дане положення.

Також слід звернути увагу, що у Законі України «Про Національну поліцію» не визначено особливості первинної підготовки персоналу та підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання (ст.ст. 72, 73). Зокрема, відсутні положення щодо механізму залучення громадськості до співбесід та до викладання у зазначених закладах. До того ж у зазначеному Законі відсутні положення про зміст навчання, категорій підготовки у вищих навчальних закладах системи МВС, зв'язок рівня освіти з професійною кар'єрою. Вважаємо, що в законі доречним було б відобразити статус особи, яка відряджена до ВНЗ МВС для виконання обов'язків інструктора з підготовки прикладних дисциплін (термін відрядження, порядок ротації, відбір, збереження оплати тощо).

Важливим елементом формування кадрового потенціалу поліції виступає моніторинг персоналу, основною метою якого є розробка процедур діагностики та прогнозування кадрової ситуації [2, с. 23].

Таким чином, на сучасному етапі реформування органів внутрішніх справ України важливо визначити суттєві індикатори стану кадрового потенціалу поліції, а також розробити комплексну програму постійної діагностики та розвитку умінь і навичок працівників. Науково обґрунтована кадрова політика в системі органів внутрішніх справ, яка враховує сучасні реалії правоохоронної практики та проце-

си в суспільстві, є запорукою вдосконалення діяльності оновленого органу виконавчої влади – Національної поліції України та її структурних підрозділів.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
2. Курко М. Н. Поліція України (національна поліція): історіографія створення, стан законодавчого і ресурсного забезпечення та перспективи розвитку / М. Н. Курко, П. Д. Біленчук, А. А. Ярмолюк // Право.ua. – 2015. – № 1. – С. 21–28.

Фещенко Яна Ігорівна,

курсант 2-го курсу ФПФПБКТЛ

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Коломоєць Наталія Володимирівна,

доцент кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Україна сумлінно і впевнено крокує до стандартів Європейської спільноти. На законодавчому рівні приймається ціла низка нових нормативно-правових актів, вносяться зміни та доповнення в уже існуючі, здійснюється імплементація міжнародно-правових норм тощо. Тобто влада веде активну діяльність направлену на покращення добробуту населення.

Наразі відбуваються суттєві для нашої країни зміни у структурі правоохоронної системи. Одним із важливих кроків стало реформування органів Міністерства внутрішніх справ України, яке мало на меті налаштування на соціально-сервісну функцію служби та її наближення до моделі європейського зразка. Правовим закріпленням даного етапу стало прийняття закону України «Про Національну поліцію», який набрав чинності 7 листопада 2015 року. В даному нормативному акті чітко визначено усі правові аспекти, що стосується поліцейської діяльності, але все ж таки існують певні «прогалини» та неточності.

Згідно з п. 11 ст. 23 Закону України «Про національну поліцію» до повноважень і основних завдань поліцейського належить регулювання дорожнього руху та здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі [1]. Це обумовило прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» від 14.07.2015 р. [2], відповідно до якого у Кодекс України про адміністративні правопорушення також були внесені зміни [3]. Проте, наприклад у ч. 1 ст. 265-2 Кодексу слова «відповідного підрозділу Міністерства внутрішніх справ» замінено словами «уповноваженого підрозділу». Тобто затримання транспортного засобу та його евакуацію має право здійснювати працівник уповноваженого підрозділу, що забезпечує безпеку дорожнього руху. А отже поліцейський не має правових підстав для здійснення таких дій, тому що він не забезпечує безпеку, а лише контролює дотримання Правил дорожнього руху. В даній ситуації законодавець не узгодив відповідні терміни у цих нормативних актах.

Також, важливе питання постає щодо поведінки поліцейських на дорогах. Одним із атрибутів Національної поліції являються спеціальні засоби на автомобілях, а саме пробліскові маячки синього або синього та червоного кольорів. Вони завжди ввімкнені під час патрулювання міста, незалежно від того, чи здійснюють поліцейські невідкладне службове завдання, чи ні. У п. 3.2 Правил дорожнього руху зазначено, що «у разі наближення транспортного засобу з увімкненим синім проблісковим маячком та (або) спеціальним звуковим сигналом водії інших транспортних засобів, які можуть створювати йому перешкоду для руху, зобов'язані дати йому дорогу і забезпечити безперешкодний проїзд зазначеного транспортного засобу (і супроводжуваних ним транспортних засобів)», а також водії повинні понизити швидкість руху до сорока кілометрів на годину [4]. Дана швидкість відповідає вимогам п. 164 Статуту патрульно-постової служби [5] і оптимізує ведення нагляду з машин. Але, така швидкість є замалою для сучасних умов дорожнього руху, тому оптимальним вирішен-

ням даної проблеми є видалення з п. 3.2 Правил дорожнього руху сполучника «або», для того, щоб обов'язковою умовою для пониження швидкості було увімкнення спеціального звукового сигналу.

Отже, нові реформи і нове законодавство, безумовно, покращують діяльність центральних органів виконавчої влади, але все ж таки за законодавцем залишається досить великий перелік питань, над якими необхідно терміново працювати.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 39. – Ст. 372.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80732-10/page5>
4. Про правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2001 р. № 1306 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF/>
5. Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України: Наказ МВС України від 28 липн. 1994 р. № 404 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94/print144432424369192>.

Чернуха Катерина Сергіївна,

курсант групи ФПС-12-5

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Небрат Олена Олександрівна,

професор кафедри адміністративного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН ПРИ ЗАСТОСОВУВАННІ ПОЛІЦЕЙСКИХ ЗАХОДІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Проблемам забезпечення прав і свобод людини і громадянина в усі часи приділялося багато уваги як на національному так і на міжнародному рівнях. Міжнародна спі-

льність вимагає від держав захищати права і свободи та сприяти їх відновленню у разі їх порушення. Права людини перебувають у площині взаємин людини і держави та можуть бути обмежені тільки спеціально уповноваженими на те органами держави та лише у випадках відповідності до закону [1, с.106]. Такими повноваженнями наразі наділена Національна поліція України в рамках застосування поліцейських заходів.

Завданнями Національної поліції на сучасному етапі реформування держави взагалі та її правоохоронної системи зокрема є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону про забезпечення використання покладених на поліцію повноважень.

Слід зауважити, що поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції і має бути законним, необхідним, пропорційним і ефективним. Поліцейські заходи використовують у публічному управлінні для охорони суспільних відносин, що виникають у окремих сферах публічної діяльності, а механізм правового регулювання застосування поліцейських заходів встановлює підстави й порядок застосування відповідних превентивних або примусових заходів. Порядок застосування превентивних та примусових заходів здебільшого регулюють норми адміністративного права, що включають норми законодавства або адміністративно-правові норми актів виконавчих органів.

До видів поліцейських заходів можна віднести: превентивні поліцейські заходи, поліцейські заходи примусу та заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, що закріплені статтею 260 Кодексу про адміністративні правопорушення.

Стаття 31 Закону України «Про Національну поліцію» закріплює превентивні поліцейські заходи до яких відносяться: перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка і огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи; перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; перевірка дотримання обмежень, установлених законом, стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; поліцейське піклування [2].

Стаття 42 Закону України «Про Національну поліцію» закріплює, що поліція під час виконання повноважень, уповноважена застосовувати такі заходи примусу: фізичний вплив (сила); застосування спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї [2].

Стаття 260 Кодексу України про адміністративні правопорушення формулює, що з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, допускається адміністративне затримання особи, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів, у тому числі посвідчення водія, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції [3].

За визначенням права людини – це формально-визначені, юридично гарантовані можливості користуватися соціальними благами, офіційна міра можливості поведінки людини в державно-організованому суспільстві. В основі поваги прав людини лежать основи конституціоналізму, тобто влада діє на підставі закону і в межах закону, а також правової, соціальної і демократичної держави, які забезпе-

чують втілення поваги гідності і захисту прав кожного члена суспільства.

Оскільки поліцейські заходи можуть застосовуватись як до законослухняних громадян та і до правопорушників, обмеження особистої свободи за умови помилки у правозастосуванні, може мати місце. Слід відмітити, що встановлення обмежень прав і свобод людей, що можливі при застосуванні поліцейських заходів, повинно бути пропорційним цінностям правової держави, що захищається як Основним законом, так і іншими законам держави. Такі обмеження повинні враховувати необхідний баланс інтересів особистості, суспільства і держави.

У зв'язку з цим, зміцнення законності в діяльності поліцейських вимагає забезпечення, перш за все послідовної відомчої нормотворчості, адже процедурна форма правозастосування регламентується як законами, так і підзаконними актами [1, с.109]. При застосуванні поліцейських заходів важливо розуміти, що права людини представляють собою імперативний стандарт, адже отримуючи закріплення у правових нормах, що чітко прописують можливі варіанти поведінки поліцейських, права людини стають правилом, формально визначеним, обов'язковим для всіх, гарантованим відповідними механізмами забезпечення і процедурами захисту.

Список використаних джерел:

1. Комзюк М.А. Обмеження особистої свободи громадян за адміністративним правом // Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України: зб. Матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 15 квіт. 2015 р.)/ МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2015. – 248 с. – С.106-112.

2. Закон України «Про Національну поліцію»: чинне законодавство чином станом на 26 серпня 2015 року: Офіц. Текст. – К.:Алерта, 2015. – 74 с.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами і доповненнями на 01 вересня 2015 року: Офіц. Текст. – К.:Алерта, 2015. – 262 с.

Черхавський Мар'ян Васильович,

курсант групи ФПС-13-02

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Голубов Артем Євгенович,

заступник начальника

Харківського національного університету внутрішніх справ

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У
НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТАХ У СФЕРІ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНУ
УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»)**

В продовж усього історичного розвитку органи кримінальної юстиції намагалися надати суспільству найбільш оптимальні послуги щодо виявлення, викриття та протидії злочинності. Зі здобуттям незалежності, в українському суспільстві відбувався кардинальна переоцінка значення та співвідношення таких категорій як «людина», «держава», «право». В рамках вітчизняного державотворення людина, її права та свободи визнаються вищою цінністю про що свідчить ст. 3 Конституції України, відповідно до якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, більш того, Основний закон України закріплює утвердження прав і свобод людини основним обов'язком держави.

Важливою подією в механізмі забезпечення прав і свобод людини стало прийняття Закону України «Про національну поліцію», у якому на ідеологічному рівні відбилосся розуміння реалізації таких правових категорій, як принцип верховенства права, принцип законності та дотримання прав і свобод у сфері правоохоронної діяльності під час виконання завдань, покладених на правоохоронні органи.

Поряд з тим, незважаючи на низку прогресивних положень у сфері гарантій конституційних прав і свобод, запропонованих Законом України «Про національну поліцію», деякі новели запроваджені в рамках реформи органів внутрішніх справ (далі – ЗУ «Про НП»), являють собою проблемне поле, на якому присутні питання принципового характеру, зокрема, закріплення у ч. 1 ст. 32 ЗУ «Про НП» підстав

необхідних для реалізації поліцейським права на перевірку документів.

Так зокрема, виходячи з п. 2 ч. 1 ст. 32 ЗУ «Про НП», поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадку, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення.

З вище викладеного можна зробити висновок, що законодавець у п. 2 ч. 1 ст. 32 ЗУ «Про НП» закріплює дві підстави застосування перевірки документів як превентивного заходу: по-перше, це факт вчинення особою правопорушення і по-друге – наявність наміру вчинити правопорушення. Аналізуючи другу підставу, варто зауважити, що закон використовує термін «намір», проте даний термін, на наш погляд, дещо не коректний.

Так, З. Фрейд під поняттям «намір» розуміє імпульс до дії, яка вже була схвалена, але виконання якої відсунуто до відомого моменту. Т. М. Малкова, вважає, що намір за своєю суттю — це мотиваційна настанова, потенційний мотив. В такому випадку варто підкреслити, що дана категорія може носити як прихований характер, так і виражений у певній формі (письмово усно і т. д.).

При цьому цей «імпульс» чи «потенційний мотив» виражений у свідомості людини, ЗУ «Про НП» розглядає без фактичної реалізації задуманого. Однак необхідно відмітити, що сучасна правова наука і взагалі право як сукупність правових норм не оперують поняттям «намір». Неоднакове застосування термінології у нормативно-правових актах призводить до правових колізій та неоднакового застосування правових норм у практичній діяльності.

Якщо проаналізувати положення Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, можна зробити висновок, що законодавець в даному випадку використовує категорію «умисел» як форму вини. При чому форма вини це основна ознака суб'єктивної сторони будь-якого складу правопорушення, і застосування поняття «намір» не охоплюється складом правопорушення.

Другу, проблемне питання постає, стосовно обсягу, що охоплюється поняттям «намір». Законодавець не уточнює: поняття «намір» охоплює тільки виявлення умислу на вчинення правопорушення чи і безпосередньо готування або замах на скоєння правопорушення?

Таким чином, підсумовуючи викладене, зазначимо, що незважаючи на свою прогресивність у сфері захисту прав і свобод людини Закон України «Про національну поліцію», носить вельми проблемний характер, і потребує вдосконалення понятійно-правового аспекту. В рамках вище сказаного пропонуємо викласти п. 2 ч. 1 ст. 32 Закон України «Про національну поліцію» в наступній редакції: поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадку, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа готується, здійснила замах або вчинила правопорушення чи виявила умисел вчинити правопорушення».

Чухно Катерина Євгенівна

курсант групи ІКМ-13-1 ННІ ПФПКМ

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Казанчук Ірина Дмитрівна,

професор кафедри адміністративної діяльності ОВС

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В КРАЇНІ

Зміни в сучасному українському соціумі, його економічній і політичній сферах закономірно впливають на процес формування нових взаємовідносин між державою, її інституціями та громадянським суспільством. Це стосується й такого державного інституту, як органи внутрішніх справ і поліції зокрема.

Новелою прийнятого 02 липня 2015 року Закону України «Про Національну поліцію» є визначення на державному рівні необхідності встановлення виключно партнерських засад взаємодії поліції і населення [1, Ст. 10]. Важливість ін-

ституту партнерства зумовлена насамперед тими функціями, які поліція виконує у суспільному житті, їх значущістю, а також тим, що поліцейська діяльність здійснюється в реальному соціальному просторі у безпосередньому контакті з громадянами. Щодня поліцейський вирішує складні професійні завдання, розв'язує непрості ситуації та конфлікти й не має права помилятися. Адже Закон визначає Національну поліцію як «орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]». За таких умов, виправдовуючи соціальне призначення поліції як сервісної служби, персонал поліції першочергово має орієнтуватися на реалізацію стратегії Community Policing – «партнерство заради спокою» (стратегії, апробованої в країнах англосаксонської правової системи), а також виявленні інноваційних форм діяльності поліції щодо формування безпечного суспільного простору [2].

Фактично, діяльність Національної поліції здійснюється в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами і інститутами громадянського суспільства на засадах партнерства і спрямована на вирішення їхніх потреб. Вочевидь, оптимізація роботи національної поліції України, що ґрунтується на плідній співпраці з населенням, є актуальною проблемою. Узагальнено основоположну ідею партнерства поліції з населенням можна визначити таким чином: «усвідомлення поліцією необхідності урахування думки і побажань громадськості при визначенні та оцінці своєї роботи, співпраця з населенням з метою виявлення і вирішення місцевих проблем, і яка має бути зорієнтована на превенцію правопорушень [3, с. 602]». Іншими словами, населення має сприйматися як партнер поліції і повноправний учасник діяльності з покращання роботи поліції. Ефективність діяльності органів поліції, рівень професійної компетентності поліцейських впливають на громадську думку про роботу поліції загалом. Адже у законі прописано, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Отже, Стратегія «партнерство заради спокою» розрахована на усвідомлення поліцейськими необхідності налагодження взаємодії з

населенням, ґрунтованої на двох основних пріоритетах: консультації – вивчення думки населення з метою подальшої оцінки ефективності поліцейської діяльності, обов'язкове урахування потреб територіальних громад; співробітництва – співпраця заради досягнення спільних цілей по досягненню правопорядку в країні. У першому напрямку, зокрема, розділ «Громадський контроль Національної поліції» передбачає: звіт про поліцейську діяльність; прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції; взаємодію між керівниками територіальних органів поліції і представниками органів місцевого самоврядування [1]. Щодо реалізації другого пріоритету поліції треба: перейти від декларацій щодо налагодження партнерських стосунків із населенням до реальних кроків у цьому напрямі, утілювати в повсякденній діяльності принцип «Людина – понад усе»; постійно підвищувати свій професійний і культурний рівень, поширювати світогляд, формувати повагу до поліцейського всіма засобами (рівень спілкування з громадянами, чесність, професійні навички, охайний зовнішній вигляд тощо); зміцнювати взаємодію з органами місцевого самоврядування; своїми діями активно здобувати підтримку широких верств населення, повернути загальну повагу до поліції; широко інформувати громадськість і засоби масової інформації про роботу поліції, активно залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень, всебічно сприяти журналістам у виконанні їх місії об'єктивного висвітлення подій.

Дослідження поліцейської практики свідчать, що сьогодні процес взаємодії працівників поліції та населення (громадських об'єднань) позитивно впливає на поліцейську діяльність, з одного боку, й формування позитивного іміджу в очах населення – з другого [4, с. 6]. Слід констатувати, що до цього часу розвиток співробітництва з громадянами відбувався спонтанно, без належної організації і системного підходу. Заходи щодо залучення громадськості до правоохоронного процесу проводилися, як правило, внаслідок гучних і резонансних подій із масштабними негативними наслідками для суспільного життя. Позитивним прикладом партнерства поліції (насамперед поліцейських патрульної поліції) і громадськості є спільна діяльність з громадськими форму-

ваннями, які вже тривалий час функціонують на підставі Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [5, с. 88-90]. Спектр заходів, які в тісній взаємодії з працівниками поліції виконують сучасні дружинники, досить широкий: патрулювання житлових масивів і селищ; участь у розшуку зниклих безвісти; участь у розшуку та затриманні підозрюваних у скоєнні злочину; спільне проведення профілактичних, просвітницьких, виховних заходів серед різних категорій населення; робота з особами та підлітками з «групи ризику»; робота з жертвами насильства, у тому числі насильства в сім'ї, тощо. На жаль, таких позитивних прикладів іще не так багато – бракує досвіду й громадської самосвідомості. Неабиякий інтерес становить зарубіжний досвід участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності та його адаптація в Україні [3, с.603-604]. Тому в умовах сьогодення взаємодія поліції з громадськими формуваннями повинна плануватися і формуватися на ефективній науково обґрунтованій управлінській основі. Відповідно, оптимізація взаємодії поліції з громадськими інституціями та населенням у контексті правоохоронної діяльності має основну мету – надати нового імпульсу вітчизняним формам співпраці, що існували раніше, та запровадити перевірений часом зарубіжний досвід участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності.

Таким чином, поглиблення партнерської взаємодії поліції і громадськості є могутнім чинником розбудови правової держави і ствердження громадянського суспільства. Напрямами покращення цього соціально-правового інституту є:

1. Закріплення у тексті Закону України «Про Національну поліцію» визначення поняття, змісту та форм партнерства поліції і населення.

2. Розвиток нових форм взаємодії поліції із громадянами. Зокрема, своєрідною формою партнерської співпраці є проведення «громадських консультацій», що сприяє кращому поінформуванню суспільства щодо пріоритетів поліцейської діяльності та формування громадської думки щодо актуальних проблем у правоохоронній сфері. Розуміючи виключну значущість «громадських консультацій» у нала-

годженні контактів з населенням поліція зможе ефективно виконувати правоохоронні завдання. Крім того, це важливий канал отримання достовірної інформації щодо очікувань громадян та існуючих на місцевому рівні загроз для публічної безпеки або ж окремих випадків порушення «миру та спокою» на рівні громади (агресивна поведінка молоді, порушення норм суспільної моралі, споживання алкоголю в публічних місцях, інші події, важливі для безпеки громадян).

3. Покращення стану комунікативної та загальної культури поліції.

4. Активна співпраця з представниками засобів масової інформації, у тому числі з метою об'єктивного інформування населення про діяльність поліції.

5. Постійне формування і підтримання позитивного зовнішнього та внутрішнього іміджу (з урахуванням міжнародного досвіду) органів поліції шляхом підвищення рівня професійної компетентності поліцейських, покращення результатів їх діяльності.

6. Забезпечення безпосереднього діалогу між поліцією і населенням під час особистих зустрічей громадян із керівниками Національної поліції, найкращими поліцейськими, які забезпечують правопорядок на конкретній території.

7. Проведення активної профілактичної, виховної, просвітницької роботи серед різних верств населення з метою запобігання правопорушенням, формування в різних категорій громадян відчуття особистої причетності до правового порядку в суспільстві, підвищення рівня правосвідомості суспільства.

8. Залучення найактивніших громадян до співпраці та стимулювання їх допомоги поліції у виконання конкретних правоохоронних завдань.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 р. // Урядовий кур'єр від 12.08.2015. – 2015. – № 146.

2. Community-Policing (CP) (burgernahe Polizeiarbeit) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: <http://www.sozialwiss.unihamburg.de/publish/IKS/MasterStudiengangKriminologie/materialien/lehne/220513.pdf>.

3.Проневич О.С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні / О.С. Проневич // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 600-606.

4.Бесчастний В.М. Імідж як складова успіху правоохоронця: до постановки проблеми / В. М. Бесчастний, О. В. Тимченко // Віче. – 2014. – № 2. – С. 6–8.

5.Долгополов А.М. Організаційно-правові питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону в Україні: Дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Долгополов Анатолій Миколайович. – К., 2008. – С. 343 с.

Шматько Альона Андріївна,
курсант групи ФБК-14-4 ФПФПБКТЛ
Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Панова Оксана Олександрівна,
доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківського національного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ ДАНИХ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Ефективність боротьби зі злочинністю визначається рівнем організації оперативної, слідчої, профілактичної роботи, що проводиться органами внутрішніх справ. У свою чергу, результати цієї роботи залежать від якості інформаційної підтримки, оскільки основні зусилля практичних працівників у розслідуванні, розкритті та запобіганні злочинів так чи інакше пов'язані з одержанням необхідної інформації, саме ці функції і покликані забезпечити система інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ, яка підтримує в Нині значний обсяг інформації. До складу системи входять близько 6 тисяч міськрайорганів, 109 інформаційних центрів міністерств та управлінь, 60 інформаційних підрозділів управлінь внутрішніх справ на транспорті, а також велика кількість підприємств та установ.

Для повного, всебічного і об'єктивного виконання обов'язків, які стоять перед поліцейськими необхідно використовувати інформаційні бази даних.

База даних - це сукупність взаємозв'язаних даних, що зберігаються разом.

На даний час існують такі інформаційні бази даних у діяльності поліції:

1) «Аркан» – інтегрована міжвідомча автоматизована система обміну інформацією з питань контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон. Яка складається з інтегрованої інформаційно-телекомунікаційна система «Гарт-1», Банк даних-13 (банк даних викрадених транспортних засобів) та «Відомості про осіб, які перетнули державний кордон України»;

2) *Державний реєстр фізичних осіб – платників податків* (скорочено ДРФОПП або ДРФО) – автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які зобов'язані сплачувати податки, збори, інші обов'язкові платежі до бюджетів та внески до державних цільових фондів у порядку і на умовах, що визначаються законодавчими актами України;

3) «СКОРПІОН» - інформаційна аналітично-пошукова система. Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю;

4) *Єдиний інтегрований інформаційно-аналітичний центр* на базі інформаційних ресурсів Мінфіну, Державної податкової адміністрації, Держмитслужби, Державного казначейства, Мінекономіки, МВС, Національного банку;

5) «I-24/7» - інформаційно-пошукова система. Використовується Інтерполом та Національним центральним бюро Інтерполу;

6) «Армор» - інтегрована інформаційно-пошукова система. Органи та підрозділи міністерства внутрішніх справ України;

7) «Сова» - інформаційно-аналітична система Інформаційний центр управління міністерства внутрішніх справ України в Луганській області. Видану інформацію оформлено у вигляді довідки-досьє із включенням у її склад розгорнутої схеми зв'язків фігуранта (кримінальних, родинних, ділових, співкамерників, через телефонні розмови тощо);

8) «АРГУС» - спеціалізована біометрична система. Банк фотозображень, Інформаційні технології у боротьбі зі злочинністю;

9) «Біженець» - автоматична інформаційна система. Міграційні служби взаємний електронний обмін інформацією, в тому числі щодо дактилоскопії осіб, які звернулися за отриманням притулку, та біженців;

10) «Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР)» – це створена за допомогою автоматизованої системи електронна база даних, відповідно до якої здійснюється збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних про кримінальні правопорушення та хід досудового розслідування у кримінальних провадженнях;

11) «Державна інформаційна система реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування»;

12) «Державний реєстр актів цивільного стану громадян»;

13) «Автоматизовані системи управління «Експрес-2», «Експрес-УЗ» (Південна-Західна залізниця), «Експрес-УЗМ» (Львівська залізниця), від 2006 р. Єдина автоматизована система керування пасажирськими перевезеннями (АСК ПП УЗ)»;

14) «Інтегрований національний банк даних (ІНБД) про транспортні засоби»;

15) «Автоматизовані інформаційно-пошукові системи»;

16) «Єдиний реєстр досудових розслідувань»;

17) «Реєстри Міністерства юстиції України».

Таким чином, поліція здійснює інформаційно-аналітичну діяльність виключно для реалізації своїх повноважень. Формує бази даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України. Користується базами даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади.

Яковенко Марк Сергійович

курсант групи ФПС12-1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий консультант:

Романенко Марина Володимирівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ

РОЛЬ КЕРІВНИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Здатність керувати вважається «восьмим чудом світу», її простіше відчувати і осмислити, ніж сформулювати і застосувати. У всьому світі найефективніші керівники, як у бізнесі, так і в урядових структурах, визнають існуючий па-

радокс: управління починається з лідера, але лідер у ньому другорядний. Керівник це особа яка має владні повноваження та користується можливістю застосування певних важелів впливу на підлеглих, він являється центральною постаттю у колективі правоохоронних органів. Насправді потреба у керівництві виникає одразу після початку будь-якої колективної праці. На керівника завжди покладаються обов'язок виробляти стратегію управління, консолідувати зусилля своїх підлеглих на розв'язання найважливіших завдань управління, використовуючи при цьому не лише свою владу, а й уміння налагоджувати ефективну взаємодію всередині керованого підрозділу та з кожним окремим працівником. Духовна сторона керівництва важлива не менше, ніж технічні прийоми управління, адже якість здійснення керівником управління персоналом в правоохоронних органах має вплив на всі стосунки в колективі.

Основоположним принципом керівника правоохоронного органу при управлінні персоналом є індивідуальний підхід до кожного працівника. Організація та управління системою неофіційних стосунків часто здійснюється через лідерство. У контексті управління поняття лідерство - це здатність впливати на окремі особистості та групи, спрямовуючи їх зусилля на досягнення цілей організації. Хоча більшість науковців вважає, що лідерство виникає переважно в структурі неформальної організації, воно має важливе значення для функціонування системи в цілому.

Питанням розроблення психодіагностичної моделі керівника, у тому числі правоохоронних органів, присвячені роботи О. М. Бандурки, Я. Ю. Кондратьєва, Н. П. Матюхіної, Т. С. Кілбоурна тощо. Аналіз наукових досліджень зазначених авторів дозволило визначити поняття «психодіагностичної моделі управлінця правоохоронними органами», яка являє собою систему ієрархічно взаємопов'язаних відносно стійких психологічних якостей співробітника, найбільш важливих і діагностично достатніх для прогнозування успіхів у службовій діяльності [1].

Усталеною є точка зору, згідно з якою колектив функціонує більш ефективно, якщо його керівник є одночасно і лідером. Таке поєднання дає можливість керівнику не тіль-

ки формально, за наказом, але й фактично очолювати колектив, враховувати і найбільш повно виражати його суспільно значущі цілі та інтереси, створювати в підпорядкованому підрозділі сприятливий соціально-психологічний клімат і моральну атмосферу, підтримувати зі своїми підлеглими конструктивні та творчі стосунки. Ефективність роботи керівника залежить від того, наскільки керівник співпрацює з іншими лідерами в колективі і чи вони підтримують його. Одне із визначень терміна «керівництво» тлумачить його як уміння залучати лідерів, в тому числі «неформальних», до сумісної діяльності, підтримувати та координувати їхню роботу [2].

Авторитет керівника припускає творчу спрямованість мислення і самостійність вчинків. Підопічним завжди імпує керівник, який уміє виробити, висловити і відстояти свою думку і відповідати за дії підлеглих. Саме на цей аспект управління звертав увагу В. І. Ленін, коли говорив, що політичний керівник відповідає не тільки за те, як він керує, але і за те, що роблять керовані ним. Цього він іноді не знає, цього він часто не хоче, але відповідальність лягає на нього. Керівник повинен не тільки володіти якостями творчого стилю мислення і самостійності вчинків, але і вміло проявляти їх.

Вищевказані положення безпосередньо стосуються керівників правоохоронних органів різного рівня. Посадові обов'язки керівника, його владні повноваження - це механізм, який забезпечує управління персоналом, тільки на зовнішньому рівні. Вони регулюють діяльність керівника, підкреслюють його статус та виконують деякі інші функції. Разом із тим украй потрібним і значущим є вплив внутрішніх механізмів управління персоналом. Серед них перш за все треба відзначити: авторитет керівника; явище лідерства; вміння працювати в команді. Коли вказані механізми поєднуються і стають єдиним цілим, це свідчить про високий рівень управлінської культури керівника поліції України.

Професійні знання керівника, його вміння та навички, особисті якості, особливості поведінки знаходять своє відображення у стилі управління. Під стилем управління розуміють особливості взаємодії керівника з підлеглими, сукуп-

ність прийомів та засобів, що використовуються керівником в процесі управління. Якщо керівник намагається досягти максимальної ефективності своєї роботи та отримати від підлеглих найбільшої віддачі, то він має навчитися використовувати різні стилі та методи управління, враховуючи кожен конкретну ситуацію. При цьому керівник завжди має враховувати індивідуальні якості своїх підлеглих, що зумовлюється різним рівнем підготовки, освіти, життєвим досвідом, типом особистості та іншими факторами.

Особливу увагу начальник повинен приділяти вивченню індивідуальних якостей підлеглих, додержанню статутних відносин між ними, згуртуванню колективу, вчасному встановленню причин проступків підлеглих і запобіганню їм, створенню обстановки нетерпимого ставлення до порушників дисципліни. При цьому він зобов'язаний всіляко використовувати силу громадського впливу колективу [3]. Використання стилів управління має бути гнучким, обґрунтованим, виваженим та повинно сприяти зацікавленості працівників у покращенні результатів своєї діяльності. Постійне вдосконалення різних стилів та методів управління дозволить керівнику правоохоронного органу більш ефективно організувати роботу своїх підлеглих, мотивувати їх працю та добитися від кожного працівника максимально продуктивної роботи та чіткого і неухильного виконання поставлених завдань [2]. В свою чергу ефективність стилю керівництва визначається не тільки кінцевими результатами діяльності системи, але - не меншою мірою - і способами їх досягнення. Стиль цей може бути правильно оцінений тільки в контексті суспільних відносин, оскільки він формується під впливом ідейно-політичних, соціально-економічних і етично-психологічних чинників, обумовлених соціальною природою суспільства. Будучи втілені переважно в нормативних актах, вони виражають фундаментальні вимоги до діяльності керівника, фіксуючи тим самим межі його волевиявлення. Головним чином впливають на формування стилю віковий і статевий склад колективу, загальноосвітній рівень і рівень кваліфікації його працівників, звичаї і традиції, що їм імпонують. От чому істотного значення для затвердження необхідного стилю роботи і забезпечення високоефекти-

вної управлінської діяльності набувають особисті якості керівника. Якби стиль керівництва у всіх управлінських системах вдалося підняти до рівня тих, де він реалізується у своїх найрезультативніших формах, то це привело б до помітного підвищення ефективності управлінської діяльності, а внаслідок цього - і всього процесу управління. У такому ракурсі активне узагальнення і поширення стилю, властивого досвідченим керівникам, набуває неоціненного значення.

На підставі зазначеного деякі автори визначають різноманітні бажані особистісні якості і риси управлінця в правоохоронних органах. Так, дослідники виділяють низку позитивних особистісних якостей, які повинні бути притаманні керівнику правоохоронних органів: пластичність і гнучкість, терпимість, комунікабельність, доброзичливість, впевненість у собі, реалістичність і практичність, емоційна стабільність, готовність ризикувати і брати на себе відповідальність. Вимоги до керівників на різних рівнях управління не однакові. Так, О. М. Бандурка вважає, що на рівні підрозділу більшою мірою цінуються такі якості, як оперативність, рішучість, комунікабельність, сміливість, а на рівні начальника управління на перше місце висувуються організаторські здібності, широта мислення, вміння проявляти творчий і науковий підхід до роботи, глибина аналізу та оцінювання інформації, комплексний підхід у розробленні і прийнятті управлінських рішень тощо [1].

Відзначають важливість інших рис, таких, наприклад, як: професійна спостережливість; уміння диференційовано оцінювати суперечливу інформацію та приймати обґрунтовані управлінські рішення; здатність до швидкодії в умовах дефіциту часу; здатність знаходити доцільну форму спілкування залежно від психологічного стану та індивідуальних особливостей співрозмовника; уміння встановлювати контакт із різними категоріями осіб, здійснювати інформаційний обмін та проводити переговори; здатність брати на себе відповідальність; врівноваженість та самовладання в екстремальних ситуаціях; здатність до саморегуляції та самоконтролю; сміливість, принциповість; здатність самокритично оцінювати результати службової діяльності підрозділу; уміння визначати головні та невідкладні завдання при орга-

нізації службової діяльності підрозділу; здатність адекватно впливати на особовий склад методами заохочення та покарання; співчутливість, обізнаність із проблемами підлеглих; здатність до сприйняття думки підлеглих; почуття справедливості тощо.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що всі зусилля щодо організації управління можуть бути зведені нанівець, якщо керівник не володіє авторитетом, і, навпаки, найнесприятливіші об'єктивні умови можуть бути подолані, якщо керівництво здійснюється особою з беззастережним авторитетом серед підлеглих. Завдання керівника в тому, щоб стати центром енергії і змін в колективі весь той час що він знаходиться під його керівництвом.

Список використаних джерел:

1. Бандурка А. М. Психология управления : учеб. пособие / А. М. Бандурка, С. П. Бочарова, Е. В. Землянская. — Харьков : Титул, 2007. – 532 с.
2. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект) : навч. посіб. / В. І. Барко, Ю. Б. Ірхін, Д. Й. Никифорчук, П. П. Підюков. — К. : Київ. юрид. ін-т, 2005. – 224 с.
3. Орбан-Лембрик Л.Е. Психология управления : навч. посіб. /Л.Е. Орбан-Лембрик. — К.: Академвидав, 2003. - 567 с.

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів науково-практичної конференції
курсантів та студентів
(м. Харків, 10 грудня 2015 р.)

Підписано до друку 06.12.2015 р. Формат 60x84/16. Друк офсетний.

Папір офсетний. Умов. друк. арк. 11,2. Обл.-вид. арк. 9,8.

Видавець і виготовлювач –

Харківський національний університет внутрішніх справ
Харків, пр.. 50-річчя СРСР, 27